

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE ZA ROK 2015
GRUPY KAPITAŁOWEJ COMARCH

Dane prezentowane są w tys. zł, chyba że wskazano inaczej

Spis treści

I.	Skonsolidowany bilans.....	- 2 -
II.	Skonsolidowany rachunek zysków i strat.....	- 3 -
III.	Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów	- 3 -
IV.	Skonsolidowane zestawienie zmian w kapitale własnym.....	- 4 -
V.	Skonsolidowany rachunek przepływów pieniężnych.....	- 5 -
VI.	Informacja dodatkowa	- 6 -
1.	Informacje o strukturze i działalności Grupy	- 6 -
1.1	Struktura organizacyjna Grupy Comarch	- 6 -
1.2	Zmiany właścicielskie i zmiany w strukturze organizacyjnej w 2015 roku	- 7 -
1.3	Zmiany właścicielskie i zmiany w strukturze organizacyjnej po dacie bilansu	- 9 -
1.4	Struktura działania Grupy Comarch.....	- 10 -
2.	Opis stosowanych zasad rachunkowości	- 10 -
2.1	Zasady wyceny aktywów i pasywów oraz ustalania wyniku finansowego.....	- 13 -
2.2	Rozpoznawanie przychodów i kosztów	- 22 -
2.3	Zarządzanie ryzykiem finansowym	- 23 -
2.4	Rachunkowość pochodnych instrumentów finansowych oraz działalności zabezpieczającej.....	- 25 -
2.5	Ważne oszacowania i założenia	- 25 -
2.6	Nowe standardy rachunkowości i interpretacje KIMSF	- 27 -
3.	Noty do skonsolidowanego sprawozdania finansowego.....	- 29 -
3.1	Zatwierdzenie sprawozdania finansowego za 2014 rok.....	- 29 -
3.2	Sprawozdawczość wg segmentów	- 29 -
3.3	Rzeczowe aktywa trwałe	- 35 -
3.4	Nieruchomości inwestycyjne.....	- 37 -
3.5	Wartość firmy.....	- 37 -
3.6	Pozostałe wartości niematerialne	- 39 -
3.7	Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe	- 40 -
3.8	Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych	- 40 -
3.9	Zapasy	- 41 -
3.10	Kategorie i klasy instrumentów finansowych	- 42 -
3.11	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	- 45 -
3.12	Instrumenty pochodne i zobowiązania finansowe.....	- 45 -
3.13	Należności handlowe oraz pozostałe należności.....	- 46 -
3.14	Środki pieniężne i ich ekwiwalenty.....	- 47 -
3.15	Kapitał zakładowy	- 47 -
3.16	Pozostałe kapitały.....	- 50 -
3.17	Zobowiązania handlowe oraz pozostałe zobowiązania	- 52 -
3.18	Kontrakty długoterminowe	- 52 -
3.19	Kredyty, pożyczki.....	- 53 -
3.20	Zobowiązania warunkowe	- 57 -
3.21	Zobowiązania z tytułu leasingu operacyjnego	- 57 -
3.22	Odroczony podatek dochodowy.....	- 58 -
3.23	Rezerwy na pozostałe zobowiązania i obciążenia	- 62 -
3.24	Przychody ze sprzedaży.....	- 62 -
3.25	Koszty sprzedanych produktów, usług, towarów i materiałów	- 63 -
3.26	Pozostałe przychody operacyjne	- 63 -
3.27	Pozostałe koszty operacyjne	- 64 -
3.28	Koszty finansowe – netto.....	- 64 -
3.29	Podatek dochodowy	- 64 -
3.30	Zyski (straty) kursowe – netto.....	- 65 -
3.31	Zysk na akcję.....	- 65 -
3.32	Transakcje z podmiotami powiązanymi	- 66 -
3.33	Wynagrodzenia osób zarządzających i nadzorujących w 2015 i w 2014 roku	- 67 -
3.34	Informacje o akcjonariuszach oraz akcjach posiadanych przez osoby zarządzające i nadzorujące	- 69 -
3.35	Czynniki i zdarzenia o nietypowym charakterze, mające znaczący wpływ na osiągnięte wyniki finansowe	- 69 -
3.36	Zdarzenia po dacie bilansu	- 70 -
3.37	Istotne postępowania toczące się przed sądem, organem właściwym dla postępowań arbitrażowych lub organem administracji publicznej.....	- 71 -
3.38	Zarządzanie kapitałem.....	- 72 -

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE ZA ROK 2015
GRUPY KAPITAŁOWEJ COMARCH

Dane prezentowane są w tys. zł, chyba że wskazano inaczej

I. Skonsolidowany bilans

	Nota	31 grudnia 2015 r.	31 grudnia 2014 r.
AKTYWA			
Aktywa trwałe			
Rzeczowe aktywa trwałe	3.3	422 566	390 958
Nieruchomości inwestycyjne	3.4	17 063	16 119
Wartość firmy	3.5	40 735	40 735
Pozostałe wartości niematerialne	3.6	66 474	70 317
Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe	3.7	819	537
Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych	3.8	23 177	567
Pozostałe aktywa wyceniane w wartości godziwej		79	-
Inwestycje pozostałe		106	106
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	3.22	33 432	32 134
Pozostałe należności		1 548	-
		605 999	551 473
Aktywa obrotowe			
Zapasy	3.9	51 413	47 919
Należności handlowe oraz pozostałe należności	3.13	385 375	328 449
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego		7 143	3 132
Należne przychody z tytułu kontraktów długoterminowych	3.18	32 440	53 105
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	3.11	-	-
Pozostałe aktywa finansowe wyceniane wg wartości godziwej – instrumenty pochodne	3.12	664	13
Udziały i akcje		1	1
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	3.14	221 793	232 463
		698 829	665 082
		1 304 828	1 216 555
Aktywa razem			
KAPITAŁ WŁASNY			
Kapitał własny przypadający na akcjonariuszy Spółki			
Kapitał zakładowy	3.15	8 133	8 125
Pozostałe kapitały	3.16	148 226	148 226
Różnice kursowe		6 509	6 917
Zysk netto za okres bieżący		79 651	67 894
Niepodzielony wynik finansowy		525 040	457 146
		767 559	688 308
Udziały mniejszości	3.16.2	13 022	12 385
		780 581	700 693
Kapitał własny razem			
ZOBOWIĄZANIA			
Zobowiązania długoterminowe			
Kredyty i pożyczki	3.19	113 540	121 593
Inne zobowiązania		83	83
Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej – instrumenty pochodne	3.12	1 411	1 404
Pozostałe zobowiązania finansowe		33	138
Rezerwa z tyt. odroczonego podatku dochodowego	3.22	37 619	38 298
Rezerwy na pozostałe zobowiązania i obciążenia	3.23	-	-
		152 686	161 516
Zobowiązania krótkoterminowe			
Zobowiązania handlowe oraz pozostałe zobowiązania	3.17	150 898	140 217
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego		13 010	10 712
Zobowiązania z tytułu kontraktów długoterminowych	3.18	26 176	48 507
Kredyty i pożyczki	3.19	24 152	20 522
Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej – instrumenty pochodne	3.12	1 639	1 369
Pozostałe zobowiązania finansowe		7 939	380
Rezerwy na pozostałe zobowiązania i obciążenia	3.23	147 747	132 639
		371 561	354 346
		524 247	515 862
Zobowiązania razem		524 247	515 862
Razem kapitał własny i zobowiązania		1 304 828	1 216 555

II. Skonsolidowany rachunek zysków i strat

	Nota	12 miesięcy 2015	12 miesięcy 2014
Przychody ze sprzedaży	3.24	1 131 580	1 038 351
Koszty sprzedanych produktów, usług, towarów i materiałów	3.25	(791 442)	(730 975)
Zysk brutto		340 138	307 376
Pozostałe przychody operacyjne	3.26	20 849	8 774
Koszty sprzedaży i marketingu		(129 520)	(111 386)
Koszty ogólnego zarządu		(93 246)	(75 519)
Pozostałe koszty operacyjne	3.27	(25 193)	(30 716)
Zysk operacyjny		113 028	98 529
Przychody/(Koszty) finansowe – netto	3.28	(1 650)	(4 959)
Udział w zyskach/(stratach) jednostek stowarzyszonych	3.8	(3 249)	(993)
Zysk przed opodatkowaniem		108 129	92 577
Podatek dochodowy	3.29	(27 859)	(23 681)
Zysk netto za okres		80 270	68 896
W tym:			
Zysk (strata) netto przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej		79 651	67 894
Zysk (strata) netto przypadający udziałom niedającym kontroli	3.16	619	1 002
		80 270	68 896
Zysk (strata) na akcję przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej za okres (wyrażony w zł na jedną akcję)			
– podstawowy	3.31	9,80	8,37
– rozwodniony		9,80	8,37

III. Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów

	12 miesięcy 2015	12 miesięcy 2014
Zysk netto za okres	80 270	68 896
Pozostałe dochody całkowite	(390)	4 262
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek podporządkowanych	(390)	4 262
Razem pozostałe dochody całkowite	(390)	4 262
Suma dochodów całkowitych za okres	79 880	73 158
przypadających akcjonariuszom jednostki dominującej	79 243	72 141
przypadających udziałom niedającym kontroli	637	1 017

Pozostałe dochody całkowite obejmują pozycje, które mogą zostać przeniesione w późniejszych okresach do rachunku zysków i strat.

IV. Skonsolidowane zestawienie zmian w kapitale własnym

	Przypadające na akcjonariuszy jednostki dominującej					Kapitały przypadające udziałom nieobjętym kontrolą	Kapitał własny razem
	Kapitał zakładowy	Pozostałe kapitały	Różnice kursowe	Zysk netto za okres bieżący	Niepodzielony wynik finansowy		
Stan na 1 stycznia 2014 r.	8 051	145 205	2 670	25 077	445 340	11 368	637 711
Przeniesienie wyniku za rok 2013	-	-	-	(25 077)	25 077	-	-
Podwyższenie kapitału zakładowego	74	-	-	-	-	-	74
Dywidenda wypłacona	-	-	-	-	(12 188)	(1 083)	(13 271)
Wynik jednostek zależnych przeznaczony dla komplementariuszy spoza Grupy	-	-	-	-	(1 083)	1 083	-
Kapitał z wyceny opcji menedżerskiej	-	3 021	-	-	-	-	3 021
<i>Różnice kursowe⁽¹⁾</i>	-	-	4 247	-	-	15	4 262
<i>Zysk/(strata) za okres⁽²⁾</i>	-	-	-	67 894	-	1 002	68 896
Całkowite dochody za okres (1+2)	-	-	4 247	67 894	-	1017	73 158
Stan na 31 grudnia 2014 r.	8 125	148 226	6 917	67 894	457 146	12 385	700 693
Stan na 1 stycznia 2015 r.	8 125	148 226	6 917	67 894	457 146	12 385	700 693
Przeniesienie wyniku za rok 2014	-	-	-	(67 894)	67 894	-	-
Podwyższenie kapitału zakładowego	8	-	-	-	-	-	8
Dywidenda wypłacona	-	-	-	-	-	-	-
Wynik jednostek zależnych przeznaczony dla komplementariuszy spoza Grupy	-	-	-	-	-	-	-
Kapitał z wyceny opcji menedżerskiej	-	-	-	-	-	-	-
<i>Różnice kursowe⁽¹⁾</i>	-	-	(408)	-	-	18	(390)
<i>Zysk/(strata) za okres⁽²⁾</i>	-	-	-	79 651	-	619	80 270
Całkowite dochody za okres (1+2)	-	-	(408)	79 651	-	637	79 880
Stan na 31 grudnia 2015 r.	8 133	148 226	6 509	79 651	525 040	13 022	780 581

W 2015 r. nie dokonano wypłat dywidend za rok 2014 do podmiotów spoza Grupy.

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE ZA ROK 2015
GRUPY KAPITAŁOWEJ COMARCH

Dane prezentowane są w tys. zł, chyba że wskazano inaczej

V. Skonsolidowany rachunek przepływów pieniężnych

	12 miesięcy 2015	12 miesięcy 2014
Przepływy pieniężne z działalności operacyjnej		
Zysk netto	80 270	68 896
Korekty razem	55 554	112 475
Udział w (zyskach) stratach netto jednostek podporządkowanych wycenianych metodą praw własności	3 249	993
Amortyzacja	53 483	54 380
(Zyski) straty z tytułu różnic kursowych	1 510	2 470
Odsetki i udziały w zyskach (dywidendy)	1 838	1 766
(Zysk) strata z działalności inwestycyjnej	5 731	5 766
Zmiana stanu zapasów	3 997	7 355
Zmiana stanu należności	(51 423)	42 516
Zmiana stanu zobowiązań i rezerw, z wyjątkiem pożyczek i kredytów	36 289	(5 792)
Inne korekty	880	3 021
Zysk netto pomniejszony o korekty razem	135 824	181 371
Zapłacony podatek dochodowy	(18 809)	(23 984)
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	117 015	157 387
Przepływy pieniężne z działalności inwestycyjnej		
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych	(71 834)	(73 769)
Wpływy ze sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych	854	544
Nabycie wartości niematerialnych	(20 926)	(11 953)
Wpływy ze sprzedaży wartości niematerialnych i prawnych	17	14
Wydatki na nabycie aktywów finansowych	(23 359)	-
Nabycie dostępnych do sprzedaży aktywów finansowych	-	(152)
Wpływy ze sprzedaży dostępnych do sprzedaży aktywów finansowych	-	6 849
Udzielone pożyczki	(15 640)	(11 462)
Splacone pożyczki	14 511	15 480
Odsetki	627	1 190
Inne wpływy z aktywów finansowych	-	393
Wydatki na inwestycje w nieruchomości	(1 294)	(6 171)
Inne wydatki na aktywa finansowe	(2 611)	-
Inne wpływy inwestycyjne	1	-
Inne wydatki inwestycyjne	(1 500)	-
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(121 154)	(79 037)
Przepływy pieniężne z działalności finansowej		
Wpłata z tytułu emisji kapitału	8	74
Wpływy z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek	16 395	68 123
Splata kredytów i pożyczek	(19 859)	(64 045)
Odsetki od kredytu	(2 391)	(2 954)
Wpływy z tytułu splaconych pożyczek	490	526
Inne zobowiązania finansowe (udzielone pożyczki)	(500)	(780)
Dywidendy i inne wypłaty na rzecz właścicieli	-	(13 271)
Inne, niż wypłaty na rzecz właścicieli, wydatki z tyt. podziału zysku	(362)	(693)
Inne wpływy finansowe	274	30
Inne wydatki finansowe	(108)	(188)
Środki pieniężne netto (wykorzystane w)/pochodzące z działalności finansowej	(6 053)	(13 178)
Zmiana środków pieniężnych netto	(10 192)	65 172
Środki pieniężne na początek okresu	232 436	167 640
Dodatnie (ujemne) różnice kursowe w środkach pieniężnych	(463)	(376)
Środki pieniężne na koniec okresu	221 781	232 436
- w tym o ograniczonej możliwości dysponowania	4 924	6 526

VI. Informacja dodatkowa

1. Informacje o strukturze i działalności Grupy

Podstawowym przedmiotem działalności Grupy Comarch („Grupa”), której jednostką dominującą jest Spółka Comarch S.A. z siedzibą w Krakowie przy Al. Jana Pawła II 39 A („Spółka”), jest działalność związana z oprogramowaniem - PKD 62.01.Z. Oznaczenie sądu rejestrowego dla Comarch S.A.: Sąd Rejonowy dla Krakowa – Śródmieście w Krakowie, XI Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego. Numer KRS: 0000057567. Spółka Comarch S.A. posiada dominujący udział w Grupie pod względem osiągniętych przychodów, wartości aktywów oraz ilości i wielkości realizowanych kontraktów. Akcje Spółki Comarch S.A. są dopuszczone do obrotu giełdowego na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie. Czas trwania jednostki dominującej nie jest ograniczony.

1.1 Struktura organizacyjna Grupy Comarch

W dniu 31 grudnia 2015 r. w skład Grupy Comarch wchodziły następujące podmioty (w nawiasach udział głosów przypadający na Comarch S.A., chyba że wskazano inaczej):

- Comarch S.A. z siedzibą w Krakowie w Polsce,
- Comarch AG z siedzibą w Dreźnie w Niemczech (100%),
 - Comarch Sistemas LTDA z siedzibą w Sao Paulo w Brazylii (80% zależna od Comarch AG, 20% zależna od Comarch Software und Beratung AG),
 - Comarch Software und Beratung AG z siedzibą w Monachium w Niemczech (100% zależna od Comarch AG*),
 - Comarch Solutions GmbH z siedzibą w Innsbruck w Austrii (100% zależna od Comarch Software und Beratung AG),
- Comarch S.A.S. z siedzibą w Lezennes we Francji (100%),
- Comarch R&D S.à r.l. z siedzibą w Montbonnot-Saint-Martin we Francji (100%),
- Comarch Luxembourg S.à r.l. z siedzibą w Luksemburgu w Luksemburgu (100%),
- Comarch, Inc. z siedzibą w Rosemont w Stanach Zjednoczonych Ameryki (100%),
 - Comarch Panama, Inc. z siedzibą w Panamie w Panamie (100% zależna od Comarch, Inc.),
- Comarch Canada, Corp. z siedzibą w New Brunswick w Kanadzie (100%),
- Comarch Espace Connecté Inc. (Comarch Smart City) z siedzibą w Montrealu w Kanadzie (100%),
- Comarch Middle East FZ-LLC z siedzibą w Dubaju w Zjednoczonych Emiratach Arabskich (100%),
- Comarch LLC z siedzibą w Kijowie na Ukrainie (100%),
- OOO Comarch z siedzibą w Moskwie w Rosji (100%),
- Comarch Software (Shanghai) Co. Ltd. z siedzibą w Szanghaju w Chinach (100%),
- Comarch Technologies Oy z siedzibą w Espoo w Finlandii (100%),
- Comarch UK Ltd. z siedzibą w Londynie w Wielkiej Brytanii (100%),
- Comarch Chile SpA z siedzibą w Santiago w Chile (100%),
- Comarch Software Spain S.L.U. z siedzibą w Madrycie w Hiszpanii (100%),
- Comarch Yazilim A.S. z siedzibą w Stambule w Turcji (100%),
- Comarch SRL z siedzibą w Mediolanie we Włoszech (100%),
- Comarch Malaysia SDN. BHD. z siedzibą w Kuala Lumpur w Malezji (100%),
- Comarch s.r.o. z siedzibą w Bratysławie na Słowacji (100%),
- Comarch Pointshub, Inc. z siedzibą w Rosemont, IL, USA (100%),
- Comarch AB z siedzibą w Sztokholmie w Szwecji (100%),
- Comarch Argentina S.A. z siedzibą w Buenos Aires w Argentynie (100%),
- Comarch Technologies sp. z o.o. z siedzibą w Krakowie w Polsce (100%),
- CA Consulting S.A. z siedzibą w Warszawie w Polsce (100%),
- Comarch Management sp. z o.o. z siedzibą w Krakowie w Polsce (100%),
- Comarch Corporate Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą w Krakowie w Polsce („CCF FIZ”) (Comarch S.A. posiada 100% wyemitowanych certyfikatów inwestycyjnych),
 - Comarch Management sp. z o.o. SK-A z siedzibą w Krakowie w Polsce (25,00% głosów przypada na CCF FIZ; 75,00% głosów przypada na

Comarch S.A.; z akcji nabytych przez Comarch Management sp. z o.o. SK-A celem umorzenia spółka nie wykonuje prawa głosu),

- Bonus Management sp. z o.o. SK-A z siedzibą w Krakowie w Polsce (100% głosów przypada na CCF FIZ),
 - „Bonus MANAGEMENT spółka z ograniczoną odpowiedzialnością” Cracovia Park SK-A (66,67% głosów przypada na Bonus Management spółka z ograniczoną odpowiedzialnością SK-A; 33,33% głosów przypada na MKS Cracovia SSA),
 - Bonus Development sp. z o.o. SK-A z siedzibą w Krakowie w Polsce (100% głosów przypada na CCF FIZ),
 - Bonus Management sp. z o.o. II Activia SK-A z siedzibą w Krakowie w Polsce (100% głosów przypada na CCF FIZ),
 - Bonus Development sp. z o.o. II Koncept SK-A z siedzibą w Krakowie w Polsce (100% głosów przypada na CCF FIZ),
 - Comarch Healthcare S.A. z siedzibą w Krakowie w Polsce (77,08% głosów przypada na CCF FIZ, 22,92% w posiadaniu CASA Management and Consulting sp. z o.o. SKA),
 - Comarch Polska S.A. z siedzibą w Krakowie w Polsce (100% głosów przypada na CCF FIZ),
 - Comarch Pointshub S.A. z siedzibą w Krakowie w Polsce (100% głosów przypada na CCF FIZ),
 - Comarch Infrastruktura S.A. z siedzibą w Krakowie w Polsce (100% głosów przypada na CCF FIZ),
 - iComarch24 S.A. z siedzibą w Krakowie w Polsce (100% głosów przypada na CCF FIZ),
 - CASA Management and Consulting sp. z o.o. SK-A z siedzibą w Krakowie w Polsce (100% głosów przypada na CCF FIZ),
 - Comarch Swiss AG z siedzibą w Luzern w Szwajcarii (100% głosów przypada na CASA Management and Consulting sp. z o.o. SK-A),
 - CAMS AG z siedzibą w Luzern w Szwajcarii (51% głosów przypada na CASA Management and Consulting sp. z o.o. SK-A),
- Opso sp. z o.o. z siedzibą w Krakowie w Polsce (100%),
- MKS Cracovia SSA z siedzibą w Krakowie w Polsce (66,11%).

(*) w tym 2,68% akcji CSuB AG pożyczonych od podmiotu spoza Grupy Comarch

Na dzień 31 grudnia 2015 r. jednostkami stowarzyszonymi z jednostką dominującą są:

- SolInteractive S.A. z siedzibą w Krakowie w Polsce (16,10% głosów przypada na CCF FIZ, 11,27% głosów przypada na Bonus Management sp. z o.o. II Activia SK-A),
- Metrum Capital S.A. (15,79% głosów przypada na Comarch S.A., 31,58% głosów przypada na CAMS AG)
- Thanks Again LLC z siedzibą w Tyrone, GA, USA (42,5% głosów przypada na Comarch Pointshub, Inc.).

Spółki stowarzyszone nie są konsolidowane. Udziały w nich są wyceniane metodą praw własności.

1.2 Zmiany właścicielskie i zmiany w strukturze organizacyjnej w 2015 roku

W dniu 8 stycznia 2015 r. Sąd Rejonowy dla Krakowa - Śródmieścia w Krakowie XI Wydział Gospodarczy KRS wydał postanowienie o wyznaczeniu biegłego do zbadania planu połączenia ESAProjekt sp. z o.o. z iMed24 S.A., które zostało następnie sprostowane postanowieniem z dnia 20 stycznia 2015 r. Następnie, w dniu 1 kwietnia 2015 roku, Sąd wydał postanowienie o dołączeniu do akt rejestrowych opinii z badania planu połączenia przez biegłego. W dniu 1 czerwca 2015 r. wza iMed24 S.A. oraz zgromadzenie wspólników ESAProjekt Sp. z o.o. podjęły uchwały o połączeniu tych spółek oraz o zmianie statutu iMed24 S.A. Wskutek podjętych uchwał, po połączeniu, nastąpiła zmiana firmy spółki iMed24 S.A. – jako spółki przejmującej – na Comarch Healthcare S.A. Ww. zmiany stały się skuteczne z chwilą rejestracji połączenia w Krajowym Rejestrze Sądowym. Spółka przejmująca skupia większość aktywów sektora e-Zdrowie Grupy Comarch, na stanowisko jej prezesa został powołany Piotr Piątoś (RB-16-2015 z dnia 2 czerwca 2015 r.).

W dniu 19 stycznia 2015 r. została wpisana do rejestru zmiana nazwy spółki Volatech Capital

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE ZA ROK 2015
GRUPY KAPITAŁOWEJ COMARCH

Dane prezentowane są w tys. zł, chyba że wskazano inaczej

Advisors S.A. na Metrum Capital S.A.

W dniu 20 stycznia 2015 r. została zarejestrowana zmiana nazwy spółki Comarch Oy na Comarch Technologies Oy.

W dniu 5 lutego 2015 roku została zarejestrowana spółka Comarch SRL w Mediolanie we Włoszech.

W dniu 2 kwietnia 2015 roku została zarejestrowana spółka Comarch Malaysia SDN. BHD. w Kuala Lumpur, w Malezji o kapitale zakładowym w wysokości 2 RM (2,05 PLN wg kursu z dnia 2 kwietnia 2015 r.), z czego 50% było w posiadaniu Comarch S.A. W dniu 7 maja 2015 roku Comarch S.A. nabyła udział w spółce Comarch Malaysia SDN. BHD. od dotychczasowego udziałowca i posiada aktualnie 100% udziałów tej spółki. W dniu 8 czerwca 2015 roku nastąpiła rejestracja podwyższenia kapitału zakładowego spółki do 500 000 RM (500 050 PLN wg kursu z dnia 8 czerwca 2015 r.), tj. o 499 998 udziałów, dzielonego na 500 000 udziałów zwykłych o wartości 1,00 RM każdy.

W dniu 16 kwietnia 2015 roku została zarejestrowana spółka Comarch Espace Connecté Inc. (Comarch Smart City) w Montrealu w Kanadzie.

W dniu 8 maja 2015 roku Walne Zgromadzenie Comarch Yazilim A.S. podjęło uchwałę o podwyższeniu kapitału zakładowego spółki z 100 000 TL (134 300 PLN wg kursu z dnia 8 maja 2015 r.) do 600 000 TL (806 580 PLN wg kursu z dnia 8 maja 2015 r.). Kapitał został w całości opłacony. W dniu 5 czerwca 2015 roku podwyższenie kapitału zostało zarejestrowane.

W dniu 25 czerwca 2015 r. została podjęta uchwała o zmianie firmy Infrastruktura24 S.A. na Comarch Infrastruktura S.A.

W dniu 1 lipca 2015 r. zarejestrowane zostało połączenie poprzez przejęcie przez iMed24 S.A. spółki ESAProjekt sp. z o.o. Równocześnie z połączeniem nastąpiła zmiana nazwy spółki iMed24 S.A. – jako spółki przejmującej – na Comarch Healthcare S.A. Jednocześnie został podwyższony kapitał zakładowy Comarch Healthcare S.A. do kwoty 5 328 806,00 zł. O szczegółach Spółka informowała raportem bieżącym nr RB-26-2015 z dnia 7 lipca 2015 r.

W dniu 7 lipca 2015 r. została podpisana warunkowa umowa nabycia udziałów spółki Goldcup 111447 AB w Szwecji przez Comarch S.A. 100% udziałów zostało nabytych w dniu 18 sierpnia 2015 r. za kwotę 50 000 SEK (22 080 PLN wg kursu z dnia 18 sierpnia 2015 r.). W dniu 28 sierpnia 2015 r. zarejestrowana została zmiana nazwy spółki na Comarch AB.

W dniu 13 lipca 2015 r. zarejestrowano spółkę Comarch Pointshub, Inc. w Rosemont, IL. W dniu 17 lipca 2015 r. spółka Comarch Pointshub Inc., spółka zależna Comarch S.A., podpisała warunkową umowę objęcia 4 250 000 udziałów spółki Thanks Again LLC za łączną kwotę 8 000 000 USD (30 140 800 PLN wg kursu z dnia 17 lipca 2015 r.). Obejmowane udziały miały stanowić 42,5% udziałów w spółce Thanks Again LLC i miały uprawniać do 42,5% wszystkich głosów na zgromadzeniu wspólników spółki. Spółka Thanks Again LLC jest operatorem systemów lojalnościowych dla lotnisk w Ameryce Północnej. Warunki określone w umowie zostały spełnione i w dniu 24 sierpnia 2015 r. nastąpiło objęcie udziałów spółki Thanks Again LLC.

W dniu 16 lipca 2015 r. dokonano podniesienia kapitału w spółce Comarch Software Spain S.L.U. o 250 000 EUR, tj. z 250 000 EUR (1 027 775 PLN wg kursu z dnia 16 lipca 2015 r.) do 500 000 EUR (2 055 550 PLN wg kursu z dnia 16 lipca 2015 r.).

W dniu 29 lipca 2015 r. została podjęta uchwała w przedmiocie podwyższenia kapitału zakładowego Comarch SRL z 50 000 EUR (207 260 PLN wg kursu z dnia 29 lipca 2015 r.) na 200 000 EUR (829 040 PLN wg kursu z dnia 29 lipca 2015 r.).

W dniu 17 sierpnia 2015 r. Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie spółki Comarch Management sp. z o.o. SKA podjęło uchwałę w sprawie podwyższenia kapitału zakładowego z kwoty 140 110 zł do kwoty 170 110 zł poprzez emisję 30 000 akcji serii D o wartości 1 zł każda.

W dniu 18 sierpnia 2015 r. spółka Comarch Management sp. z o.o. SKA zawarła z CCF FIZ umowę nabycia 1 315 akcji w celu umorzenia.

W dniu 20 sierpnia 2015 r. zmiana firmy Infrastruktura24 S.A. na Comarch Infrastruktura S.A. została zarejestrowana w KRS.

W dniu 3 września 2015 r. została podjęta uchwała o zmianie firmy spółki iReward24 S.A. na Comarch Pointshub S.A.

W dniu 5 października 2015 r. zarejestrowana została zmiana firmy spółki iReward24 S.A. na Comarch Pointshub S.A.

W dniu 16 października 2015 r. zostało zarejestrowane podwyższenie kapitału zakładowego w spółce Comarch Management sp. z o.o. SKA do kwoty 170 110 zł.

W dniu 26 października 2015 r. Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Comarch Healthcare S.A. podjęło uchwałę w sprawie podwyższenia kapitału zakładowego z kwoty 5 328 806 zł do kwoty 6 014 806 zł poprzez emisję 686 000 akcji serii M o wartości nominalnej 1 zł każda. Podwyższenie kapitału zostało zarejestrowane w dniu 31 grudnia 2015 r.

W dniu 26 października 2015 r. spółka Comarch Management sp. z o.o. SKA zawarła z CCF FIZ umowę nabycia 26 000 akcji w celu umorzenia.

W dniu 11 listopada 2015 r. została zawarta umowa nabycia przez Comarch S.A. 100 000 akcji spółki Comarch Argentina S.A. z siedzibą w Buenos Aires (100% w kapitale zakładowym), każdy o nominalnej wartości 1 ARS, za kwotę nominalną 100 000 ARS (tj. 41 280 PLN wg kursu z dnia 10 listopada 2015 r.).

Na podstawie uchwał jedynego wspólnika z dnia 10 grudnia 2015 r. dokonano zmian w kapitale zakładowym Comarch SAS. W pierwszej kolejności obniżono kapitał zakładowy z 2 500 000 EUR do 308 429 EUR (1 339 816 PLN wg kursu z dnia 10 grudnia 2015 r.), tj. obniżenie o 2 191 571 EUR (9 520 184 PLN wg kursu z dnia 10 grudnia 2015 r.), a następnie podwyższono o 3 000 000 EUR (13 032 000 PLN wg kursu z dnia 10 grudnia 2015 r.). Aktualna wysokość kapitału zakładowego Comarch SAS to 3 308 429 EUR. Zmiana kapitału jest skuteczna od 17 grudnia 2015 r.

W dniu 10 grudnia 2015 r. spółki Comarch SAS i Comarch S.A. (dotychczasowi wspólnicy w spółce Comarch R&D SARL) zawarły umowę sprzedaży udziałów, w wyniku której Comarch S.A. zakupił od Comarch SAS 525 udziałów (70% w kapitale zakładowym) w Comarch R&D SARL za łączną kwotę 70 000 EUR (304 080 PLN wg kursu z dnia 10 grudnia 2015 r.), tj. 133,33 EUR (579,19 PLN wg kursu z dnia 10 grudnia 2015 r.) za jeden udział. Od dnia 10 grudnia 2015 r. Comarch S.A. jest jedynym wspólnikiem w spółce Comarch R&D SARL.

W dniu 21 grudnia 2015 r. Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników spółki Comarch Management sp. z o.o. podjęło uchwałę w sprawie podwyższenia kapitału zakładowego z kwoty 250 000 zł do kwoty 300 000 zł poprzez utworzenie 500 nowych udziałów o wartości nominalnej 100 zł każdy. Udziały zostały objęte przez dotychczasowego jedynego wspólnika, spółkę Comarch S.A. z siedzibą w Krakowie.

1.3 Zmiany właścicielskie i zmiany w strukturze organizacyjnej po dacie bilansu

W dniu 15 stycznia 2016 r. dokonano podwyższenia kapitału zakładowego Comarch SRL z 200 000 EUR na 700 000 EUR, tj. o 500 000 EUR (2 203 750 PLN wg kursu z dnia 15 stycznia 2016 r.).

W dniu 22 stycznia 2016 r. podwyższenie kapitału zakładowego w spółce Comarch Management sp. z o.o. do kwoty 300 000 zł zostało zarejestrowane w KRS.

W dniu 4 kwietnia 2016 r. została podjęta uchwała w przedmiocie podwyższenie kapitału zakładowego spółki Comarch Sistemas LTDA z kwoty 1 000 BRL do kwoty 1 000 000 BRL. Spółka Comarch AG nabyła 799 200 udziałów po cenie nominalnej 1 BRL każdy i posiada obecnie 80% udziałów o łącznej wartości 800 000 BRL, natomiast spółka Comarch Software und Beratung AG nabyła 199 800 udziałów po cenie nominalnej 1 BRL każdy i posiada obecnie 20% udziałów o łącznej wartości 200 000 BRL. Podwyższenie kapitału zostało zarejestrowane w dniu 14 kwietnia 2016 r.

1.4 Struktura działania Grupy Comarch

Struktura działania Grupy Comarch jest następująca:

- jednostka dominująca Comarch S.A. pozyskuje większość kontraktów w dużej mierze realizując je,
- spółki Comarch AG, Comarch S.A.S., Comarch R&D S.à r.l., Comarch Luxembourg S.à r.l., Comarch Inc., Comarch Panama Inc., Comarch Canada, Corp., Comarch Middle East FZ-LLC, Comarch LLC, OOO Comarch, Comarch Technologies Oy, Comarch UK Ltd., Comarch Chile SpA, Comarch Sistemas LTDA, Comarch Software Spain S.L.U., Comarch Yazilim A.S., Comarch SRL, Comarch Espace Connecté Inc. (Comarch Smart City), Comarch Malaysia SDN. BHD., Comarch AB i Comarch Argentina S.A. pozyskują kontrakty informatyczne na rynkach zagranicznych i realizują je w całości lub w części,
- Spółka Comarch Software und Beratung AG jest znaczącym na rynku niemieckim producentem oprogramowania ERP oraz integratorem systemów informatycznych. Comarch Solutions GmbH prowadzi działalność o profilu identycznym z profilem działalności spółki Comarch Software und Beratung AG,
- Comarch Swiss AG zajmuje się sprzedażą i wdrażaniem rozwiązań informatycznych Comarch (zwłaszcza w obszarach ERP i ECM) na rynku szwajcarskim,
- Comarch Polska S.A. pozyskuje kontrakty informatyczne na rynku krajowym głównie w sektorze publicznym i realizuje je w całości lub w części,
- Comarch Technologies sp. z o.o. odpowiada za rozwój technologii związanych z projektowaniem i produkcją urządzeń elektronicznych oraz związanego z nimi oprogramowania,
- CA Consulting S.A. prowadzi działalność teleinformatyczną, polegającą na dostarczaniu łącz teleinformatycznych na potrzeby krajowych spółek Grupy, a także na świadczeniu usług informatycznych i consultingowych na rzecz Comarch S.A. oraz klientów spoza Grupy Comarch,
- Comarch Corporate Finance Fundusz Inwestycyjny Zamknięty prowadzi działalność inwestycyjną (poprzez swoje spółki zależne) w zakresie nowych technologii i usług, a także działalność inwestycyjną na rynku kapitałowym,
- Comarch Management sp. z o.o., Comarch Management sp. z o.o. SK-A, CASA Management and Consulting sp. z o.o. SK-A, CAMS AG, Bonus Management sp. z o.o. SK-A oraz Bonus Management sp. z o.o. II Activia SK-A, Comarch Pointshub, Inc. prowadzą działalność inwestycyjną na rynku kapitałowym oraz związaną z informatyką,
- przedmiotem działalności Bonus Development sp. z o.o. SK-A oraz Bonus Development sp. z o.o. II Koncept SK-A jest działalność developerska oraz inwestycyjna na rynku nieruchomości,
- Comarch Healthcare S.A. (spółka powstała 1 lipca 2015 r. z połączenia spółki iMed24 S.A. oraz ESAProjekt sp. z o.o.) wytwarza i sprzedaje oprogramowanie związane z medycyną, urządzenia medyczne oraz świadczy usługi medyczne i diagnostyczne, a także wytwarza i dostarcza kompleksowe rozwiązania informatyczne dla sektora medycznego,
- Comarch Pointshub S.A. (dawniej iReward24 S.A.) prowadzi działalność polegającą na wytwarzaniu i wdrażaniu oprogramowania lojalnościowego dla odbiorców z sektora małych i średnich przedsiębiorstw,
- Comarch Infrastruktura S.A. (dawniej Infrastruktura24 S.A.) prowadzi działalność polegającą na oferowaniu usług data center oraz outsourcingu usług informatycznych,
- iComarch24 S.A. prowadzi projekty informatyczne z zakresu e-księgowości oraz handlu elektronicznego, świadczy również usługi księgowe dla krajowych podmiotów zależnych z Grupy Comarch,
- MKS Cracovia SSA jest sportową spółką akcyjną,
- „Bonus MANAGEMENT spółka z ograniczoną odpowiedzialnością” Cracovia Park SK-A prowadzi działalność inwestycyjną w zakresie sportu, odnowy biologicznej i rekreacji,
- Opso sp. z o.o. prowadzi działalność gastronomiczną,
- Spółki Comarch s.r.o. i Comarch Software (Shanghai) Co. Ltd. nie prowadzą obecnie działalności operacyjnej.

2. Opis stosowanych zasad rachunkowości

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe za 12 miesięcy 2015 roku zostało przygotowane zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości („MSR”), Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej („MSSF”) oraz interpretacjami opublikowanymi przez Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej, które zostały zatwierdzone przez Unię Europejską.

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE ZA ROK 2015
GRUPY KAPITAŁOWEJ COMARCH

Dane prezentowane są w tys. zł, chyba że wskazano inaczej

Niniejsze sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z zasadą kosztu historycznego za wyjątkiem tych pozycji, które zgodnie z niniejszymi zasadami są wyceniane w inny sposób.

Sporządzenie sprawozdania wg MSSF wymaga dokonania szeregu szacunków i zastosowania własnego osądu. W nocy 2.5 zostały zaprezentowane te obszary sprawozdania finansowego, które wymagają znaczących szacunków lub w stosunku do których wymagana jest znacząca doza osądu.

Sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez Grupę Comarch w dającej się przewidzieć przyszłości. Według Zarządu Spółki nie istnieją okoliczności wskazujące na zagrożenie kontynuowania działalności.

Grupa Comarch sporządza rachunek zysków i strat w wersji kalkulacyjnej, natomiast rachunek przepływów pieniężnych sporządzany jest metodą pośrednią.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Comarch za 12 miesięcy 2015 roku obejmuje sprawozdania następujących spółek:

	Charakter powiązań	Metoda konsolidacji	Udział Comarch S.A. w kapitale zakładowym
Comarch S.A.	jednostka dominująca	pełna	
Comarch AG	jednostka zależna	pełna	100%
Comarch Sistemas LTDA	jednostka zależna	pełna	80% w posiadaniu Comarch AG, 20% w posiadaniu Comarch Software und Beratung AG)
Comarch Software und Beratung AG	jednostka zależna	pełna	100% w posiadaniu Comarch AG *)
Comarch Solutions GmbH	jednostka zależna	pełna	100% zależna od Comarch Software und Beratung AG
Comarch S.A.S.	jednostka zależna	pełna	100%
Comarch R&D S.à r.l.	jednostka zależna	pełna	100%
Comarch Luxembourg S.à r.l.	jednostka zależna	pełna	100%
Comarch Inc.	jednostka zależna	pełna	100%
Comarch Panama Inc.	jednostka zależna	pełna	100% w posiadaniu Comarch Inc.
Comarch Canada, Corp.	jednostka zależna	pełna	100%
Comarch Espace Connecté Inc. (Comarch Smart City)	jednostka zależna	pełna	100%
Comarch Middle East FZ-LLC	jednostka zależna	pełna	100%
Comarch LLC	jednostka zależna	pełna	100%
OOO Comarch	jednostka zależna	pełna	100%
Comarch Software (Shanghai) Co. Ltd.	jednostka zależna	pełna	100%
Comarch Technologies Oy	jednostka zależna	pełna	100%
Comarch UK Ltd.	jednostka zależna	pełna	100%

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE ZA ROK 2015
GRUPY KAPITAŁOWEJ COMARCH

Dane prezentowane są w tys. zł, chyba że wskazano inaczej

Comarch Chile SpA	jednostka zależna	pełna	100%
Comarch Software Spain S.L.U.	jednostka zależna	pełna	100%
Comarch Yazilim A.S.	jednostka zależna	pełna	100%
Comarch SRL	jednostka zależna	pełna	100%
Comarch Malaysia SDN. BHD.	jednostka zależna	pełna	100%
Comarch s.r.o.	jednostka zależna	pełna	100%
Comarch Pointshub Inc.	jednostka zależna	pełna	100%
Comarch AB	jednostka zależna	pełna	100%
Comarch Argentina S.A.	jednostka zależna	pełna	100%
Comarch Technologies sp. z o.o.	jednostka zależna	pełna	100%
CA Consulting S.A.	jednostka zależna	pełna	100%
Comarch Management sp. z o.o.	jednostka zależna	pełna	100%
Comarch Corporate Finance Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	jednostka zależna	pełna	100% ogólnej liczby certyfikatów inwestycyjnych 8,82% w posiadaniu CCF FIZ,
Comarch Management sp. z o.o. SK-A	jednostka zależna	pełna	26,45% w posiadaniu Comarch S.A., 64,73% akcji nabytych w celu umorzenia przez Comarch Management sp. z o.o. SK-A
Bonus Management sp. z o.o. SK-A	jednostka zależna	pełna	100% w posiadaniu CCF FIZ
Bonus MANAGEMENT sp. z o.o. Cracovia Park SK-A	jednostka zależna	pełna	50% w posiadaniu Bonus Management sp. z o.o. SK-A, 50% w posiadaniu MKS Cracovia SSA
Bonus Development sp. z o.o. SK-A	jednostka zależna	pełna	100% w posiadaniu CCF FIZ
Bonus Management sp. z o.o. II Activia SK-A	jednostka zależna	pełna	100% w posiadaniu CCF FIZ
Bonus Development sp. z o.o. II Koncept SK-A	jednostka zależna	pełna	100% w posiadaniu CCF FIZ
Comarch Healthcare S.A.	jednostka zależna	pełna	77,08% w posiadaniu CCF FIZ, 22,92% w posiadaniu CASA Management and Consulting sp. z o.o. SKA
Comarch Polska S.A.	jednostka zależna	pełna	100% w posiadaniu CCF FIZ
Comarch Pointshub S.A.	jednostka zależna	pełna	100% w posiadaniu CCF FIZ
Comarch Infrastruktura S.A.	jednostka zależna	pełna	100% w posiadaniu CCF FIZ

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE ZA ROK 2015
GRUPY KAPITAŁOWEJ COMARCH

Dane prezentowane są w tys. zł, chyba że wskazano inaczej

iComarch24 S.A.	jednostka zależna	pełna	100% w posiadaniu CCF FIZ
CASA Management and Consulting sp. z o.o. SK-A	jednostka zależna	pełna	100% w posiadaniu CCF FIZ
Comarch Swiss AG	jednostka zależna	pełna	100% w posiadaniu CASA Management and Consulting sp. z o.o. SK-A
CAMS AG	jednostka zależna	pełna	51% w posiadaniu CASA Management and Consulting sp. z o.o. SK-A
Opso sp. z o.o.	jednostka zależna	pełna	100%
MKS Cracovia SSA	jednostka zależna	pełna	66,11%

(*) w tym 2,68% akcji CSuB AG pożyczonych od podmiotu spoza Grupy Comarch

2.1 Zasady wyceny aktywów i pasywów oraz ustalania wyniku finansowego

2.1.1 Sprawozdawczość dotycząca segmentów

Dla Grupy Kapitałowej Comarch podstawowym rodzajem segmentów operacyjnych są segmenty branżowe, a pomocniczym rodzajem segmentów operacyjnych są segmenty geograficzne. Objęte konsolidacją jednostki Grupy Kapitałowej Comarch prowadzą następujące rodzaje działalności:

- sprzedaż systemów informatycznych i usług z nimi związanych w tym również produkcja oprogramowania dla medycyny oraz sprzedaż sprzętu informatycznego (określaną dalej jako „Segment IT”),
- działalność sportową (określaną dalej jako „Segment Sport”) prowadzoną przez MKS Cracovia SSA,
- działalność związaną z inwestowaniem na rynku kapitałowym i na rynku nieruchomości (określaną dalej jako „Segment Inwestycje”),
- działalność w zakresie świadczenia usług medycznych (określaną dalej jako „Segment Medycyna”).

Zwracamy uwagę, że w raporcie za IV kwartał 2015 nastąpiła zmiana sposobu prezentacji Segmentu „Medycyna”. Obecnie w Segmencie Medycyna prezentowana jest działalność polegająca na świadczeniu usług medycznych przez Centrum Medyczne iMed24. Działalność polegająca na produkcji oprogramowania oraz świadczeniu usług informatycznych dla odbiorców z sektora Medycznego jest prezentowana w segmencie IT.

Dokonano jednocześnie analogicznej korekty prezentacyjnej w danych roku 2014.

Dominujący udział w przychodach ze sprzedaży, wynikach oraz aktywach posiada Segment IT. Ze względu na specyfikę działalności segment IT prezentowany jest z wydzielaniem rynku DACH (Niemcy, Austria, Szwajcaria), rynku polskiego oraz rynków pozostałych.

Rozkład przychodów ze sprzedaży osiągniętych przez Grupę Kapitałową Comarch na przestrzeni roku 2015 przedstawiał się następująco: 22% rocznej sprzedaży zostało zrealizowane w pierwszym kwartale, 23% w drugim kwartale, 20% w trzecim kwartale oraz 35% w czwartym kwartale. Przychody pierwszego i drugiego kwartału miały większy udział w przychodach całorocznych niż to miało miejsce w 2014 roku.

Na przestrzeni roku 2016 Spółka spodziewa się rozkładu przychodów ze sprzedaży zbliżonego do tego z 2015 roku.

2.1.2 Konsolidacja

a) Jednostki zależne

Jednostki zależne to wszelkie jednostki (w tym jednostki specjalnego przeznaczenia), w odniesieniu, do których Grupa ma zdolność kierowania ich polityką finansową i operacyjną, co zwykle towarzyszy posiadaniu większości ogólnej liczby głosów w organach stanowiących. Przy

dokonywaniu oceny, czy Grupa kontroluje daną jednostkę uwzględnia się istnienie i wpływ potencjalnych praw głosu, które w danej chwili można zrealizować lub zamienić. Jednostki zależne podlegają pełnej konsolidacji od dnia przejścia nad nimi kontroli przez Grupę. Przestaje się je konsolidować z dniem ustania kontroli.

Przejęcia jednostek i wyodrębnionych części działalności rozlicza się metodą nabycia. Każdorazowo płatność przekazana w wyniku połączenia jednostek wyceniana jest w zagregowanej wartości godziwej (na dzień dokonania zapłaty) przekazanych aktywów, poniesionych lub przejętych zobowiązań oraz instrumentów kapitałowych wyemitowanych przez Grupę w zamian za przejęcie kontroli nad jednostką przejmowaną. Koszty bezpośrednio związane z połączeniem jednostek gospodarczych ujmowane są w wyniku finansowym w momencie ich poniesienia.

W określonych przypadkach, przekazana płatność zawiera także aktywa lub zobowiązania wynikające z płatności warunkowej, mierzonej na dzień nabycia w wartości godziwej. Zmiany wartości godziwej płatności warunkowej w kolejnych okresach ujmowane są jako zmiany kosztu połączenia jedynie jeżeli mogą być zaklasyfikowane jako zmiany w okresie pomiaru. Wszystkie inne zmiany rozliczane są zgodnie z odpowiednimi regulacjami MSSF. Zmiany w wartości godziwej płatności warunkowej zakwalifikowanej jako element kapitałowy nie są ujmowane.

Dające się zidentyfikować aktywa, zobowiązania i zobowiązania warunkowe jednostki przejmowanej spełniające warunki ujęcia zgodnie z MSSF 3 „Połączenia jednostek gospodarczych” ujmuje się w wartości godziwej na dzień przejścia, z uwzględnieniem wyjątków zawartych w MSSF 3.

W razie nabycia kontroli w następstwie kilku następujących po sobie transakcji, udziały będące w posiadaniu Grupy na dzień objęcia kontroli są wyceniane w wartości godziwej z odniesieniem skutków w rachunek zysków i strat. Kwoty narosłe z tytułu udziałów w tej jednostce odniesione uprzednio do innych składników całkowitych dochodów są przenoszone do rachunku zysków i strat.

Wartość firmy wynikającą z przejścia ujmuje się w aktywach i początkowo wykazuje po kosztach, jako wartość kosztów przejścia przekraczającą udział Grupy w wartości godziwej netto dających się zidentyfikować ujętych aktywów, zobowiązań i zobowiązań warunkowych. Jeśli po przeszacowaniu udział Grupy w wartości godziwej netto dających się zidentyfikować aktywów, zobowiązań i zobowiązań warunkowych jednostki przejmowanej przekracza koszt połączenia jednostek gospodarczych, nadwyżkę ujmuje się niezwłocznie w wyniku finansowym.

Transakcje, rozrachunki i nie zrealizowane zyski na transakcjach pomiędzy spółkami Grupy są eliminowane. Nie zrealizowane straty również podlegają eliminacji, chyba że transakcja dostarcza dowodów na utratę wartości przez przekazany składnik aktywów. Zasady rachunkowości stosowane przez jednostki zależne zostały zmienione, tam gdzie było to konieczne, dla zapewnienia zgodności z zasadami rachunkowości stosowanymi przez Grupę.

b) Jednostki stowarzyszone

Jednostki stowarzyszone to wszelkie jednostki, na które Grupa wywiera znaczący wpływ, lecz których nie kontroluje, co zwykle towarzyszy posiadaniu od 20 do 50% ogólnej liczby głosów w organach stanowiących.

Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych rozlicza się metodą praw własności i ujmuje początkowo według kosztu. Inwestycja Grupy w jednostkach stowarzyszonych obejmuje określoną w dniu nabycia wartość firmy.

Udział Grupy w wyniku finansowym jednostek stowarzyszonych od dnia nabycia ujmuje się w rachunku zysków i strat, zaś jej udział w zmianach stanu innych kapitałów od dnia nabycia – w innych kapitałach. O łączne zmiany stanu od dnia nabycia koryguje się wartość bilansową inwestycji. Gdy udział Grupy w stratach jednostki stowarzyszonej staje się równy lub większy od udziału Grupy w tej jednostce stowarzyszonej, obejmującego ewentualne inne niezabezpieczone należności, Grupa zaprzestaje ujmować dalsze straty, chyba, że wzięła na siebie obowiązki lub dokonała płatności w imieniu danej jednostki stowarzyszonej.

Nie zrealizowane zyski na transakcjach pomiędzy Grupą, a jej jednostkami stowarzyszonymi eliminuje się proporcjonalnie do udziału Grupy w jednostkach stowarzyszonych. Nie

zrealizowane straty również są eliminowane, chyba że transakcja dostarcza dowodów na wystąpienie utraty wartości przekazywanego składnika aktywów. Zasady rachunkowości stosowane przez jednostki stowarzyszone zostały, tam gdzie było to konieczne, zmienione dla zapewnienia zgodności z zasadami rachunkowości stosowanymi przez Grupę.

c) Zasady ujmowania Grupy Comarch SuB w sprawozdaniu skonsolidowanym

Spółka Comarch Software und Beratung AG będąca jednostką dominującą dla spółek Grupy Comarch SuB począwszy od 2013 roku nie sporządza samodzielnie skonsolidowanego sprawozdania finansowego obejmującego dane spółki Comarch Software und Beratung AG i jej jednostek zależnych. Comarch S.A., jednostka dominująca Grupy Comarch, sporządza w sposób bezpośredni skonsolidowane sprawozdanie finansowe obejmujące dane Spółki Comarch S.A. i wszystkich pozostałych jednostek zależnych (w tym Comarch SuB i jej spółek zależnych).

2.1.3 Wycena pozycji wyrażonych w walutach obcych

a) Waluta funkcjonalna i waluta prezentacji

Pozycje zawarte w sprawozdaniach finansowych poszczególnych jednostek Grupy wycenia się w walucie podstawowego środowiska gospodarczego, w którym dana jednostka prowadzi działalność („waluta funkcjonalna”). Skonsolidowane sprawozdanie finansowe prezentowane jest w polskich złotych (PLN), która jest walutą funkcjonalną i walutą prezentacji jednostki dominującej.

b) Transakcje i salda wyrażone w walutach obcych

Transakcje wyrażone w walutach obcych przelicza się na walutę funkcjonalną według kursu obowiązującego w dniu transakcji. Zyski i straty kursowe z tytułu rozliczenia tych transakcji oraz wyceny bilansowej aktywów i zobowiązań pieniężnych wyrażonych w walutach obcych ujmuje się w rachunku zysków i strat, o ile nie odracza się ich w kapitale własnym, gdy kwalifikują się do uznania za zabezpieczenie przepływów pieniężnych i zabezpieczenie udziałów w aktywach netto.

Różnice kursowe z tytułu pozycji niepieniężnych, takich jak instrumenty kapitałowe wyceniane według wartości godziwej w korespondencji z rachunkiem zysków i strat, wykazuje się w ramach zysków i strat z tytułu zmian wartości godziwej. Różnice kursowe z tytułu takich pozycji niepieniężnych jak instrumenty kapitałowe zaklasyfikowane do aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży uwzględnia się w kapitale z wyceny w wartości godziwej.

c) Spółki wchodzące w skład Grupy

Wyniki i sytuację finansową wszystkich jednostek Grupy (z których żadna nie prowadzi działalności w warunkach hiperinflacji), których waluty funkcjonalne różnią się od waluty prezentacji, przelicza się na walutę prezentacji w następujący sposób:

- (i) aktywa i zobowiązania w każdym prezentowanym bilansie przelicza się według kursu zamknięcia obowiązującego na ten dzień bilansowy,
- (ii) przychody i koszty w każdym rachunku zysków i strat przelicza się według kursów średnich (chyba, że kurs średni nie stanowi zadowalającego przybliżenia skumulowanego wpływu kursów z dni transakcji – w takim wypadku przychody i koszty przelicza się według kursów z dni transakcji), a wszystkie wynikające stąd różnice kursowe ujmuje się jako odrębny składnik kapitału własnego.

Przy konsolidacji, różnice kursowe z tytułu przeliczenia inwestycji netto w jednostkach zagranicznych oraz kredytów, pożyczek i innych instrumentów walutowych wyznaczonych na zabezpieczenia takich inwestycji ujmuje się w kapitale własnym. Przy sprzedaży jednostki prowadzącej działalność za granicą, takie różnice kursowe ujmuje się w rachunku zysków i strat jako część zysku lub straty ze sprzedaży.

Wartość firmy i korekty do poziomu wartości godziwej, które powstają przy nabyciu jednostki zagranicznej, traktuje się jako aktywa i zobowiązania jednostki zagranicznej oraz przelicza według kursu zamknięcia.

Kursy euro użyte do przeliczania danych finansowych:

Średni kurs NBP z dnia 31.12.2015: 4,2615,

Średni kurs NBP z dnia 31.12.2014: 4,2623,

Średnia arytmetyczna średnich kursów NBP na koniec każdego miesiąca za okres 1.01 - 31.12.2015: 4,1848,

Średnia arytmetyczna średnich kursów NBP na koniec każdego miesiąca za okres 1.01 - 31.12.2014: 4,1893.

2.1.4 Inwestycje

a) Aktywa finansowe wykazywane według wartości godziwej, z zyskami lub stratami rozliczanymi przez rachunek zysków i strat

Kategoria ta obejmuje dwie podkategorie: aktywa finansowe przeznaczone do obrotu oraz aktywa finansowe przeznaczone w momencie ich początkowego ujęcia do wyceny według wartości godziwej, z zyskami lub stratami ujmowanymi w rachunku zysków i strat. Składnik aktywów finansowych zalicza się do tej kategorii, jeżeli nabyty został przede wszystkim w celu sprzedaży w krótkim terminie lub jeżeli został zaliczony do tej kategorii przez Zarząd. Instrumenty pochodne również zalicza się do „przeznaczonych do obrotu”, o ile nie zostały przeznaczone na zabezpieczenia. Tego typu instrumenty są wykazywane osobno w bilansie w pozycji „Pochodne instrumenty finansowe”. Aktywa z tej kategorii zalicza się do aktywów obrotowych, jeżeli są przeznaczone do obrotu lub ich realizacji oczekuje się w ciągu 12 miesięcy od dnia bilansowego.

b) Pożyczki i należności

Pożyczki i należności to nie zaliczane do instrumentów pochodnych aktywa finansowe o ustalonych lub możliwych do ustalenia płatnościach, nie notowane na aktywnym rynku. Powstają wówczas, gdy Grupa wydaje środki pieniężne, towary lub usługi bezpośrednio dłużnikowi, nie mając zamiaru wprowadzać swojej należności do obrotu. Zalicza się je do aktywów obrotowych, o ile termin ich wymagalności nie przekracza 12 miesięcy od dnia bilansowego. Pożyczki i należności o terminie wymagalności przekraczającym 12 miesięcy od dnia bilansowego zalicza się do aktywów trwałych. Pożyczki i należności zalicza się do wykazywanych w bilansie należności handlowych i usług oraz pozostałych należności.

c) Inwestycje utrzymywane do terminu zapadalności

Inwestycje utrzymywane do terminu zapadalności to niezaliczane do instrumentów pochodnych aktywa finansowe o ustalonych lub możliwych do ustalenia płatnościach i ustalonym terminie zapadalności, które Zarządy jednostek tworzących Grupę zamierzają i są w stanie utrzymać do terminu zapadalności.

d) Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży to nie zaliczone do instrumentów pochodnych instrumenty finansowe przeznaczone do tej kategorii albo nie zaliczone do żadnej z pozostałych. Zalicza się je do aktywów trwałych, o ile Zarząd nie zamierza zbyć inwestycji w ciągu 12 miesięcy od dnia bilansowego.

Transakcje zakupu i sprzedaży inwestycji ujmuje się na dzień przeprowadzenia transakcji – dzień, w którym Grupa zobowiązuje się zakupić lub sprzedać dany składnik aktywów. Inwestycje ujmuje się początkowo według wartości godziwej powiększonej, w przypadku składnika aktywów niekwalifikowanych jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy, o koszty transakcyjne. Inwestycje wyłącza się z ksiąg rachunkowych, gdy prawa do uzyskiwania przepływów pieniężnych z ich tytułu wygasły lub zostały przeniesione i Grupa dokonała przeniesienia zasadniczo całego ryzyka i wszystkich pożytków z tytułu ich własności.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży oraz aktywa finansowe wykazywane według wartości godziwej, z zyskami lub stratami wykazywanymi w rachunku zysków i strat, wykazuje się po początkowym ujęciu według wartości godziwej. Pożyczki i należności oraz inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności wykazuje się według skorygowanej ceny nabycia (zamortyzowanego kosztu), metodą efektywnej stopy procentowej. Zrealizowane i nie

zrealizowane zyski i straty z tytułu zmian wartości godziwej aktywów finansowych wykazywanych według wartości godziwej, z zyskami lub stratami rozliczanymi w korespondencji z w rachunku zysków i strat wykazuje się w rachunku zysków i strat, w okresie, w którym powstały. Nie zrealizowane zyski i straty z tytułu zmian wartości godziwej niepieniężnych papierów wartościowych zaliczonych do „dostępnych do sprzedaży” ujmują się w kapitale własnym. W razie sprzedaży papierów wartościowych zaliczonych do „dostępnych do sprzedaży” lub utraty przez nie wartości, łączne dotychczasowe korekty do poziomu aktualnej wartości godziwej wykazuje się w rachunku zysków i strat jako zyski i straty na inwestycyjnych papierach wartościowych.

Wartość godziwa inwestycji notowanych wynika z ich bieżącej ceny zakupu. Jeżeli rynek na dany składnik aktywów finansowych nie jest aktywny (a także w odniesieniu do nie notowanych papierów wartościowych), Grupa ustala wartość godziwą stosując techniki wyceny. Obejmują one wykorzystanie niedawno przeprowadzonych transakcji na normalnych zasadach rynkowych, odwołanie się do innych instrumentów, które są w zasadzie identyczne, analizę zdyskontowanych przepływów pieniężnych oraz powszechnie uznane za poprawne modele wyceny instrumentów pochodnych, oparte na danych wejściowych pochodzących z aktywnego rynku.

Grupa dokonuje na każdy dzień bilansowy oceny, czy występują obiektywne dowody na to, że składnik aktywów finansowych lub grupa aktywów finansowych utraciły na wartości. W odniesieniu do kapitałowych papierów wartościowych zaliczonych do „dostępnych do sprzedaży”, przy ustalaniu, czy papiery wartościowe utraciły na wartości bierze się pod uwagę znaczący lub przedłużający się spadek wartości godziwej danego papieru wartościowego poniżej jego kosztu. Jeżeli takie dowody występują w przypadku aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, łączne dotychczasowe straty – ustalone jako różnica pomiędzy ceną nabycia, a aktualną wartością godziwą, pomniejszona o ewentualne straty z tytułu utraty wartości ujęte wcześniej w rachunku zysków i strat – wyłącza się z kapitału własnego i ujmują w rachunku zysków i strat. Straty z tytułu utraty wartości ujęte wcześniej w rachunku zysków i strat z tytułu instrumentów kapitałowych nie podlegają odwróceniu w korespondencji z rachunkiem zysków i strat.

2.1.5 Aktywa trwałe

a) Wartości niematerialne

Wartości niematerialne ujmowane są w ewidencji według cen nabycia pomniejszone o dotychczasowe umorzenie i ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości. Grupa dokonuje odpisów amortyzacyjnych metodą liniową. Przyjęto następujące stawki amortyzacyjne:

• oprogramowanie komputerowe	30%
• licencje	30%
• prawa autorskie	30%
• pozostałe prawa	10 - 20%

Przyjęte stawki amortyzacyjne odpowiadają oszacowanemu okresowi użytkowania wartości niematerialnych, za wyjątkiem kart zawodników (dot. MKS Cracovia SSA), które amortyzowane są w okresie obowiązującej umowy z danym zawodnikiem.

W przypadku wartości niematerialnych nabytych w celu wykorzystania w konkretnym projekcie okres amortyzacji ustala się jako okres trwania projektu.

Prawo wieczystego użytkowania gruntów dotyczących MKS Cracovia SSA zostało nabyte i jest traktowane jako wartość niematerialna, o nieokreślonym okresie użytkowania i dlatego nie jest amortyzowane. Grunty będące w użytkowaniu wieczystym spółki MKS Cracovia SSA nie podlegają amortyzacji, gdyż posiadają nieokreślony okres użytkowania, z uwagi na fakt, iż Spółka spodziewa się, że nastąpi odnowienie prawa wieczystego użytkowania i odbędzie się to bez ponoszenia znaczących kosztów, gdyż Spółka nie jest zobowiązana do spełnienia żadnych warunków, o których zależałoby przedłużenie tego prawa.

Wieczyste użytkowanie w Polsce traktowane jest jako synonim własności a nie dzierżawy, po zakończeniu której użytkownik oddaje grunt. Spółka nie spodziewa się poniesienia znaczących kosztów przy odnowieniu prawa wieczystego użytkowania w kontekście dotychczasowych

działań współwłaściciela MKS Cracovia SSA czyli Gminy Kraków. Miasto wspiera działalność sportową w tym MKS Cracovia SSA m.in. poprzez:

- dofinansowywanie budowy infrastruktury sportowej,
- umorzenie podatku od nieruchomości,
- wniesienie aportem opłat za użytkowanie wieczyste.

Prawo wieczystego użytkowania gruntów dotyczących jednostki dominującej jest amortyzowane przez określony czas użytkowania (założony od momentu nabycia okres użytkowania wynosi od 84 do 99 lat). Średnia stawka amortyzacyjna wynosi 1,2%.

Wartości niematerialne nabyte w wyniku przejęcia A-MEA Informatik AG (obecnie Comarch Swiss AG) obejmują wartość relacji z klientami spółki. Aktywo to zostało ujęte odrębnie od wartości firmy jako wartości niematerialne i prawne i zostało ujęte na dzień przejęcia w bilansie Grupy Comarch wg wartości godziwej. Grupa dokonuje odpisów amortyzacyjnych wartości niematerialnych nabytych w wyniku przejęcia A-MEA Informatik AG metodą liniową, przyjęto okres amortyzacji równy przewidywanemu okresowi osiągania korzyści ekonomicznych z tytułu istniejących relacji z klientami, czyli 60 miesięcy.

Wartości niematerialne nabyte w wyniku przejęcia ESAProjekt sp. z o.o. (obecnie Comarch Healthcare S.A.) obejmują prawa majątkowe do oprogramowania Optimed, OptiNFZKom, BaKS, Carber, SDK, Repos. Aktywa te zostały ujęte odrębnie od wartości firmy jako wartości niematerialne i prawne i zostało ujęte na dzień przejęcia w bilansie Grupy Comarch wg wartości godziwej. Grupa dokonuje odpisów amortyzacyjnych wartości niematerialnych nabytych w wyniku przejęcia ESAProjekt sp. o.o. metodą liniową, przyjęto okres amortyzacji równy przewidywanemu okresowi osiągania korzyści ekonomicznych ze sprzedaży oprogramowania, czyli 60 miesięcy.

b) Wartość firmy

Wartość firmy stanowi nadwyżkę kosztu przejęcia nad wartością godziwą udziału Grupy w możliwych do zidentyfikowania aktywach netto (obejmujących możliwe do zidentyfikowania aktywa nabyte oraz zobowiązania i zobowiązania warunkowe przejęte w ramach połączenia) przejętej jednostki zależnej/stowarzyszonej na dzień przejęcia. Wartość firmy z przejęcia jednostek zależnych ujmuje się w ramach wartości niematerialnych. Wartość firmy z przejęcia jednostek stowarzyszonych ujmuje się w ramach inwestycji w jednostkach stowarzyszonych. Wartość firmy jest testowana corocznie na dzień bilansowy kończący rok obrotowy pod kątem utraty wartości i wykazywana w bilansie według kosztu pomniejszonego o skumulowane odpisy z tytułu ewentualnej utraty wartości. Zyski i straty ze zbycia jednostki uwzględniają wartość bilansową wartości firmy dotyczącą sprzedanej jednostki.

W celu przeprowadzenia testu pod kątem możliwej utraty wartości wartość firmy alokowana jest do ośrodków wypracowujących środki pieniężne.

c) Rzeczowe aktywa trwałe

Środki trwałe

Wycenione zostały według cen nabycia lub kosztów wytworzenia pomniejszone o dotychczasowe umorzenie i ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości. Przyjęte stawki amortyzacyjne odpowiadają ekonomicznej użyteczności środków trwałych.

Szczegółowe zasady amortyzowania środków trwałych przyjętych przez Spółkę są następujące: środki amortyzowane są metodą liniową przy zastosowaniu stawek amortyzacyjnych odpowiadających oszacowanym okresom użytkowania. W szczególności stawki amortyzacyjne wynoszą: 2,5% (budynki i budowle), 30% (maszyny i urządzenia) i 20% (meble, wyposażenie, pozostałe środki). W przypadku środków trwałych nabytych w celu wykorzystania w konkretnym projekcie okres amortyzacji ustala się jako okres trwania projektu.

Środki trwałe w budowie

Środki trwałe w budowie wycenione są według ceny nabycia pomniejszone o ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości. Odsetki od kredytu inwestycyjnego w okresie realizacji inwestycji aktywowane są w pozycji środki trwałe w budowie. Odsetki od kredytu

inwestycyjnego po przyjęciu środka trwałego sfinansowanego kredytem obciążają wynik roku w pozycji koszty finansowe.

Ulepszenia w obcych środkach trwałych

Ulepszenia w obcych środkach trwałych wycenione są według ceny nabycia pomniejszone o dotychczasowe umorzenie i ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości.

d) Leasing

Grupa użytkuje na zasadach leasingu samochody oraz sprzęt komputerowy. Ponieważ na mocy zawartych umów nastąpiło zasadniczo przeniesienie całego ryzyka i pożytków wynikających z tytułu posiadania przedmiotu leasingu, ujęte są one w księgach na zasadach leasingu finansowego. Wprowadzone zostały do ksiąg jako aktywa i zobowiązania w kwotach równych wartości minimalnych opłat leasingowych ustalonych na dzień rozpoczęcia leasingu. Opłaty leasingowe rozdziela się pomiędzy koszty finansowe i zmniejszenia niespłaconego salda zobowiązań. Część odsetkowa kosztów finansowych obciąża rachunek wyników przez okres trwania leasingu w taki sposób, aby uzyskać stałą stopę procentową w stosunku do niespłaconego salda. Środki użytkowane na zasadach leasingu podlegają amortyzacji przez krótszy z okresów: okres umowy lub użytkowania.

e) Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe

Dotyczą długoterminowej części czynnych rozliczeń międzyokresowych kosztów.

f) Utrata wartości aktywów

Aktywa o nieokreślonym okresie użytkowania nie podlegają amortyzacji, lecz corocznie są testowane pod kątem możliwej utraty wartości. Aktywa podlegające amortyzacji analizuje się pod kątem utraty wartości, ilekroć jakieś zdarzenia lub zmiany okoliczności wskazują na możliwość niezrealizowania ich wartości bilansowej. Stratę z tytułu utraty wartości ujmuje się w wysokości kwoty, o jaką wartość bilansowa danego składnika aktywów przewyższa jego wartość odzyskiwalną. Wartość odzyskiwalna to wyższa z dwóch kwot: wartości godziwej pomniejszonej o koszty doprowadzenia do sprzedaży i wartości użytkowej. Dla potrzeb analizy pod kątem utraty wartości, aktywa grupuje się na najniższym poziomie, w odniesieniu do którego występują dające się zidentyfikować odrębnie przepływy pieniężne (ośrodki wypracowujące środki pieniężne).

2.1.6 Aktywa obrotowe

a) Zapasy (produkty w toku oraz materiały i towary)

Wykazywana w sprawozdaniu produkcja w toku dotyczy wytwarzanego przez Grupę i przeznaczonego do wielokrotnej sprzedaży oprogramowania. Produkcja w toku jest wyceniana według technicznych bezpośrednich kosztów wytworzenia.

Wytworzone przez Grupę i przeznaczone do wielokrotnej sprzedaży oprogramowanie użytkowe wyceniane jest w okresie przynoszenia przez nie korzyści ekonomicznych, nie dłuższym niż 36 miesięcy, jakie następują od rozpoczęcia sprzedaży, w wysokości nadwyżki kosztów ich wytworzenia nad przychodami netto uzyskanymi ze sprzedaży tych produktów w ciągu kolejnych 36 miesięcy. Nie odpisane po tym okresie koszty wytworzenia zwiększają pozostałe koszty operacyjne.

W zależności od charakteru wytworzonego oprogramowania i oceny możliwości jego sprzedaży stosuje się zasadę odpisywania w koszt własny poniesionych na jego wytworzenie nakładów w wysokości od 50% do 100% zafakturowanej w powyższym okresie sprzedaży. Jeżeli Spółka posiada wcześniej informacje o ograniczeniu możliwości dalszej sprzedaży, niezwłocznie dokonuje odpisu aktualizującego wartość produkcji w toku w wysokości nakładów, w stosunku, do których występuje prawdopodobieństwo nie odzyskania, bądź też dokonuje jednorazowo odpisania całości nierozliczonych nakładów (w zależności od stopnia oceny ryzyka) w ciężar kosztu własnego sprzedaży.

Ewidencja materiałów i towarów prowadzona jest według rzeczywistych cen nabycia. Rozchody wyceniane są według zasady pierwsze przyszło, pierwsze wyszło (FIFO). Materiały i towary

wycenione są według rzeczywistych cen nabycia nie wyższych od cen sprzedaży netto.

b) Należności

Na dzień powstania ujmuje się je w księgach według wartości godziwej, a w następnych okresach wg skorygowanej ceny nabycia (zamortyzowanego kosztu).

Należności w zależności od terminu wymagalności (do 12 miesięcy od dnia bilansowego lub powyżej 12 miesięcy od dnia bilansowego) wykazywane są jako krótkoterminowe lub długoterminowe.

W celu urealnienia wartości, należności zostały pomniejszone o odpisy aktualizujące wartość należności wątpliwych. Odpis z tytułu utraty wartości odpowiada różnicy pomiędzy wartością bilansową a wartością bieżącą rzeczywistych przepływów pieniężnych z danego składnika aktywów. Ze względu na specyfikę działalności (występowanie w ograniczonym zakresie należności od tzw. kontrahentów masowych), dokonywanie stosownych odpisów aktualizacyjnych odbywa się drogą szczegółowej identyfikacji należności i oceny zagrożenia wpływu środków pieniężnych wynikających z uwarunkowań umownych i biznesowych.

c) Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Kategoria ta obejmuje środki pieniężne w kasie i na rachunkach bankowych, depozyty bankowe płatne na żądanie, płynne krótkoterminowe papiery wartościowe oraz inne krótkoterminowe inwestycje o dużej płynności.

d) Rozliczenie kontraktów długoterminowych

Koszty związane z kontraktami długoterminowymi ujmuje się w momencie poniesienia. Wynik na kontraktach ustala się według stopnia zaawansowania prac, o ile jest możliwe wiarygodne ustalenie stopnia zaawansowania. Jeżeli nie można wiarygodnie oszacować wyniku umowy, to przychody ujmuje się wyłącznie do wysokości poniesionych kosztów umowy, dla których istnieje prawdopodobieństwo ich odzyskania. Stopień zawansowania mierzy się w oparciu o wyrażony procentowo stosunek kosztów poniesionych do dnia bilansowego, do łącznych szacowanych kosztów z tytułu kontraktu. Jeżeli prawdopodobne jest że łączne koszty z tytułu umowy przekroczą łączne przychody, to przewidywaną stratę ujmuje się natychmiast.

Grupa prezentuje w aktywach pozycję „Należne przychody z tytułu kontraktów długoterminowych” w przypadku gdy występuje nadwyżka poniesionych kosztów i ujętych zysków z tytułu kontraktów długoterminowych, nad wartością zafakturowanej sprzedaży do kontrahentów. W przeciwnym przypadku, tj. gdy występuje nadwyżka zafakturowanej sprzedaży do kontrahentów nad wartością poniesionych kosztów i ujętych zysków z tytułu kontraktów długoterminowych, Grupa prezentuje w zobowiązaniach pozycję „Zobowiązania z tytułu kontraktów długoterminowych”. Ww. nadwyżki są ustalane dla każdego kontraktu osobno i prezentowane rozdzielnie bez saldowania poszczególnych pozycji.

e) Aktywa przeznaczone do zbycia

Aktywa i grupy do zbycia klasyfikuje się jako przeznaczone do sprzedaży, jeśli ich wartość bilansowa zostanie odzyskana raczej w wyniku transakcji sprzedaży niż w wyniku ich dalszego użytkowania. Warunek ten uznaje się za spełniony wyłącznie wówczas, gdy wystąpienie transakcji sprzedaży jest bardzo prawdopodobne, a składnik aktywów (lub grupa do zbycia) jest dostępny do natychmiastowej sprzedaży w swoim obecnym stanie. Klasyfikacja składnika aktywów jako przeznaczonego do zbycia zakłada zamiar kierownictwa Spółki do dokonania transakcji sprzedaży w ciągu roku od momentu zmiany klasyfikacji. Aktywa (i grupy do zbycia) sklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży wycenia się po niższej spośród dwóch wartości: pierwotnej wartości bilansowej lub wartości godziwej, pomniejszonej o koszty związane ze sprzedażą.

2.1.7 Kapitał własny

Kapitał własny obejmuje między innymi:

- a) kapitał zakładowy jednostki dominującej wykazany w wartości nominalnej,
- b) pozostałe kapitały utworzone:

- z podziału zysku,
- z nadwyżki sprzedaży akcji ponad wartość nominalną,
- z wyceny opcji menedżerskiej,

c) zysk niepodzielony wynikający z korekt z tytułu zmiany zasad rachunkowości oraz z wyników osiągniętych przez Grupę, a nie przeniesionych do pozostałych kapitałów,

d) różnice kursowe.

2.1.8 Świadczenia pracownicze

a) Świadczenia oparte na akcjach

Jednostka dominująca do 2014 roku włącznie prowadziła program wynagrodzeń opartych na akcjach i regulowanych akcjami. Wartość godziwa świadczonej przez pracowników pracy, w zamian za przyznanie opcji powiększała koszty. Łączną kwotę, jaką należało rozliczyć w koszty przez okres nabywania uprawnień przez pracowników do realizacji opcji, ustalano w oparciu o wartość godziwą przyznanych opcji, z wyłączeniem wpływu ewentualnych niezwiązanych z rynkiem kapitałowym warunków nabywania uprawnień (np. celów do osiągnięcia w zakresie rentowności i wzrostu sprzedaży). Warunki nabywania uprawnień do realizacji uwzględniały w założeniach co do przewidywanej liczby opcji, które mogły być zrealizowane. Na każdy dzień bilansowy jednostka dominująca weryfikowała swoje oszacowania. Wpływ ewentualnej weryfikacji pierwotnych oszacowań Jednostka dominująca ujmowała w rachunku zysków i strat, w korespondencji z kapitałem własnym. Uzyskane wpływy z tytułu realizacji opcji, tj. wpływy z tytułu objęcia akcji (pomniejszone o koszty transakcyjne bezpośrednio związane z realizacją) odnosiły się na kapitał zakładowy (wartość nominalna) oraz kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej.

2.1.9 Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania

a) Zobowiązania handlowe i pozostałe zobowiązania

Na dzień powstania ujmuje się je w księgach według wartości godziwej, a na dzień bilansowy w kwocie skorygowanej ceny nabycia (zamortyzowanego kosztu). Zobowiązania w zależności od terminu wymagalności (do 12 miesięcy od dnia bilansowego lub powyżej 12 miesięcy od dnia bilansowego) wykazywane są jako krótkoterminowe lub długoterminowe.

b) Zobowiązanie finansowe

W momencie początkowego ujęcia zobowiązania finansowe wycenia się w wartości godziwej, powiększonej, w przypadku składnika zobowiązań niekwalifikowanych jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy, o koszty transakcyjne. Po początkowym ujęciu, jednostka wycenia zobowiązania finansowe według amortyzowanego kosztu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej, z wyjątkiem instrumentów pochodnych, wycenianych wg wartości godziwej. Zobowiązania finansowe wyznaczone jako pozycje zabezpieczone podlegają wycenie zgodnie z zasadami rachunkowości zabezpieczeń.

c) Rezerwy na zobowiązania

Rezerwy na koszty restrukturyzacji, naprawy gwarancyjne, roszczenia prawne oraz inne zdarzenia (głównie na urlopy oraz nagrody), w wyniku których na Grupie ciąży obecny obowiązek, wynikający ze zdarzeń przeszłych, tworzy, ujmuje się, jeżeli:

- Grupa posiada bieżące prawne lub zwyczajowe zobowiązanie wynikające z przeszłych zdarzeń,
- istnieje wysokie prawdopodobieństwo, że w celu rozliczenia tych zobowiązań konieczne będą wydatki środków Grupy oraz
- wartość ta została oszacowana w sposób wiarygodny.

Rezerwy restrukturyzacyjne obejmują głównie odprawy pracownicze. Rezerw nie ujmuje się w odniesieniu do przyszłych strat operacyjnych.

Jeżeli występuje szereg podobnych zobowiązań, prawdopodobieństwo konieczności wydatkowania środków w celu ich rozliczenia określa się dla całej grupy podobnych zobowiązań. Rezerwę ujmuje się nawet wówczas, gdy prawdopodobieństwo wydatkowania środków w związku z jedną pozycją zawierającą się w grupie zobowiązań jest niewielkie.

Rezerwy wycenia się według wartości bieżącej kosztów oszacowanych zgodnie z najlepszą wiedzą przez kierownictwo Spółki, których poniesienie jest niezbędne w celu rozliczenia bieżącego zobowiązania na dzień bilansowy. Stopa dyskonta zastosowana do ustalenia wartości bieżącej odzwierciedla aktualną ocenę rynkową wartości pieniądza w czasie oraz zwiększenia dotyczące danego zobowiązania.

2.1.10 Odroczony podatek dochodowy

Jako generalną zasadę przyjmuje się zgodnie z MSR12, iż w związku z przejściowymi różnicami między wykazywaną w księgach rachunkowych wartością aktywów i pasywów, a ich wartością podatkową oraz stratą podatkową możliwą do odliczenia w przyszłości, tworzona jest rezerwa i ustalane aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego ustala się w wysokości kwoty przewidzianej w przyszłości do odliczenia od podatku dochodowego, w związku z ujemnymi różnicami przejściowymi oraz z tytułu ulgi w podatku dochodowym w związku z prowadzeniem działalności w SSE, które spowodują w przyszłości zmniejszenie podstawy obliczenia podatku dochodowego oraz straty podatkowej możliwej do odliczenia, ustalonej przy uwzględnieniu zasady ostrożności. Ze względu na powyższą zasadę aktywa z tego tytułu ustala się jedynie w rocznym horyzoncie czasowym, przyjmując za bazę do jego ustalenia przeciętny dochód uzyskany z działalności strefowej z okresu 3 lat (łącznie z rokiem, za który jest sporządzane sprawozdanie).

Zobowiązanie z tytułu odroczonego podatku dochodowego tworzy się w wysokości kwoty podatku dochodowego, wymagającej w przyszłości zapłaty, w związku z występowaniem dodatnich różnic przejściowych, to jest różnic, które spowodują zwiększenie podstawy obliczenia podatku dochodowego w przyszłości.

Odroczony podatek dochodowy ustala się przy zastosowaniu stawek (i przepisów) podatkowych obowiązujących prawnie lub faktycznie na dzień bilansowy, które zgodnie z oczekiwaniami będą obowiązywać w momencie realizacji odnośnych aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego lub uregulowania zobowiązania z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Różnica pomiędzy stanem zobowiązań i aktywów z tytułu podatku odroczonego na koniec i początek okresu sprawozdawczego wpływa na wynik finansowy, przy czym zobowiązania i aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego dotyczące operacji rozliczanych z kapitałem własnym, odnoszone są również na kapitał własny.

2.2 Rozpoznawanie przychodów i kosztów

Prowadzona przez Grupę Comarch działalność w zdecydowanej większości polega na wytwarzaniu oprogramowania do wielokrotnej sprzedaży oraz na realizacji informatycznych kontraktów integracyjnych. W ramach kontraktów integracyjnych Grupa Comarch oferuje wykonanie systemów informatycznych "pod klucz" składających się z oprogramowania (własnego i obcego) i/lub sprzętu komputerowego i/lub świadczeniu usług takich jak:

- usługi wdrożeniowe,
- usługi instalacyjne,
- serwis gwarancyjny i pogwarancyjny,
- usługi asysty technicznej,
- usługi *customizacji* (dostosowania) oprogramowania,
- usługi udostępniania rozwiązań IT w modelu *Cloud*
- inne usługi informatyczne i nieinformatyczne niezbędne do realizacji systemu.

Przy ustalaniu całkowitych przychodów z kontraktu uwzględnia się:

- przychody z oprogramowania własnego (niezależnie od formy, w jakiej oprogramowanie to jest udostępniane, czyli: licencje, prawa majątkowe, itp.),
- przychody z usług, o których mowa w poprzednim akapicie.

Kierownicy jednostek mogą podjąć decyzję o zaliczeniu do całkowitych przychodów z kontraktu szacowanych przychodów, dla których istnieje duże prawdopodobieństwo, że zostaną zrealizowane (np. w trakcie realizacji kontraktu z przyczyn technicznych następuje modyfikacja projektu i istnieje uzasadnione prawdopodobieństwo, że zamawiający zaakceptuje modyfikację

i wysokość przychodów wynikających z tej modyfikacji).

Dla kontraktów integracyjnych, w ramach których dostarczane jest oprogramowanie autorstwa Grupy Comarch przeznaczone do wielokrotnej sprzedaży, osobno ujmuje się w księgach przychody i koszty związane z tym oprogramowaniem oraz przychody i koszty związane z pozostałą częścią kontraktu integracyjnego.

Różne kontrakty integracyjne łączy się i ujmuje w księgach razem jako jeden kontrakt, jeżeli:

- umowy są realizowane jednocześnie lub w ciągłej sekwencji czasowej i precyzyjne rozdzielanie kosztów ich realizacji jest niemożliwe lub
- umowy są tak ściśle powiązane ze sobą, że w rzeczywistości są one częścią pojedynczego projektu ze wspólną dla całego projektu marżą zysku.

Przychody z tytułu pozostałych usług (np. usługi serwisowe, usługi asysty) rozpoznaje się równomiernie w okresie trwania umowy/świadczenia usług. Przychody ze sprzedaży sprzętu komputerowego oraz innych towarów rozpoznaje się zgodnie z ustalonymi warunkami dostawy.

Przychody ze sprzedaży pozostałych usług, produktów, towarów i innych składników majątkowych obejmują sumy wartości godziwych należnych zafakturowanych przychodów, z uwzględnieniem upustów i rabatów bez podatku od towarów i usług.

Koszty sprzedaży obejmują koszty marketingu oraz koszty pozyskania nowych zleceń przez centra (działy) sprzedaży Grupy Comarch.

Koszty ogólne obejmują koszty funkcjonowania Grupy Comarch jako całości i zalicza się do nich w szczególności koszty zarządu oraz koszty działów pracujących na potrzeby ogólne Grupy.

Różnice kursowe dotyczące należności ujmowane są w pozycji przychody ze sprzedaży a od zobowiązań w pozycji koszt sprzedanych produktów, usług i towarów.

Dotacje

Grupa otrzymuje dotacje na finansowanie prac badawczo-rozwojowych w ramach programów pomocy unijnej. Dotacje te ujmuje się w sposób systematyczny jako przychód w poszczególnych okresach, tak aby zapewnić ich współmierność z ponoszonymi kosztami, które dotacje te mają kompensować, stosownie do celu ich rozliczenia. Dotacje te pomniejszają odpowiednie koszty bezpośrednie, które to koszty po skompensowaniu ich z dotacją prezentowane są w koszcie sprzedanych produktów, usług i materiałów.

a) Pozostałe przychody i koszty operacyjne

Obejmują przychody i koszty niezwiązane bezpośrednio ze zwykłą działalnością jednostek i obejmują głównie: wynik na sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych, darowizny, utworzone rezerwy, skutki aktualizacji wartości aktywów.

b) Przychody i koszty finansowe

Obejmują głównie przychody i koszty z tytułu odsetek, wynik osiągnięty z tytułu różnic kursowych z działalności finansowej, ze zbycia aktywów finansowych, skutki aktualizacji wartości inwestycji oraz otrzymane dywidendy.

Dywidendy uznawane są za przychody nie wcześniej niż podjęte zostały prawomocne decyzje o dokonaniu ich wypłat.

Koszty odsetek płaconych od kredytu inwestycyjnego ujmowane są w kosztach finansowych od momentu przyjęcia do użytkowania środka sfinansowanego kredytem.

2.3 Zarządzanie ryzykiem finansowym

2.3.1 Ryzyko kredytowe

Grupa analizuje wiarygodność finansową potencjalnych klientów przed zawarciem umów na dostawę systemów informatycznych i w zależności od oceny standingu finansowego dostosowuje warunki każdej umowy do potencjalnego ryzyka. Koncentracja ryzyka

kredytowego jest ograniczona ze względu na dywersyfikację sprzedaży Grupy do znacznej liczby kontrahentów z różnych branż gospodarki i z różnych regionów świata.

2.3.2 Ryzyko zmiany stóp procentowych

Jednostka dominująca jest narażona na ryzyko zmian stóp procentowych w związku z posiadanymi środkami pieniężnymi i ich ekwiwalentami oraz z zawartymi długoterminowymi kredytami inwestycyjnymi przeznaczonymi na finansowanie nowych budynków produkcyjnych w Specjalnej Strefie Ekonomicznej w Krakowie. Kredyty są oprocentowane wg zmiennej stopy procentowej opartej o stawkę WIBOR oraz LIBOR. Jednostka dominująca dokonywała zabezpieczenia ryzyka stopy procentowej w tym obszarze za pomocą kontraktów IRS, a także prowadzi stały monitoring sytuacji rynkowej w tym zakresie. Wpływ zmiany stóp procentowych na wysokość płaconych odsetek od kredytów jest częściowo kompensowany przez zmianę odsetek otrzymywanych od posiadanych środków pieniężnych.

Analiza wrażliwości wyniku finansowego Grupy na ryzyko stopy procentowej dokonana zgodnie z zasadami MSSF 7, wskazuje, że jeśli na dzień bilansowy stopy procentowe byłyby wyższe/nizsze o 50 punktów bazowych, zysk netto za rok 2015 r. byłby o 421 tys. PLN wyższy/nizszy, przy pozostałych zmiennych na stałym poziomie. Byłoby to głównie skutkiem znaczącego wzrostu/spadku przychodów z tytułu odsetek od środków pieniężnych. Analogiczna analiza na dzień 31 grudnia 2014 wskazuje, że jeśli stopy procentowe byłyby wyższe/nizsze o 50 punktów bazowych, zysk netto za rok 2014 r. byłby o 452 tys. PLN wyższy/nizszy, przy pozostałych zmiennych na stałym poziomie. Analiza wrażliwości wyniku finansowego Grupy na ryzyko stopy procentowej dokonana została metodą uproszczoną, zakładającą, że wzrost i spadek stóp procentowych zamknie się identyczną kwotą.

2.3.3 Ryzyko zmiany kursów walut

W związku ze sprzedażą eksportową lub denominowaną w walutach obcych Jednostka dominująca jest narażona na ryzyko kursowe, szczególnie w odniesieniu do zmian kursów par walut EUR/PLN, USD/PLN, GBP/PLN, CAD/PLN, BRL/PLN, CHF/EUR i RUB/PLN. Równocześnie część kosztów Jednostki dominującej jest również wyrażona lub powiązana z kursem walut obcych. W indywidualnych przypadkach Comarch S.A. dokonuje zabezpieczenia przyszłych płatności za pomocą kontraktów forward, jak również stara się wykorzystywać hedging naturalny poprzez dopasowanie struktury aktywów i pasywów denominowanych w walutach obcych (np. poprzez zmianę waluty kredytów inwestycyjnych).

Wartość bilansowa aktywów oraz zobowiązań finansowych Grupy denominowanych w walutach obcych na dzień bilansowy dotyczy należności i zobowiązań z tytułu dostaw i usług, zobowiązań z tytułu kredytu inwestycyjnego oraz środków pieniężnych. Wartości te przedstawione zostały w nocie 3.10.

Analiza wrażliwości wyniku finansowego Grupy na ryzyko zmiany kursów walut dokonana zgodnie z zasadami MSSF 7, wskazuje, że jeśli kurs w stosunku do kursu z wyceny bilansowej dla walut EUR, USD, GBP i BRL wzrósłby/spadłby o 5% przy utrzymaniu wszystkich innych zmiennych na stałym poziomie, wynik netto Grupy za okres 12 miesięcy kończący się 31 grudnia 2015 roku byłby wyższy/nizszy o 8 595 tys. PLN, w tym wyższy/nizszy o 5 002 tys. PLN z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych wyrażonych w EUR, wyższy/nizszy o 1 713 tys. PLN z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych wyrażonych w USD, wyższy/nizszy o 639 tys. PLN z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych wyrażonych w GBP i wyższy/nizszy o 1 241 tys. PLN z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych wyrażonych w BRL. Aktywa i zobowiązania finansowe wyrażone w innych walutach obcych mają niewielki udział w strukturze walutowej aktywów i zobowiązań.

Jeśli kurs w stosunku do kursu z wyceny bilansowej dla walut (EUR, USD, GBP, CAD, CHF, UAH, CLP, BRL, SEK i AED) wzrósłby/spadłby o 10% przy utrzymaniu wszystkich innych zmiennych na stałym poziomie, wynik netto Grupy z tytułu przeliczenia kontraktów długoterminowych za okres 12 miesięcy kończący się 31 grudnia 2015 roku byłby wyższy o 4 868 tys. PLN / niższy o 4 927 tys. PLN. Powyższy szacunek wpływu ryzyka walutowego na wynik finansowy obliczony został w oparciu o metodę symetryczną zakładającą, że wzrost i spadek kursów zamknie się identyczną kwotą.

2.3.4 Ryzyko płynności finansowej

Grupa posiada system zarządzania ryzykiem płynności dla potrzeb zarządzania funduszami krótko-, średnio- i długoterminowymi Grupy. Podstawowe ryzyko płynności finansowej wynika z faktu, iż większość kosztów ponoszonych przez Grupę ma charakter kosztów stałych, natomiast przychody ze sprzedaży podlegają zmienności charakterystycznej dla firm usługowych. Grupa zarządza ryzykiem płynności utrzymując odpowiednią wielkość kapitału obrotowego, utrzymując rezerwowe linie kredytowe w rachunku bieżącym, monitorując stale prognozowane i rzeczywiste przepływy pieniężne oraz analizując profile zapadalności aktywów i zobowiązań finansowych.

Informacje o terminach umownej zapadalności zobowiązań finansowych przedstawiono w nocie 3.10.

2.4 Rachunkowość pochodnych instrumentów finansowych oraz działalności zabezpieczającej

Instrumenty pochodne stanowiące instrument zabezpieczający w rozumieniu MSR 39, będące zabezpieczeniem wartości godziwej wycenia się w wartości godziwej, a zmianę w wycenie odnosi na wynik z operacji finansowych.

Instrumenty pochodne stanowiące instrument zabezpieczający w rozumieniu MSR 39, będące zabezpieczeniem przepływów pieniężnych wycenia się w wartości godziwej, a zmianę w wycenie odnosi:

- a) na kapitał z aktualizacji wyceny (w części stanowiącej efektywne zabezpieczenie),
- b) na wynik z operacji finansowych (w części nie stanowiącej efektywnego zabezpieczenia).

Instrumenty pochodne nie stanowiące instrumentu zabezpieczającego w rozumieniu MSR 39, wycenia się w wartości godziwej, a zmianę w wycenie odnosi na wynik z operacji finansowych.

2.5 Ważne oszacowania i założenia

Oszacowania i osądy poddaje się nieustannej weryfikacji. Wynikają one z dotychczasowych doświadczeń oraz innych czynników, w tym przewidywań co do przyszłych zdarzeń, które w danej sytuacji wydają się zasadne.

Grupa dokonuje oszacowań i przyjmuje założenia dotyczące przyszłości. Uzyskane w ten sposób oszacowania księgowe z definicji rzadko pokrywać się będą z faktycznymi rezultatami. Oszacowania i założenia, które niosą ze sobą znaczące ryzyko konieczności wprowadzenia istotnej korekty wartości bilansowej aktywów i zobowiązań w trakcie kolejnego roku obrotowego są zaprezentowane niżej.

2.5.1 Oszacowania okresów użytkowania wartości niematerialnych oraz środków trwałych

a) Wartości niematerialne

Standardowo przyjęto następujące stawki amortyzacyjne:

• oprogramowanie komputerowe	30%
• licencje	30%
• prawa autorskie	30%
• pozostałe prawa	10 - 20%

W przypadku wartości niematerialnych nabytych w celu wykorzystania w konkretnym projekcie okres amortyzacji ustala się jako okres trwania projektu.

Dla dokonywania odpisów amortyzacyjnych wartości niematerialnych nabytych w wyniku przejęć Grupa przyjęła okres amortyzacji równy przewidywanemu okresowi osiągnięcia korzyści ekonomicznych ze sprzedaży oprogramowania lub przewidywanemu okresowi osiągnięcia korzyści ekonomicznych z tytułu istniejących relacji z klientami, czyli 60 miesięcy.

b) Środki trwałe

Środki trwałe amortyzowane są metodą liniową przy zastosowaniu stawek amortyzacyjnych odpowiadających oszacowanym okresom użytkowania. W szczególności stawki amortyzacyjne wynoszą: 2,5% (budynki i budowle), 30% (maszyny i urządzenia) i 20% (meble, wyposażenie,

pozostałe środki). W przypadku środków trwałych nabytych w celu wykorzystania w konkretnym projekcie okres amortyzacji ustala się jako okres trwania projektu.

2.5.2 Oszacowania całkowitych kosztów realizacji projektów związane z wyceną kontraktów długoterminowych zgodnie z MSR 11

Zgodnie z przyjętymi przez Grupę zasadami rachunkowości dokonuje się ustalenia stopnia zaawansowania kontraktów długoterminowych przez ustalenie proporcji dotychczas poniesionych kosztów danego projektu do całkowitych szacowanych kosztów projektów. Z uwagi na długoterminowy charakter prowadzonych projektów oraz ich złożoność, a także możliwość pojawienia się nie przewidywanych wcześniej trudności związanych z realizacją projektu, może się okazać, iż rzeczywiste całkowite koszty realizacji projektu będą różniły się od szacunków dokonywanych na kolejne dni bilansowe. Zmiana szacunków całkowitych kosztów realizacji projektów mogłaby spowodować, iż ustalony na dzień bilansowy stopień zaawansowania projektu, a tym samym rozpoznany przychód, powinien być ustalony w innej wartości.

2.5.3 Oszacowania związane z ustaleniem i rozpoznaniem aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego zgodnie z MSR 12

W związku z prowadzeniem działalności w Specjalnej Strefie Ekonomicznej i korzystaniem przez jednostkę dominującą z ulg podatkowych dokonuje się ustalenia wartości aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego, na bazie przewidywań dotyczących kształtowania się wysokości dochodu zwolnionego oraz okresu, w którym taki dochód może występować. Z uwagi na dużą zmienność koniunktury w branży IT, w której działa Grupa, może nastąpić sytuacja, w której rzeczywiste wyniki i dochód zwolniony mogą się różnić od tych prognozowanych przez Comarch S.A. Dlatego ze względu na zasadę ostrożności aktywa z tego tytułu ustala się jedynie w rocznym horyzoncie czasowym, przyjmując za bazę do jego ustalenia przeciętny dochód uzyskany z działalności strefowej z okresu 3 lat (łącznie z rokiem, za który jest sporządzane sprawozdanie).

2.5.4 Oszacowanie potencjalnych kosztów związanych z toczącymi się przeciwko Grupie postępowaniami sądowymi zgodnie z MSR 37

Na dzień bilansowy Grupa jest powodem i pozwanym w postępowaniach sądowych. Sporządzając sprawozdanie finansowe, Grupa każdorazowo bada szanse i ryzyka związane z prowadzonymi postępowaniami sądowymi i stosownie do rezultatów takich analiz tworzy rezerwy na potencjalne straty. Zawsze istnieje jednak ryzyko, iż sąd wyda wyrok odmienny od przewidywań i utworzone rezerwy okażą się niewystarczające lub nadmierne w stosunku do rzeczywistych wyników postępowań.

2.5.5 Oszacowanie związane z przeprowadzeniem dorocznego testu na utratę wartości firmy zgodnie z MSSF 3 i MSR 36

Grupa przeprowadza na koniec każdego roku obrotowego test na utratę wartości firmy, zgodnie z polityką rachunkowości zawartą w nocy 3.5. W celu przeprowadzenia testu pod kątem możliwej utraty wartości, wartość firmy alokowana jest do ośrodków wypracowujących środki pieniężne. Wartość odzyskiwalną ustala się na podstawie wyższej z dwóch wartości: wartości użytkowej lub wartości godziwej. Wyliczenia te wymagają wykorzystania szacunków odnośnie projekcji przepływów pieniężnych w segmencie IT w kolejnym roku obrotowym oraz przewidywanego rozwoju rynku IT w Polsce i regionach, w których Grupa prowadzi działalność, w latach późniejszych. Z uwagi na dużą zmienność koniunktury w branży IT, w której działa Grupa, może nastąpić sytuacja, w której rzeczywiste przepływy mogą się różnić od tych prognozowanych przez Grupę.

2.5.6 Oszacowanie wartości godziwej wartości niematerialnych i prawnych nabytych w wyniku przejęć

Na dzień przejęcia Grupy Comarch SuB, spółki ESAProjekt sp. z o.o. oraz spółki Amea Informatik AG (obecnie Comarch Swiss AG, po połączeniu obu spółek w 2013 roku) dokonano oszacowania wartości godziwej aktywów posiadanych przez te podmioty, w oparciu o model wyceny wartości użytkowej metodą zdyskontowanych przepływów pieniężnych DCF. Stopa dyskontowa zastosowana do oszacowania wartości bieżącej prognozowanych przepływów

pieniężnych bazuje na średnim ważonym koszcie kapitału WACC. Poszczególne składniki WACC zostały oszacowane na podstawie danych rynkowych o stopie wolnej od ryzyka (rentowność bonów skarbowych), wartości współczynnika beta, danych o strukturze dług/kapitał oraz wartości oczekiwanej premii za ryzyko.

2.6 Nowe standardy rachunkowości i interpretacje KIMSF

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone według Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej (MSSF), w kształcie zatwierdzonym przez Unię Europejską (UE).

Zasady (polityka) rachunkowości zastosowane do sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2015 roku są spójne z tymi, które zastosowano przy sporządzeniu skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2014 roku, z uwzględnieniem zmian opisanych poniżej. Zastosowano takie same zasady dla okresu bieżącego i porównywalnego, chyba że standard lub interpretacja zakładały wyłącznie prospektywne zastosowanie.

Standardy i interpretacje do stosowania po raz pierwszy w roku 2015

Następujące standardy, zmiany do istniejących standardów oraz interpretacje opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR) oraz zatwierdzone do stosowania w UE wchodzi w życie po raz pierwszy w roku 2015:

- **Zmiany do różnych standardów „Poprawki do MSSF (cykl 2011-2013)”** – dokonane zmiany w ramach procedury wprowadzania dorocznych poprawek do MSSF (MSSF 1, MSSF 3, MSSF 13 oraz MSR 40) ukierunkowane głównie na rozwiązywanie niezgodności i uściślenie słownictwa – zatwierdzone w UE w dniu 18 grudnia 2014 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2015 lub po tej dacie),
- **Interpretacja KIMSF 21 „Opłaty”** - zatwierdzona w UE w dniu 13 czerwca 2014 roku (obowiązująca w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 17 czerwca 2014 roku lub po tej dacie).

Ww. standardy, interpretacje i zmiany do standardów nie miały istotnego wpływu na dotychczas stosowaną politykę rachunkowości jednostki.

Zmiany do istniejących standardów, jakie zostały już wydane przez RMSR i zatwierdzone przez UE, ale jeszcze nie weszły w życie

Zatwierdzając niniejsze sprawozdanie finansowe Grupa nie zastosowała następujących standardów, zmian standardów i interpretacji, które zostały opublikowane przez RMSR i zatwierdzone do stosowania w UE, ale które nie weszły jeszcze w życie:

- **Zmiany do MSSF 11 „Wspólne ustalenia umowne”** – Rozliczanie nabycia udziałów we wspólnych operacjach - zatwierdzone w UE w dniu 24 listopada 2015 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2016 roku lub po tej dacie),
- **Zmiany do MSR 1 „Prezentacja sprawozdań finansowych”** – Inicjatywa w odniesieniu do ujawnień - zatwierdzone w UE w dniu 18 grudnia 2015 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2016 roku lub po tej dacie),
- **Zmiany do MSR 16 „Rzeczowe aktywa trwałe” oraz MSR 38 „Aktywa niematerialne”** – Wyjaśnienia na temat akceptowalnych metod amortyzacyjnych - zatwierdzone w UE w dniu 2 grudnia 2015 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2016 roku lub po tej dacie),
- **Zmiany do MSR 16 „Rzeczowe aktywa trwałe” oraz MSR 41 „Rolnictwo”** – Rolnictwo: uprawy roślinne - zatwierdzone w UE w dniu 23 listopada 2015 roku (obowiązujące w

odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2016 roku lub po tej dacie),

- **Zmiany do MSR 19 „Świadczenia pracownicze”** – Programy określonych świadczeń: składki pracownicze - zatwierdzone w UE w dniu 17 grudnia 2014 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 lutego 2015 roku lub po tej dacie),
- **Zmiany do MSR 27 „Jednostkowe sprawozdania finansowe”** – Metoda praw własności w jednostkowych sprawozdaniach finansowych - zatwierdzone w UE w dniu 18 grudnia 2015 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2016 roku lub po tej dacie).
- **Zmiany do różnych standardów „Poprawki do MSSF (cykl 2010-2012)”** – dokonane zmiany w ramach procedury wprowadzania dorocznych poprawek do MSSF (MSSF 2, MSSF 3, MSSF 8, MSSF 13, MSR 16, MSR 24 oraz MSR 38) ukierunkowane głównie na rozwiązywanie niezgodności i uściślenie słownictwa – zatwierdzone w UE w dniu 17 grudnia 2014 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 lutego 2015 lub po tej dacie),
- **Zmiany do różnych standardów „Poprawki do MSSF (cykl 2012-2014)”** – dokonane zmiany w ramach procedury wprowadzania dorocznych poprawek do MSSF (MSSF 5, MSSF 7, MSR 19 oraz MSR 34) ukierunkowane głównie na rozwiązywanie niezgodności i uściślenie słownictwa - zatwierdzone w UE w dniu 15 grudnia 2015 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2016 lub po tej dacie).

Standardy i Interpretacje przyjęte przez RMSR, ale jeszcze niezatwierdzone do stosowania w UE

MSSF w kształcie zatwierdzonym przez UE nie różnią się obecnie w znaczący sposób od regulacji przyjętych przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR), z wyjątkiem poniższych standardów, zmian do standardów i interpretacji, które według stanu na dzień 28 kwietnia 2016 r. nie zostały jeszcze przyjęte do stosowania w UE (poniższe daty wejścia w życie odnoszą się do standardów w wersji pełnej):

- **MSSF 9 „Instrumenty finansowe”** (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie),
- **MSSF 14 „Odroczone salda z regulowanej działalności”** (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2016 roku lub po tej dacie) – Komisja Europejska postanowiła nie rozpoczynać procesu zatwierdzania tego tymczasowego standardu do stosowania na terenie UE do czasu wydania ostatecznej wersji MSSF 14,
- **MSSF 15 „Przychody z umów z klientami”** oraz późniejsze zmiany (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie),
- **MSSF 16 „Leasing”** (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub po tej dacie),
- **Zmiany do MSSF 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe”, MSSF 12 „Ujawnienia na temat udziałów w innych jednostkach” oraz MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach”** – Jednostki inwestycyjne: zastosowanie zwolnienia z konsolidacji (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2016 roku lub po tej dacie),
- **Zmiany do MSSF 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe” oraz MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach”** – Sprzedaż lub wniesienie aktywów pomiędzy inwestorem a jego jednostką stowarzyszoną lub wspólnym przedsięwzięciem oraz późniejsze zmiany (data wejścia w życie zmian

została odroczone do momentu zakończenia prac badawczych nad metodą praw własności),

- **Zmiany do MSR 7 „Sprawozdanie z przepływów pieniężnych”** – Inicjatywa w odniesieniu do ujawnień (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2017 roku lub po tej dacie),
- **Zmiany do MSR 12 „Podatek dochodowy”** – Ujmowanie aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego od niezrealizowanych strat (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2017 roku lub po tej dacie).

Zarząd Spółki przewiduje, że zastosowanie MSSF 15 może wywrzeć w przyszłości wpływ na kwoty i ujawnienia prezentowane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej. Nie ma jednak możliwości przedstawienia wiarygodnych danych szacunkowych dotyczących oddziaływania MSSF 15, dopóki Grupa nie przeprowadzi szczegółowej analizy w tym aspekcie. Według szacunków jednostki dominującej pozostałe ww. standardy, interpretacje i zmiany do standardów nie miałyby istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe, jeżeli zostałyby zastosowane przez jednostkę na dzień bilansowy.

Jednocześnie nadal poza regulacjami przyjętymi przez UE pozostaje rachunkowość zabezpieczeń portfela aktywów i zobowiązań finansowych, których zasady nie zostały zatwierdzone do stosowania w UE.

Według szacunków jednostki dominującej zastosowanie rachunkowości zabezpieczeń portfela aktywów lub zobowiązań finansowych według **MSR 39 „Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena”** nie miałyby istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe, jeżeli zostałyby przyjęte do stosowania na dzień bilansowy.

3. Noty do skonsolidowanego sprawozdania finansowego

3.1 Zatwierdzenie sprawozdania finansowego za 2014 rok

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za 2014 rok zostało zatwierdzone 24 czerwca 2015 roku przez Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy Comarch S.A. W dniu 07 lipca 2015 roku zostało zgodnie z przepisami prawa złożone w Krajowym Rejestrze Sądowym.

3.2 Sprawozdawczość wg segmentów

Dla Grupy Kapitałowej Comarch podstawowym rodzajem segmentów operacyjnych są segmenty branżowe, a pomocniczym rodzajem segmentów operacyjnych są segmenty geograficzne. Objęte konsolidacją jednostki Grupy Kapitałowej Comarch prowadzą następujące rodzaje działalności:

- sprzedaż systemów informatycznych i usług z nimi związanych w tym również produkcja oprogramowania dla medycyny oraz sprzedaż sprzętu informatycznego (określaną dalej jako „Segment IT”),
- działalność sportową (określaną dalej jako „Segment Sport”) prowadzoną przez MKS Cracovia SSA,
- działalność związaną z inwestowaniem na rynku kapitałowym i na rynku nieruchomości (określaną dalej jako „Segment Inwestycje”),
- działalność w zakresie świadczenia usług medycznych (określaną dalej jako „Segment Medycyna”).

Zwracamy uwagę, że począwszy od IV kwartału 2015 nastąpiła zmiana sposobu prezentacji Segmentu „Medycyna”. Obecnie w Segmencie Medycyna prezentowana jest działalność polegająca na świadczeniu usług medycznych przez Centrum Medyczne iMed24. Działalność polegająca na produkcji oprogramowania oraz świadczeniu usług informatycznych dla odbiorców z sektora Medycznego jest prezentowana w segmencie IT.

Dokonano jednocześnie analogicznej korekty prezentacyjnej w danych roku 2014.

Dominujący udział w przychodach ze sprzedaży, wynikach oraz aktywach posiada Segment IT. Ze względu na specyfikę działalności segment IT prezentowany jest z wydzieleniem rynku

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE ZA ROK 2015
GRUPY KAPITAŁOWEJ COMARCH

Dane prezentowane są w tys. zł, chyba że wskazano inaczej

DACH (Niemcy, Austria, Szwajcaria), rynku polskiego oraz rynków pozostałych.

Ze względu na geograficzny podział działalności Grupa Comarch wyróżnia następujące segmenty rynku: Polska, Rejon DACH (Niemcy, Austria, Szwajcaria), Pozostałe kraje. Segment Sport, Segment Inwestycje i Segment Medycyna prowadzą działalność wyłącznie na terenie Polski. Ze względu na to, że jedynie Segment IT prowadzi działalność poza krajem i jednocześnie ponoszone w Segmencie IT koszty w znacznej mierze są wspólne dla sprzedaży eksportowej oraz krajowej nie jest celowe ustalanie wyniku odrębnie dla działalności eksportowej i krajowej.

Sprzedaż Grupy Comarch jest mocno zdywersyfikowana i nie występuje uzależnienie od jednego odbiorcy. W ciągu 12 miesięcy 2015 roku sprzedaż do żadnego z kontrahentów nie przekroczyła 10% całkowitej sprzedaży Grupy Comarch.

Rozkład przychodów ze sprzedaży osiągniętych przez Grupę Kapitałową Comarch na przestrzeni roku 2015 przedstawiał się następująco: 22% rocznej sprzedaży zostało zrealizowane w pierwszym kwartale, 23% w drugim kwartale, 20% w trzecim kwartale oraz 35% w czwartym kwartale. Przychody pierwszego i drugiego kwartału miały większy udział w przychodach całorocznych niż to miało miejsce w 2014 roku.

Na przestrzeni roku 2016 Spółka spodziewa się rozkładu przychodów ze sprzedaży zbliżonego do tego z 2015 roku.

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE ZA ROK 2015
GRUPY KAPITAŁOWEJ COMARCH

Dane prezentowane są w tys. zł, chyba że wskazano inaczej

Szczegółowe dane dotyczące segmentów zaprezentowane są poniżej.

12 miesięcy 2014	Segment IT			Segment Inwestycje	Segment Sport	Segment Medycyna	Eliminacje	Razem
	Rynek polski	Rynek DACH	Pozostałe rynki					
Przychody segmentu – sprzedaż klientom zewnętrznym	647 055	226 441	149 504	2 121	19 601	5 592	-	1 050 314
w tym:								
przychody ze sprzedaży:	641 745	224 960	148 224	529	17 341	5 552	-	1 038 351
na rzecz klientów z sektora Telekomunikacja, Media, IT	86 733	109 091	67 520	-	-	-	-	263 344
na rzecz klientów z sektora Finanse i Bankowość	121 153	4 063	13 528	-	-	-	-	138 744
na rzecz klientów z sektora Handel i Usługi	49 279	5 322	63 197	-	-	-	-	117 798
na rzecz klientów z sektora Przemysł i Utilities	87 386	4 128	2 595	-	-	-	-	94 109
na rzecz klientów z Sektora Publicznego	170 568	-	1 384	-	-	-	-	171 952
na rzecz Małych i Średnich Przedsiębiorstw	99 463	102 356	-	-	-	-	-	201 819
na rzecz klientów z sektora Medycyna	25 497	-	-	-	-	5 552	-	31 049
na rzecz pozostałych klientów	1 666	-	-	529	17 341	-	-	19 536
pozostałe przychody operacyjne	4 770	1 548	920		1 496	40	-	8 774
przychody finansowe	540	(67)	360	1 592	764	-	-	3189
Przychody segmentu – sprzedaż pozostałym segmentom	262 983	22 549	14 202	2 780	8 639	1 340	(312 493)	-
Przychody segmentu ogółem*	910 038	248 990	163 706	4 901	28 240	6 932	(312 493)	1 050 314
Koszty segmentu d/t sprzedaży klientom zewnętrznym	589 076	212 828	125 626	2 194	17 072	9 948	-	956 744
Koszty segmentu d/t sprzedaży pozostałym segmentom	262 983	22 549	14 202	2 780	8 639	1 340	(312 493)	-
Koszty segmentu ogółem*	852 059	235 377	139 828	4 974	25 711	11 288	(312 493)	956 744
Podatek bieżący	(13 550)	(5 633)	(9 542)	(352)	-	-	-	(29 077)
Aktywa i rezerwa na podatek z tytułu ulgi inwestycyjnej i pozostałych tytułów	4 874	1 342	(29)	(619)	(408)	236	-	5 396
Udział segmentu w wyniku jednostek wycenianych metodą prawa własności	(993)	-	-	-	-	-	-	(993)
Wynik netto	48 310	9 322	14 307	(1 044)	2 121	(4 120)	-	68 896
w tym:								
wynik przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej	48 310	9 039	14 307	(1 044)	1 402	(4 120)	-	67 894
wynik przypadający udziałom nie dającym kontroli	-	283	-	-	719	-	-	1 002

*) pozycje obejmują odpowiednio przychody oraz koszty z wszystkich rodzajów, które w sposób bezpośredni można przyporządkować poszczególnym segmentom

Sprzedaż pomiędzy poszczególnymi segmentami odbywa się na zasadach rynkowych.

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE ZA ROK 2015

GRUPY KAPITAŁOWEJ COMARCH

Dane prezentowane są w tys. zł, chyba że wskazano inaczej

Udział segmentów branżowych w aktywach i zobowiązaniach oraz wydatkach inwestycyjnych

Aktywa i zobowiązania segmentów oraz wydatki inwestycyjne i amortyzacja na dzień 31 grudnia 2014 roku oraz 31 grudnia 2015 roku przedstawiają się następująco:

31 grudnia 2014 / 12 miesięcy 2014

	Segment IT			Segment	Segment	Segment	Ogółem
	Polska	Rejon DACH	Pozostałe kraje	Inwestycje	Sport	Medycyna	
Aktywa	731 862	200 005	118 194	113 764	40 645	12 085	1 216 555
Zobowiązania	384 370	92 040	23 013	2 279	13 358	802	515 862
Wydatki inwestycyjne	71 576	10 981	706	17 594	1 273	1 377	103 507
Amortyzacja	32 171	15 671	896	847	1 388	3 407	54 380

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE ZA ROK 2015
GRUPY KAPITAŁOWEJ COMARCH

Dane prezentowane są w tys. zł, chyba że wskazano inaczej

Rok 2015

12 miesięcy 2015	Segment IT			Segment Inwestycje	Segment Sport	Segment Medycyna	Eliminacje	Razem
	Rynek polski	Rynek DACH	Pozostałe rynki					
Przychody segmentu – sprzedaż klientom zewnętrznym	668 507	275 472	176 974	2 065	21 136	6 625	-	1 150 779
w tym:								
przychody ze sprzedaży:	662 840	264 943	176 485	344	19 648	7 320	-	1 131 580
na rzecz klientów z sektora Telekomunikacja, Media, IT	124 883	117 987	70 414	-	-	-	-	313 284
na rzecz klientów z sektora Finanse i Bankowość	123 283	13 836	14 003	-	-	-	-	151 122
na rzecz klientów z sektora Handel i Usługi	64 244	9 991	84 797	-	-	-	-	159 032
na rzecz klientów z sektora Przemysł i Utilities	89 149	18 109	5 547	-	-	-	-	112 805
na rzecz klientów z Sektora Publicznego	110 062	2 473	1 705	-	-	-	-	114 240
na rzecz Małych i Średnich Przedsiębiorstw	106 600	102 547	-	-	-	-	-	209 147
na rzecz klientów sektora Medycyna	42 620	-	-	-	-	7 320	-	49 940
na rzecz pozostałych klientów	1 999	-	19	344	19 648	-	-	22 010
pozostałe przychody operacyjne	6 165	12 597	629	214	1 016	228	-	20 849
przychody finansowe	(498)	(2 068)	(140)	1 507	472	(923)	-	(1 650)
Przychody segmentu – sprzedaż pozostałym segmentom	273 195	31 137	34 249	3 061	8 814	1 509	(351 965)	-
Przychody segmentu ogółem*	941 702	306 609	211 223	5 126	29 950	8 134	(351 965)	1 150 779
Koszty segmentu d/t sprzedaży klientom zewnętrznym	590 141	222 563	191 339	2 980	21 105	11 273	-	1 039 401
Koszty segmentu d/t sprzedaży pozostałym segmentom	273 195	31 137	34 249	3 061	8 814	1 509	(351 965)	-
Koszty segmentu ogółem*	863 336	253 700	225 588	6 041	29 919	12 782	(351 965)	1 039 401
Podatek bieżący	(10 555)	(11 504)	(6 965)	(337)				(29 361)
Aktywa i rezerwa na podatek z tytułu ulgi inwestycyjnej i pozostałych tytułów	2 706	(2 925)	1129	313	279	-	-	1 502
Udział segmentu w wyniku jednostek wycenianych metodą prawa własności	227	-	(3 476)	-	-	-	-	(3 249)
Wynik netto	70 744	38 480	(23 677)	(939)	310	(4 648)	-	80 270
w tym:								
wynik przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej	70 744	37 952	(23 677)	(925)	205	(4 648)	-	79 651
wynik przypadający udziałowcom mniejszościowym	-	528	-	(14)	105	-	-	619

*) pozycje obejmują odpowiednio przychody oraz koszty z wszystkich rodzajów, które w sposób bezpośredni można przyporządkować poszczególnym segmentom,

Sprzedaż pomiędzy poszczególnymi segmentami odbywa się na zasadach rynkowych.

**) Zwracamy uwagę, że począwszy od IV kwartału 2015 nastąpiła zmiana sposobu prezentacji Segmentu „Medycyna”. Obecnie w Segmencie Medycyna prezentowana jest działalność polegająca na świadczeniu usług medycznych przez Centrum Medyczne iMed24. Działalność polegająca na produkcji oprogramowania oraz świadczeniu usług informatycznych dla odbiorców z sektora Medycznego jest prezentowana w segmencie IT. Dokonano jednocześnie analogicznej korekty prezentacyjnej w danych roku 2014.

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE ZA ROK 2015
GRUPY KAPITAŁOWEJ COMARCH

Dane prezentowane są w tys. zł, chyba że wskazano inaczej

Udział segmentów branżowych w aktywach i zobowiązaniach oraz wydatkach inwestycyjnych

Aktywa i zobowiązania segmentów na dzień 31 grudnia 2015 r. oraz wydatki inwestycyjne i amortyzacja w okresie 12 miesięcy 2015 roku przedstawiają się następująco:

	Segment IT			Segment Inwestycje	Segment Sport	Segment Medycyna	Ogółem
	Polska	DACH	Pozostałe				
Aktywa	701 639	243 805	184 009	121 750	44 072	9 553	1 304 828
Zobowiązania	383 953	79 446	39 327	7 112	14 345	64	524 247
Wydatki inwestycyjne	57 857	10 459	32 118	34 825	1 905	-	137 164
Amortyzacja	35 353	11 656	1 490	713	1 051	3 220	53 483

Podział przychodów ze sprzedaży, aktywów oraz wydatków inwestycyjnych ogółem wg segmentów geograficznych jest zaprezentowany poniżej.

Przychody ze sprzedaży podstawowej- wg lokalizacji działalności

	12 miesięcy 2015	%	12 miesięcy 2014	%
Kraj /Polska/	690 152	61,0	665 167	64,0
Rejon DACH	264 943	23,4	224 960	21,7
Pozostałe kraje	176 485	15,6	148 224	14,3
RAZEM	1 131 580	100,0	1 038 351	100,0

Powyższa tabela prezentuje geograficzną strukturę przychodów za sprzedaży wg lokalizacji siedziby spółek Grupy Comarch.

Suma aktywów – według lokalizacji działalności

	31 grudnia 2015 r.	%	31 grudnia 2014 r.	%
Kraj /Polska/	876 925	67,2	898 355	73,8
Rejon DACH	243 805	18,7	200 005	16,5
Pozostałe kraje	184 098	14,1	118 195	9,7
RAZEM	1 304 828	100,0	1 216 555	100,0

Wydatki inwestycyjne – według lokalizacji działalności

	12 miesięcy 2015	12 miesięcy 2014
Kraj /Polska/	94 587	91 819
Rejon DACH	10 459	10 981
Pozostałe kraje	32 118	707
RAZEM	137 164	103 507

3.3 Rzeczowe aktywa trwałe

	Grunty, budynki i budowle	Środki transportu i urządzenia	Meble, wyposażenie i sprzęt	Ogółem
Stan na 1 stycznia 2014 r.				
Koszt lub wartość z wyceny (brutto)	308 862	237 318	44 826	591 006
Umorzenie	(41 139)	(164 337)	(24 705)	(230 181)
Wartość księgowa netto	267 723	72 981	20 121	360 825
Przeniesienie do pozycji nieruchomości inwestycyjne – wartość brutto	(7 876)	-	-	(7 876)
Rok obrotowy 2014				
Wartość księgowa netto na początek roku	259 847	72 981	20 121	352 949
Zwiększenia	47 974	22 922	2 392	73 288
Zmniejszenia	-	(1 153)	(1)	(1 154)
Amortyzacja	(6 601)	(22 968)	(4 556)	(34 125)
Wartość księgowa netto na koniec roku	301 220	71 782	17 956	390 958
Stan na 31 grudnia 2014 r.				
Koszt lub wartość z wyceny (brutto)	348 960	259 087	47 217	655 264
Umorzenie	(47 740)	(187 305)	(29 261)	(264 306)
Wartość księgowa netto	301 220	71 782	17 956	390 958
BO po zmianie prezentacji				
Rok obrotowy 2015				
Wartość księgowa netto na początek roku	301 220	71 782	17 956	390 958
Zwiększenia	24 450	43 249	2 730	70 429
Zmniejszenia	(45)	(1 668)	(10)	(1 723)
Amortyzacja	(7 091)	(25 279)	(4 728)	(37 098)
Wartość księgowa netto na koniec roku	318 534	88 084	15 948	422 566
Stan na 31 grudnia 2015 r.				
Koszt lub wartość z wyceny (brutto)	373 365	300 668	49 937	723 970
Umorzenie	(54 831)	(212 584)	(33 989)	(301 404)
Wartość księgowa netto	318 534	88 084	15 948	422 566

Rzeczowe aktywa trwałe obejmują głównie nieruchomości i urządzenia posiadane przez Grupę Comarch. Na dzień 31 grudnia 2015 r. własnością Grupy jest sześć budynków biurowych położonych w Krakowie, w Specjalnej Strefie Ekonomicznej o powierzchni całkowitej 56 760 m², dwa budynki biurowe położone w Warszawie o powierzchni całkowitej 2 582 m², budynki biurowe i magazynowe w Łodzi, budynek biurowy i magazynowy w Lille oraz budynek biurowy i data center w Dreźnie. Grupa jest również w posiadaniu niezabudowanych nieruchomości gruntowych na terenie Specjalnej Strefy Ekonomicznej w Krakowie o powierzchni ok. 1,7 ha. Środki trwałe w budowie na dzień 31 grudnia 2015 r. obejmują głównie nakłady związane z przebudową budynku pofabrycznego oraz budową przyległego budynku biurowego w Łodzi oraz nakłady na prace modernizacyjne obiektów użytkowanych przez Grupę.

W dniu 3 października 2013 r. została zawarta umowa z konsorcjum firm Łęgprzem sp. z o.o., ZSK sp. z o.o. oraz Graphbud sp. z o.o. na realizację V etapu inwestycji w Specjalnej Strefie Ekonomicznej w Krakowie (budynek SSE6), której przedmiotem było wybudowanie budynku biurowo-usługowego i data center wraz z infrastrukturą drogową i techniczną, o łącznej powierzchni 11 708,87 m². Wartość umowy początkowo wynosiła 62 268 tys. zł. W wyniku podpisanych w 2015 roku aneksów do ww. umowy wartość umowy wzrosła z 62 268 tys. zł do 64 907 tys. zł. W związku z rozszerzeniem zakresu prac świadczonych przez konsorcjum termin zakończenia inwestycji został wydłużony do 31 sierpnia 2015 r. O powyższych zmianach Spółka informowała w raportach bieżących nr RB-5-2015 z dnia 16 stycznia 2015 r., RB-9-2015 z dnia 30 marca 2015 r., RB-15-2015 z dnia 28 maja 2015 r., RB-27-2015 z dnia 16 lipca 2015 r. oraz RB-31-2015 z dnia 14 sierpnia 2015 r. W dniu 31 sierpnia 2015 r. dokonano odbioru końcowego budynku SSE6. Ostateczna wartość poniesionych na jego budowę nakładów inwestycyjnych to 68 747 tys. zł. We wrześniu 2015 r. budynek został wprowadzony do ewidencji środków trwałych Grupy, a od października 2015 roku rozpoczął się jego okres amortyzacji.

Spółka zależna Comarch Healthcare S.A. rozpoczęła w I kwartale 2012 roku prowadzenie działalności diagnostycznej i medycznej (Centrum Medyczne iMed24) i rozpoczęła użytkowanie sprzętu diagnostycznego i medycznego zakupionego w 2011 roku. Na dzień 31 grudnia 2015 r. wartość księgowa tego sprzętu wynosi 8 462 tys. zł.

W dniu 16 czerwca 2015 r. została zawarta umowa pomiędzy Bonus Development spółka z ograniczoną odpowiedzialnością S.K.A., spółką zależną Comarch S.A. oraz Skanska S.A. na realizację inwestycji budowlanej w Łodzi. Przedmiotem umowy jest wybudowanie budynku biurowego wraz z przebudową i zmianą sposobu użytkowania przyległego budynku pofabrycznego zlokalizowanego w Łodzi przy ul. Jaracza 76/78 wraz z infrastrukturą drogową i techniczną oraz z dostawą niezbędnych materiałów i urządzeń. Powierzchnia całkowita budynku będzie wynosić 9 906,20 m². Wartość umowy wynosi 38 800 tys. zł netto. Planowany termin zakończenia inwestycji to trzeci kwartał 2016 roku. Nakłady inwestycyjne poniesione w związku z ww. umową do dnia 31 grudnia 2015 r. wyniosły 5 968 tys. zł. O szczegółach powyższych umów Spółka poinformowała w raporcie bieżącym nr RB-18-2015 z dnia 16 czerwca 2015 r.

Budynek biurowy nabyty w Lille przez Comarch S.A.S. został dostosowany do funkcji biurowej i stanowi obecnie siedzibę spółki. W dniu 15 marca 2016 r. została zawarta umowa pomiędzy Comarch S.A.S., spółką zależną Comarch S.A. oraz SNC-LAVALIN S.A.S. na realizację inwestycji budowlanej w Lille we Francji. Przedmiotem umowy jest przebudowa budynku magazynowego pod adresem 17 Rue Paul Langevin w Lezennes na data center. Wartość umowy wynosi 7 500 tys. EUR netto, tj. 32 118 tys. PLN, wg kursu euro z dnia zawarcia umowy. Planowany termin zakończenia inwestycji to drugi kwartał 2017 roku. Inwestycja będzie finansowana ze środków z długoterminowego kredytu bankowego. O podpisaniu powyższej umowy kredytowej Spółka poinformowała w raporcie bieżącym nr RB-2-2016 z dnia 15 marca 2016 r.

W dniu 18 marca 2016 roku zostały zawarte dwie umowy pomiędzy Comarch S.A., a firmą Budimex S.A.:

1) Na realizację VI etapu inwestycji w Specjalnej Strefie Ekonomicznej w Krakowie (budynek SSE7). Przedmiotem umowy jest wybudowanie budynku biurowego wraz z infrastrukturą drogową i techniczną oraz dostawą niezbędnych materiałów i urządzeń. Powierzchnia całkowita budynku będzie wynosić 27 736 m². Wartość umowy wynosi 69 704 tys. PLN netto. Planowany termin zakończenia inwestycji to trzeci kwartał 2017 r.

2) Na przebudowę budynku SSE6 (Studio 1) w Specjalnej Strefie Ekonomicznej w Krakowie. Przedmiotem umowy jest przebudowa budynku z funkcji magazynowej na produkcyjną wraz z infrastrukturą drogową i techniczną oraz dostawą niezbędnych materiałów i urządzeń. Wartość umowy wynosi 4 350 tys. PLN netto. Planowany termin zakończenia inwestycji to trzeci kwartał 2016 r.

Łączna wartość umów podpisanych z Budimex S.A. wynosi 74 054 tys. PLN netto. O szczegółach powyższych umów Spółka poinformowała w raporcie bieżącym nr RB-3-2016 z dnia 18 marca 2016 r.

Na dzień 31 grudnia 2015 roku kredyty bankowe zabezpieczone są na gruntach i budynkach do kwoty 307 246 tys. PLN (hipoteki zwykłe i kaucyjne na rzecz BNP Paribas Bank Polska S.A., BZ WBK S.A., banku Pekao S.A. i banku PKO BP S.A. oraz na pozostałych środkach trwałych w kwocie 19 973 tys. PLN. Wartość bilansowa środków trwałych, na których ustanowiono zabezpieczenie zobowiązań finansowych wynosi 207 396 tys. PLN.

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE ZA ROK 2015

GRUPY KAPITAŁOWEJ COMARCH

Dane prezentowane są w tys. zł, chyba że wskazano inaczej

	2015	2014
Kwota odsetek i prowizji od kredytów skapitalizowanych w nakładach na aktywa trwałe	608	255

W wartości bilansowej netto rzeczowych aktywów trwałych ujęte są nakłady na aktywa trwałe w toku budowy:

	31 grudnia 2015 r.	31 grudnia 2014 r.
Budynki	24 892	59 085
Urządzenia	2 796	3 794
Pozostałe	10	0
Razem	27 698	62 879

Odpisy amortyzacyjne zostały ujęte w rachunku zysków i strat powiększając koszty sprzedanych produktów, towarów i materiałów w kwocie 24 393 tys. PLN (29 525 tys. PLN w 2014 r.), koszty sprzedaży 984 tys. PLN (2 336 tys. PLN w 2014 r.), koszty ogólnego zarządu 2 642 tys. PLN (2 161 tys. PLN w 2014 r.) oraz koszty działalności socjalnej w kwocie 9 079 tys. PLN (105 tys. PLN w 2014 r.).

Aktywa w leasingu finansowym

Na dzień 31 grudnia 2015 r. Grupa wykazuje zobowiązania z tytułu leasingu.

Kapitał netto	150
Kwota odsetek	19

Grupa nie posiada należnych do zapłaty opłat leasingowych.

Odsetki	0
Kapitał netto	0

3.4 Nieruchomości inwestycyjne

	31 grudnia 2015 r.	31 grudnia 2014 r.
Grunty	9 815	8 538
Budynki	7 248	7 581
Razem	17 063	16 119

Na dzień 31 grudnia 2015 r. nieruchomości inwestycyjne obejmują zabudowane nieruchomości zlokalizowane w Krakowie, wykorzystywane na cele wynajmu podmiotom spoza Grupy oraz grunty położone w Krakowie, nabyte w celu budowy obiektów przeznaczonych na wynajem dla podmiotów spoza Grupy oraz nieruchomość zlokalizowaną w Kostrzynie wynajmowaną podmiotom spoza Grupy.

3.5 Wartość firmy

Obejmuje wartość firmy ustaloną przy nabywaniu udziałów następujących spółek:

	31 grudnia 2015 r.	31 grudnia 2014 r.
Comarch Kraków	99	99
CDN Comarch	1 227	1 227
Comarch AG	1 900	1 900
Comarch, Inc.	58	58
Comarch Software und Beratung AG	29 038	29 038
A-MEA Informatik AG	8 413	8 413
ESAProjekt sp. z o.o.	0	0
Razem	40 735	40 735

3.5.1 Przejęte jednostki zależne

	Działalność podstawowa	Data przejęcia	Proporcja przejętych udziałów (%)	Koszt przejęcia tys. PLN
2008 Comarch Software und Beratung AG	informatyka	2008-11-18	50,15%	44 685
2009 Comarch Software und Beratung AG	informatyka	2009-02-09	30,74%	31 901
2012 Comarch Software und Beratung AG	informatyka	2012-10-19	5%	3 777
A-MEA Informatik AG	informatyka	2012-01-30	100%	5 717
A-MEA Informatik AG	informatyka	2012-02-27	-	2 578
ESAProjekt sp. z o.o.	informatyka	2012-04-27	100%	12 200

3.5.2 Test na utratę wartości firmy

Grupa Comarch przeprowadziła na dzień 31 grudnia 2015 roku test na utratę wartości firmy związanej z nabyciem Comarch Software und Beratung AG, który nie wykazał utraty wartości firmy. Wartość odzyskiwalna ośrodka wypracowującego środki pieniężne została ustalona w oparciu o jego wartość użytkową, oszacowaną przy pomocy metody zdyskontowanych przepływów pieniężnych DCF. Prognozowane przepływy pieniężne związane z działalnością Comarch SuB bazują na wynikach sprzedaży osiągniętych w roku 2015, budżecie Grupy Comarch SuB na rok 2016, prognozach na lata 2016-2020, na szacunkach dotyczących rozwoju rynku niemieckiego w kolejnych latach oraz na założeniu stałej stopy wzrostu 0,5% począwszy od roku 2020. Stopa dyskontowa zastosowana do oszacowania wartości bieżącej prognozowanych przepływów pieniężnych bazuje na średnim ważonym koszcie kapitału WACC. Poszczególne składniki WACC zostały oszacowane na podstawie danych rynkowych o stopie wolnej od ryzyka (rentowność bonów skarbowych), wartości współczynnika beta, danych o strukturze dług/kapitał oraz wartości oczekiwanej premii za ryzyko. Zastosowany w modelu wyceny średnioważony kosztu kapitału WACC wynosił 8,28%.

Na dzień 31 grudnia 2015 roku Grupa Comarch przeprowadziła także testy na utratę wartości firmy związanej z nabyciem spółki Comarch Swiss (d. A-MEA Informatik AG), który nie wykazał zaistnienia utraty wartości.

Grupa traktuje segment IT obejmujący spółki Grupy Comarch przed przejęciem Grupy Comarch Software und Beratung jako jeden ośrodek wypracowujący środki pieniężne, w związku z czym nie alokuje wartości firmy w kwocie 3 284 tys. zł powstałej w wyniku nabycia akcji spółek Comarch Kraków S.A., CDN Comarch S.A., Comarch Inc. oraz Comarch AG do poszczególnych spółek Grupy. Przeprowadzony na dzień 31 grudnia 2015 roku test na utratę wartości firmy związanej z tym segmentem nie wykazał wystąpienia utraty wartości. Wartość odzyskiwalna ośrodka wypracowującego środki pieniężne została ustalona w oparciu o jego wartość godziwą. Zarząd jednostki dominującej dokonał oszacowania wartości godziwej ośrodka poprzez analizę średniego wskaźnika P/E dla spółek sektora IT notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie i na tej podstawie ocenił szacunkową wartość rynkową segmentu IT w Grupie Comarch na dzień 31 grudnia 2015 r. Przyjęty do analizy średni wskaźnik P/E dla spółek sektora IT notowanych na GPW, prowadzących działalność o charakterze zbliżonym do Comarch S.A., wynosił 14,16. Nie był on korygowany dla potrzeb testu. Powyższe analizy nie wykazały, aby nastąpiła utrata wartości w odniesieniu do wartości firmy.

3.6 Pozostałe wartości niematerialne

	Koszty zakończonych prac rozwojowych	Prawo wieczystego użytkowania	Koncesje, licencje i oprogramowanie	Inne	Ogółem
Stan na 31 grudnia 2013 r.					
Koszt (brutto)	4 570	39 940	143 723	27 045	215 278
Umorzenie i łączne dotychczasowe odpisy z tytułu utrąty wartości	(2 152)	(905)	(115 562)	(16 939)	(135 558)
Wartość księgowa netto	2 418	39 035	28 161	10 106	79 720
Rok obrotowy 2014					
Wartość księgowa netto na początek roku	2 418	39 035	28 161	10 106	79 720
Zwiększenia	1 067	-	11 350	890	13 307
Zmniejszenia	(2 408)	-	-	(47)	(2 455)
Amortyzacja	(58)	(93)	(16 230)	(3 874)	(20 255)
Wartość księgowa netto na 31 grudnia 2014 r.	1 019	38 942	23 281	7 075	70 317
Stan na 31 grudnia 2014 r.					
Koszt (brutto)	3 229	39 940	155 073	27 888	226 130
Umorzenie i łączne dotychczasowe odpisy z tytułu utrąty wartości	(2 210)	(998)	(131 792)	(20 813)	(155 813)
Wartość księgowa netto	1 019	38 942	23 281	7 075	70 317
Rok obrotowy 2015					
Wartość księgowa netto na początek roku	1 019	38 942	23 281	7 075	70 317
Zwiększenia	1 307	-	10 806	2 047	14 160
Zmniejszenia	-	-	-	(1 619)	(1 619)
Amortyzacja	(191)	(92)	(12 499)	(3 602)	(16 384)
Wartość księgowa netto na 31 grudnia 2015 r.	2 135	38 850	21 588	3 901	66 474
Stan na 31 grudnia 2015 r.					
Koszt (brutto)	4 536	39 940	165 879	28 316	238 671
Umorzenie i łączne dotychczasowe odpisy z tytułu utrąty wartości	(2 401)	(1 090)	(144 291)	(24 415)	(172 197)
Wartość księgowa netto	2 135	38 850	21 588	3 901	66 474

Grupa ujęła bezpośrednio w kosztach (bez uprzedniego dokonywania aktywacji) koszty prac badawczo-rozwojowych w wysokości 11 555 tys. zł.

I. Inne wartości niematerialne obejmują głównie wycenę wartości przejętego oprogramowania ESAProjekt sp. z o.o. (obecnie Comarch Healthcare S.A.) w kwocie 1 243 tys. zł, wartość relacji z klientami w spółce A-MEA Informatik AG (obecnie Comarch Swiss AG) w kwocie 651 tys. zł oraz karty zawodników w MKS Cracovia SSA w kwocie 1 398 tys. zł. Wszystkie pozostałe pozycje wartości niematerialnych zostały nabyte.

Odpisy amortyzacyjne w rachunku zysków i strat zostały wykazane w pozycjach: kwota 13 641 tys. zł jest ujęta w koszcie wytworzenia, pozostała część wykazana jest w kosztach ogólnego zarządu 2 275 tys. zł oraz w kosztach sprzedaży 469 tys. zł.

Prawo wieczystego użytkowania gruntów dotyczących MKS Cracovia SSA o wartości 31 650 tys. zł jest traktowane jako wartość niematerialna, o nieokreślonym okresie użytkowania i nie jest amortyzowane. Spółka spodziewa się, że nastąpi odnowienie prawa wieczystego użytkowania i odbędzie się to bez ponoszenia znaczących kosztów, gdyż Spółka nie jest zobowiązana do spełnienia żadnych warunków, od których zależałoby przedłużenie tego prawa. Spółka nie spodziewa się poniesienia znaczących kosztów przy odnowieniu prawa

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE ZA ROK 2015
GRUPY KAPITAŁOWEJ COMARCH

Dane prezentowane są w tys. zł, chyba że wskazano inaczej

wieczystego użytkowania w kontekście dotychczasowych działań współwłaściciela Klubu czyli Gminy Kraków. Miasto wspiera działalność sportową w tym MKS Cracovia SSA m. in. poprzez:

- dofinansowywanie budowy infrastruktury sportowej
- umorzenie podatku od nieruchomości
- wniesienie aportem opłat za użytkowanie wieczyste

Prawo wieczystego użytkowania gruntów dotyczących jednostki dominującej jest amortyzowane przez określony czas użytkowania (założony od momentu nabycia okres użytkowania wynosi od 84 do 99 lat). Średnia stawka amortyzacyjna wynosi 1,2%.

II. Test na utratę wartości prawa wieczystego użytkowania gruntu na 31 grudnia 2015 r.

Na dzień 31 grudnia 2015 r. dokonano analizy zmian cen nieruchomości gruntowych w Krakowie w 2015 r. W oparciu o raport „Przegląd rynku nieruchomości: Raport roczny 2015 r.” opracowane przez Colliers International (www.colliers.com), raporty Instytutu Analiz Monitor Rynku Nieruchomości, a także artykuły portali branżowych (m.in. Bankier.pl) stwierdzono, że średnie ceny nieruchomości gruntowych w Krakowie w 2015 r. miały tendencję wzrostową. Na tej podstawie ustalono, iż w roku 2015 nie nastąpiła utrata wartości prawa wieczystego użytkowania gruntów posiadanych przez spółki Grupy Comarch.

3.7 Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe

	12 miesięcy 2015	12 miesięcy 2014
Stan na początek roku	537	904
zmiany z tytułu:		
- rozliczenie i zmiana charakteru na krótkoterminowe	282	(367)
Stan na koniec roku	819	537

3.8 Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych

Według stanu na dzień 31 grudnia 2015 r. Grupa posiada inwestycje w jednostkach stowarzyszonych.

Stan na 1 stycznia 2014 r.	49
Udział w podwyższonym kapitale i wyniku za 2014 rok w Sointeractive S.A.	471
Objęcie akcji i udział w wyniku w Metrum Capital S.A. (dawniej Volatech Capital Advisors S.A.)	68
Splata pożyczki	(21)
Stan na 31 grudnia 2014 r.	567
Stan na 1 stycznia 2015 r.	567
Udział w wyniku SolInteractive S.A.	(103)
Objęcie akcji i udział w wyniku w Metrum Capital S.A. (dawniej Volatech Capital Advisors S.A.)	156
Udzielenie pożyczki dla SolInteractive S.A.	737
Objęcie akcji i udział w wyniku Thanks Again LLC	21 820
Stan na 31 grudnia 2015 r.	23 177

	Kraj rejestracji	Aktywa	Zobowiązania	Posiadane udziały w kapitale (%)
Stan na 31 grudnia 2014 r.				
SolInteractive S.A.	Polska	3 381	1 591	42,98
Stan na 31 grudnia 2015 r.				
SolInteractive S.A.	Polska	4 382	2 934	42,98

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE ZA ROK 2015
GRUPY KAPITAŁOWEJ COMARCH

Dane prezentowane są w tys. zł, chyba że wskazano inaczej

	Kraj rejestracji	Przychody	Zysk (strata)	Posiadane udziały w kapitale (%)
12 miesięcy 2014				
SolInteractive S.A.	Polska	8 643	291	42,98

12 miesięcy 2015				42,98
SolInteractive S.A.	Polska	8 738	(342)	

	Kraj rejestracji	Aktywa	Zobowiązania	Posiadane udziały w kapitale (%)
Stan na 31 grudnia 2015 r.				
Metrum Capital S.A.	Polska	269	46	64,29

	Kraj rejestracji	Przychody	Zysk (strata)	Posiadane udziały w kapitale (%)
12 miesięcy 2015				
Metrum Capital S.A.	Polska	387	(253)	64,29

	Kraj rejestracji	Aktywa	Zobowiązania	Posiadane udziały w kapitale (%)
Stan na 31 grudnia 2015 r.				
Thanks Again LLC	Polska	10 884	11 116	42,50

	Kraj rejestracji	Przychody	Zysk (strata)	Posiadane udziały w kapitale (%)
12 miesięcy 2015*				
Thanks Again LLC	Polska	2 275	(4 072)	42,50

* dane za okres od momentu przejęcia, czyli od września 2015 roku

Wykazane na dzień 31 grudnia 2015 roku inwestycje w jednostkach stowarzyszonych obejmują nabyte przez CCF FIZ i Bonus Management sp. z o.o. Activia SK-A udziały i akcje w spółce SolInteractive S.A. stanowiące 42,98% akcji (27,37% w głosach na WZA spółki) w spółce, akcje w spółce Metrum Capital S.A., w której Comarch S.A. objął 21,43% kapitału zakładowego (15,79% w głosach na WZA spółki), a spółka CAMS AG objęła 42,86% kapitału zakładowego (31,58% w głosach na WZA spółki) o łącznej wartości 620 tys. zł, udziały w spółce Thanks Again LLC, w której Comarch Pointshub, Inc. objął 42,50% kapitału zakładowego (42,50% w głosach na WZA spółki) o wartości 21 820 tys. zł (wartość nominalna objętych udziałów 30 831 tys. zł pomniejszona o udział w wyniku bieżącym oraz aktualizację wartości udziałów) oraz pożyczki udzielone spółce SolInteractive S.A. przez spółki Comarch Infrastruktura S.A. oraz Comarch S.A. w kwocie 737 tys. zł.

3.9 Zapasy

	31 grudnia 2015 r.	31 grudnia 2014 r.
Materiały i surowce	1 108	2 211
Produkcja w toku	44 817	28 289
Towary	5 021	16 763
Produkty gotowe	76	-
Zaliczki na towary	391	656
	51 413	47 919

Koszt zapasów ujęty w pozycji „koszty sprzedanych produktów, towarów i materiałów” wyniósł 343 037 tys. zł (12 miesięcy 2015), 396 647 tys. zł (12 miesięcy 2014).

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE ZA ROK 2015
GRUPY KAPITAŁOWEJ COMARCH

Dane prezentowane są w tys. zł, chyba że wskazano inaczej

W okresie 2015 roku Grupa Comarch utworzyła odpisy aktualizujące wartość towarów i materiałów na kwotę 211 tys. zł. Grupa Comarch rozwiązała odpisy na kwotę 224 tys. zł utworzone w latach wcześniejszych.

3.10 Kategorie i klasy instrumentów finansowych

Aktywa i zobowiązania finansowe w podziale na kategorie (wg MSR 39) przedstawiają się następująco:

	31 grudnia 2015 r.	31 grudnia 2014 r.
Aktywa finansowe		
Wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat (nota 3.12)	664	13
Należności własne oraz środki pieniężne i ich ekwiwalenty	615 858	564 045
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży (nota 3.11)	-	-
Razem	616 522	564 058
Zobowiązania finansowe		
Wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	10 853	2 773
Pozostałe zobowiązania finansowe	169	518
Zobowiązania finansowe	288 672	282 415
Umowy gwarancji finansowych	-	-
Razem	299 694	285 706

W ramach poszczególnych kategorii instrumentów finansowych wyróżnia się następujące klasy instrumentów:

Należności własne oraz środki pieniężne i ich ekwiwalenty	31 grudnia 2015 r.	31 grudnia 2014 r.
Należności od jednostek powiązanych (nota 3.13)	1 463	465
Należności od jednostek powiązanych – długoterminowe	-	-
Należności od pozostałych jednostek - krótkoterminowe (nota 3.13)	391 055	331 117
Należności od pozostałych jednostek - długoterminowe	1 547	-
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty (nota 3.14)	221 793	232 463
Razem	615 858	564 045
Zobowiązania finansowe	31 grudnia 2015 r.	31 grudnia 2014 r.
Zobowiązania z tytułu kredytów (nota 3.19)	137 692	142 115
Zobowiązania wobec jednostek powiązanych (nota 3.17)	2 073	1 273
Zobowiązania wobec pozostałych jednostek - krótkoterminowe (nota 3.17)	148 825	138 920
Zobowiązania wobec pozostałych jednostek - długoterminowe	83	107
Wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat (3.12)	3 050	2 773
Zobowiązania z tytułu zakupu udziałów	7 802	-
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	169	518
Razem	299 694	285 706

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE ZA ROK 2015
GRUPY KAPITAŁOWEJ COMARCH

Dane prezentowane są w tys. zł, chyba że wskazano inaczej

Struktura walutowa zobowiązań i aktywów finansowych przedstawia się następująco:

	Aktywa finansowe		Zobowiązania finansowe	
	31 grudnia 2015 r.	31 grudnia 2014 r.	31 grudnia 2015 r.	31 grudnia 2014 r.
Waluta - PLN	211 524	310 352	92 344	115 713
Waluta - EUR	276 423	168 806	176 388	150 677
Waluta - USD	54 255	21 678	19 992	2 444
Waluta - GBP	13 830	32 411	1 057	9 852
Waluta - UAH	1 318	2 281	12	26
Waluta - AED	4 321	-	-	-
Waluta - RUB	788	1 219	806	140
Waluta - CHF	6 036	8 067	2 263	4 719
Waluta - CAD	11 194	8 910	2 468	1 773
Waluta - BRL	25 723	8 650	901	234
Waluty - inne	11 110	1 684	3 463	128
Razem	616 522	564 058	299 694	285 706

Okres wymagalności poszczególnych klas należności własnych (należności handlowych i środków pieniężnych) na dzień 31 grudnia 2014 roku przedstawia się następująco:

	Do 1 roku	Od 1 roku do 2 lat	Od 2 do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem
Należności od jednostek powiązanych	465	-	-	-	465
Należności od jednostek powiązanych- długoterminowe	-	-	-	-	-
Należności od pozostałych jednostek - krótkoterminowe	329 830	1 287	-	-	331 117
Należności od pozostałych jednostek - długoterminowe	-	-	-	-	-
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty (nota 3.14)	232 463	-	-	-	232 463
Razem	562 758	1 287	-	-	564 045

Okres wymagalności poszczególnych klas należności własnych (należności handlowych i środków pieniężnych) na dzień 31 grudnia 2015 roku przedstawia się następująco:

	Do 1 roku	Od 1 roku do 2 lat	Od 2 do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem
Należności od jednostek powiązanych	1 463	-	-	-	1 463
Należności od jednostek powiązanych- długoterminowe	-	-	-	-	-
Należności od pozostałych jednostek - krótkoterminowe	383 308	7 746	1	-	391 055
Należności od pozostałych jednostek - długoterminowe	-	1 547	-	-	1 547
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty (nota 3.14)	221 793	-	-	-	221 793
Razem	606 564	9 293	1	-	615 858

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE ZA ROK 2015
GRUPY KAPITAŁOWEJ COMARCH
Dane prezentowane są w tys. zł, chyba że wskazano inaczej

Okres wymagalności poszczególnych klas zobowiązań finansowych na dzień 31 grudnia 2014 roku przedstawia się następująco:

	Do 1 roku	Od 1 roku do 2 lat	Od 2 do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem
Zobowiązania z tytułu kredytów (nota 3.19)	20 042	20 755	58 347	42 971	142 115
Zobowiązania wobec jednostek powiązanych	1 273	-	-	-	1 273
Zobowiązania wobec pozostałych jednostek - krótkoterminowe	138 916	4	-	-	138 920
Zobowiązania wobec pozostałych jednostek - długoterminowe	-	24	-	83	107
Pochodne instrumenty finansowe	2 773	-	-	-	2 773
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	96	368	54	-	518
Inne zobowiązania finansowe	-	-	-	-	-
Razem	163 100	21 151	58 401	43 054	285 706

Okres wymagalności poszczególnych klas zobowiązań finansowych na dzień 31 grudnia 2015 roku przedstawia się następująco:

	Do 1 roku	Od 1 roku do 2 lat	Od 2 do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem
Zobowiązania z tytułu kredytów (nota 3.19)	24 153	23 108	53 385	37 046	137 692
Zobowiązania wobec jednostek powiązanych	2 073	-	-	-	2 073
Zobowiązania wobec pozostałych jednostek - krótkoterminowe	148 246	579	-	-	148 825
Zobowiązania wobec pozostałych jednostek - długoterminowe	-	-	-	83	83
Pochodne instrumenty finansowe	3 050	-	-	-	3 050
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	137	32	-	-	169
Zobowiązania z tytułu zakupu udziałów	7 802	-	-	-	7 802
Inne zobowiązania finansowe	-	-	-	-	-
Razem	185 461	23 719	53 385	37 129	299 694

Grupa stosuje następujące metody wyceny poszczególnych klas instrumentów finansowych:

Należności własne

Metoda wyceny

Należności od jednostek powiązanych (nota 3.13)	według skorygowanej ceny nabycia
Należności od pozostałych jednostek - krótkoterminowe (nota 3.13)	według skorygowanej ceny nabycia
Należności od pozostałych jednostek - długoterminowe	według skorygowanej ceny nabycia
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty (nota 3.14)	według wartości godziwej

Zobowiązania finansowe**Metoda wyceny**

Zobowiązania z tytułu kredytów (nota 3.19)	według skorygowanej ceny nabycia
Zobowiązania wobec jednostek powiązanych (nota 3.17)	według skorygowanej ceny nabycia
Zobowiązania wobec pozostałych jednostek - krótkoterminowe (nota 3.17)	według skorygowanej ceny nabycia
Zobowiązania wobec pozostałych jednostek - długoterminowe	według skorygowanej ceny nabycia
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego (nota 3.17)	według skorygowanej ceny nabycia

W okresie sprawozdawczym Grupa nie dokonywała przekwalifikowań składników aktywów finansowych na wyceniany wg kosztu, skorygowanego kosztu nabycia lub wartości godziwej. Grupa nie ustanawiała zabezpieczeń na posiadanych aktywach finansowych.

3.11 Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

	12 miesięcy 2015	12 miesięcy 2014
Stan na początek roku	-	6 685
zwiększenia I półrocze	-	137
zbycie I półrocze	-	-
Stan na 30 czerwca	-	6 822
zwiększenia III kwartał	-	-
zbycie III kwartał	-	6 822
Stan na 30 września	-	-
zwiększenia IV kwartał	-	-
Stan na 31 grudnia	-	-

W okresach objętych niniejszym raportem nie dokonywano odpisów z tytułu utraty wartości aktywów dostępnych do sprzedaży.

Na 31 grudnia 2015 r. Grupa nie posiadała aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży.

3.12 Instrumenty pochodne i zobowiązania finansowe**a) Aktywa**

	31 grudnia 2015 r.	31 grudnia 2014 r.
Terminowe kontrakty walutowe	743	13
– przeznaczone do obrotu		
Transakcje zamiany stopy procentowej IRS	-	-
	743	13
<i>Część krótkoterminowa</i>	<i>664</i>	<i>13</i>
<i>Część długoterminowa</i>	<i>79</i>	<i>-</i>

b) Zobowiązania

	31 grudnia 2015 r.	31 grudnia 2014 r.
Terminowe kontrakty walutowe – przeznaczone do obrotu	1 840	1 539
Transakcje zamiany stopy procentowej IRS	1 210	1 234
	3 050	2 773
<i>Część krótkoterminowa</i>	<i>1 639</i>	<i>1 369</i>
<i>Część długoterminowa</i>	<i>1 411</i>	<i>1 404</i>

Grupa posiadała kontrakty terminowe typu forward zawarte w celu ograniczenia wpływu na wynik finansowy zmian w przepływach pieniężnych związanych z uprawdopodobnionymi planowanymi transakcjami, wynikających z ryzyka zmiany kursów walut oraz w celu zabezpieczenia przepływów z tytułu uruchamianego w złotych polskich kredytu inwestycyjnego udzielonego w euro. Na dzień 31 grudnia 2015 r. ww. instrumenty zostały wycenione w

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE ZA ROK 2015
GRUPY KAPITAŁOWEJ COMARCH

Dane prezentowane są w tys. zł, chyba że wskazano inaczej

wartości godziwej ustalonej wg ceny rynkowej, a zmiany w wycenie zostały odniesione na wynik z operacji finansowych. Łączna wartość netto kontraktów forward otwartych na dzień 31 grudnia 2015 r. wyniosła 18 100 tys. EUR, 8 200 tys. USD, 2 200 tys. GBP oraz 700 tys. CAD. Po dacie bilansu Grupa Comarch zawarła kontrakty forward na sprzedaż 13 475 tys. EUR, 6 700 tys. USD oraz 2 500 tys. GBP.

Spółka Comarch S.A. w dniu 24 października 2013 roku zawarła transakcję zamiany stopy procentowej IRS dla kredytu inwestycyjnego zaciągniętego w dniu 30 września 2013 roku w Banku Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski S.A. z siedzibą w Warszawie. W wyniku zawartej transakcji zmienna stawka EURIBOR1M została zamieniona na stałą stopę procentową. Transakcja zabezpieczająca zawarta została na okres 5 lat, tj. do 31 października 2018 roku. Wycena transakcji IRS na dzień 31 grudnia 2015 roku wynosi minus 262 tys. zł.

Spółka Comarch S.A. w dniu 27 czerwca 2014 roku zawarła transakcję zamiany stopy procentowej IRS dla nieodnawialnego kredytu obrotowego zaciągniętego w dniu 4 stycznia 2013 roku w Banku Zachodnim WBK S.A. (dawniej Kredyt Bank S.A.) z siedzibą we Wrocławiu. W wyniku zawartej transakcji zmienna stawka EURIBOR1M została zamieniona na stałą stopę procentową. Transakcja zabezpieczająca zawarta została na okres 5 lat, tj. do 28 czerwca 2019 roku. Wycena transakcji IRS na dzień 31 grudnia 2015 roku wynosi minus 244 tys. zł.

Spółka Comarch S.A. w dniu 9 lipca 2014 roku zawarła transakcję zamiany stopy procentowej IRS dla kredytu inwestycyjnego zaciągniętego w czerwcu 2006 roku w BNP Paribas Bank Polska S.A. (dawniej Fortis Bank Polska S.A.) z siedzibą w Warszawie na sfinansowanie III etapu budowy budynków produkcyjno-biurowych w Specjalnej Strefie Ekonomicznej w Krakowie. W wyniku zawartej transakcji zmienna stawka EURIBOR1M została zamieniona na stałą stopę procentową. Transakcja zabezpieczająca zawarta została na okres 10 lat, tj. do dnia 29 lipca 2024 roku. Wycena transakcji IRS na dzień 31 grudnia 2015 roku wynosi minus 589 tys. zł.

W dniu 23 października 2015 roku, spółka Comarch S.A. zawarła transakcję zamiany stopy procentowej IRS dla kredytu inwestycyjnego zaciągniętego w dniu 4 grudnia 2013 roku w Banku Pekao S.A. z siedzibą w Warszawie. W wyniku zawartej transakcji zmienna stawka EURIBOR1M została zamieniona na stałą stopę procentową. Transakcja zabezpieczająca zawarta została na okres 8 lat, tj. do 30 listopada 2023 roku. Wycena transakcji IRS na dzień 31 grudnia 2015 roku wynosi minus 115 tys. zł.

3.13 Należności handlowe oraz pozostałe należności

	31 grudnia 2015 r.	31 grudnia 2014 r.
Należności handlowe	367 832	311 100
Minus odpis aktualizujący wartość należności	(23 366)	(23 932)
Należności handlowe netto	344 466	287 168
Należności pozostałe	23 594	27 530
Rozliczenia międzyokresowe czynne	10 453	9 219
Pozostałe rozliczenia	2 687	1 687
Pożyczki	2 712	2 380
Należności od jednostek powiązanych	1 463	465
RAZEM	385 375	328 449
<i>Część krótkoterminowa</i>	<i>385 375</i>	<i>328 449</i>

Wartość godziwa należności handlowych oraz pozostałych należności jest zbliżona do ich wartości bilansowej przedstawionej powyżej. Nie występuje koncentracja ryzyka kredytowego z tytułu należności handlowych, ponieważ Grupa posiada dużą liczbę klientów. Na dzień 31 grudnia 2015 roku Grupa ujęła odpis z tytułu utraty wartości należności handlowych w wysokości 13 855 tys. zł oraz rozwiązała utworzone wcześniej odpisy w wysokości 13 367 tys. zł w związku z uregulowaniem należności (głównie przez jednego z klientów z rynku rosyjskiego). Operacje te ujęto odpowiednio w pozostałych kosztach i przychodach operacyjnych w rachunku zysków i strat.

3.14 Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

	31 grudnia 2015 r.	31 grudnia 2014 r.
Środki pieniężne w kasie i w banku	191 880	171 749
Krótkoterminowe depozyty bankowe	29 901	60 687
Środki pieniężne ogółem	221 781	232 436
Należne odsetki od depozytów bankowych	12	27
Razem środki pieniężne i ekwiwalenty	221 793	232 463

Efektywna stopa procentowa krótkoterminowych depozytów bankowych wyniosła w 2015 roku dla złotego 1,634%, dla euro 1,505%, dla dolara 0,293%, dla funta brytyjskiego 0,441%. Przeciętny termin wymagalności depozytów wyniósł dla złotego 9,51 dni, dla euro 14,09 dni, dolara 8,20 dni i dla funta brytyjskiego 25,25 dnia. Dla potrzeb rachunku przepływów pieniężnych w skład środków pieniężnych wchodziły środki pieniężne w kasie i depozyty. Kredyt w rachunku bieżącym jest ujmowany w działalności finansowej.

Na dzień 31 grudnia 2015 r. Grupa posiadała środki pieniężne o ograniczonej możliwości dysponowania w kwocie 4 924 tys. zł. Są to: depozyty kaucyjne złożone przez spółki Grupy Comarch w związku z zawartymi umowami najmu oraz gwarancjami bankowymi w wys. 2 004 tys. zł, środki finansowe otrzymane na realizację projektów dofinansowywanych dotacją w wys. 2 113 tys. zł, środki na wyodrębnionym rachunku konsorcjum w wys. 212 tys. zł oraz środki na wyodrębnionym rachunku ZFŚS w wys. 595 tys. zł.

3.15 Kapitał zakładowy

	Ilość akcji (szt.)	Akcje zwykłe i uprzywilejowane	Akcje własne	Razem
Stan na 1 stycznia 2014 r.	8 051 637	8 051 637	-	8 051 637
<i>31 marca 2014 r. rejestracja przez sąd podwyższenia kapitału zakładowego Spółki</i>	<i>73 953</i>	<i>73 953</i>	<i>-</i>	<i>73 953</i>
Stan na 31 grudnia 2014 r.	8 125 590	8 125 590	-	8 125 590
<i>14 maja 2015 r. rejestracja przez sąd podwyższenia kapitału zakładowego Spółki</i>	<i>7 759</i>	<i>7 759</i>	<i>-</i>	<i>7 759</i>
Stan na 31 grudnia 2015 r.	8 133 349	8 133 349	-	8 133 349

Wartość nominalna każdej akcji wynosi 1 zł.

Na kapitał zakładowy Comarch S.A. składa się:

- 1) 864 800 akcji imiennych uprzywilejowanych serii A,
- 2) 75 200 akcji zwykłych na okaziciela serii A,
- 3) 883 600 akcji imiennych uprzywilejowanych serii B,
- 4) 56 400 akcji zwykłych na okaziciela serii B,
- 5) 3 008 000 akcji zwykłych na okaziciela serii C,
- 6) 1 200 000 akcji zwykłych na okaziciela serii D,
- 7) 638 600 akcji zwykłych na okaziciela serii E,
- 8) 125 787 akcji zwykłych na okaziciela serii G,
- 9) 102 708 akcji zwykłych na okaziciela serii G3,
- 10) 563 675 akcji zwykłych na okaziciela serii H,
- 11) 441 826 akcji zwykłych na okaziciela serii I2,
- 12) 91 041 akcji zwykłych na okaziciela serii J2,
- 13) 73 953 akcji zwykłych na okaziciela serii K3,
- 14) 7 759 akcji zwykłych na okaziciela serii L1.

Akcje imienne serii A i B są uprzywilejowane co do głosu w ten sposób, że na każdą akcję przypada 5 głosów na Walnym Zgromadzeniu. Zamiana akcji imiennych na akcje na okaziciela jest dopuszczalna. W przypadku zamiany akcji imiennych na akcje na okaziciela tracą one wszelkie uprzywilejowanie. Zbycie akcji imiennej uprzywilejowanej powoduje wygaśnięcie związanego z nią uprawnienia szczególnego co do głosu na Walnym Zgromadzeniu, przy czym nie powoduje wygaśnięcia uprawnienia szczególnego co do głosu na Walnym Zgromadzeniu:

- a) zbycie na rzecz osób będących akcjonariuszami Spółki na dzień 18 marca 1998 roku,
- b) zbycie na rzecz zstępnych zbywcy,
- c) przejście własności akcji imiennej w wyniku spadkobrania.

Zbycie akcji imiennych wymaga zgody Zarządu udzielonej w formie pisemnej. Zbycie akcji bez zgody Zarządu jest możliwe na warunkach określonych w Statucie Comarch S.A.

Akcje na okaziciela mają prawo do 1 głosu na WZA. Zamiana akcji na okaziciela na akcje imienne nie jest dopuszczalna.

3.15.1. Akcjonariusze posiadający bezpośrednio lub pośrednio poprzez podmioty zależne co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu Comarch S.A. według stanu na dzień sporządzenia raportu

Wg stanu na dzień sporządzenia raportu:

- Janusz Filipiak posiada 2 674 488 akcji Comarch S.A. (32,88% w kapitale zakładowym Spółki), które uprawniały do 6 246 488 głosów na WZA Spółki (41,30%);
- Elżbieta Filipiak posiada 846 000 akcji Comarch S.A. (10,40% w kapitale zakładowym Spółki), które uprawniały do 4 230 000 głosów na WZA Spółki (27,96%).

3.15.2. Zmiany w stanie kapitału zakładowego w 2015 roku

W dniu 20 stycznia 2015 r. jedna z osób zarządzających Comarch S.A. kupiła 30 akcji zwykłych na okaziciela spółki Comarch S.A. po cenie jednostkowej 104,10 PLN za 1 akcję. Wartość transakcji wyniosła 3 123,00 zł. Spółka informowała o szczegółach raportem bieżącym nr RB-7-2015 z dnia 2 marca 2015 r.

W dniu 11 czerwca 2015 r. w Skale osoba mająca dostęp do informacji poufnych Comarch S.A. zbyła 20 950 akcji zwykłych na okaziciela spółki Comarch S.A. na podstawie umowy majątkowej małżeńskiej zawartej w formie aktu notarialnego w dniu 11 czerwca 2015 r. Zbycie nastąpiło nieodpłatnie, szacunkowa wartość akcji objętych transakcją wyniosła 2 775 875,00 zł, przy cenie jednostkowej 132,50 zł za 1 akcję. Spółka informowała o szczegółach raportem bieżącym nr RB-17-2015 z dnia 15 czerwca 2015 r.

Działając w wykonaniu Uchwały Nr 36 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy Comarch S.A. z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie uchwalenia programu opcji menedżerskich dla kluczowych pracowników, dnia 16 lutego 2015 r. Rada Nadzorcza podjęła uchwałę nr 01/02/2015 w sprawie realizacji programu opcyjnego za 2014 rok w drodze emisji 7 759 akcji zwykłych na okaziciela serii L1 o wartości nominalnej 1 zł każda, po cenie emisyjnej 1 zł z wyłączeniem prawa poboru dotychczasowych akcjonariuszy Spółki (raport bieżący nr RB-6-2015 z dnia 16 lutego 2015 r.). W konsekwencji zarząd Comarch S.A. podjął uchwałę nr 1 z dnia 16 marca 2015 r. w sprawie podwyższenia kapitału zakładowego w drodze emisji 7 759 akcji zwykłych na okaziciela serii L1 (raport bieżący nr RB-8-2015 z dnia 16 marca 2015 r.). W dniu 21 maja 2015 roku Sąd Rejonowy dla Krakowa - Śródmieścia w Krakowie, XI Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego zarejestrował podwyższenie kapitału zakładowego Spółki Comarch S.A. do wysokości 8 133 349,00 zł. Po podwyższeniu kapitał zakładowy Spółki dzieli się na 8 133 349 akcji. Akcjom tym odpowiada 15 126 949 głosów na WZA Spółki (raport bieżący nr RB-13-2015 z dnia 21 maja 2015 r.).

3.15.3. Program opcji menedżerskich dla Członków Zarządu Spółki Comarch S.A.

W dniu 26 czerwca 2013 r. Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy Comarch S.A. podjęło uchwałę nr 36 w sprawie uchwalenia programu opcji menedżerskich dla członków Zarządu Spółki zarządzających Spółką oraz Grupą Kapitałową na lata 2014-2016. Celem Programu było stworzenie dodatkowej motywacji dla członków Zarządu Spółki poprzez przyznanie uprawnionym premii (zwanej dalej "Opcją") uzależnionej od wzrostu wartości Spółki i wzrostu jej kapitalizacji giełdowej. Program miał być realizowany poprzez oferowanie członkom Zarządu Spółki kolejno w 2015 roku, w 2016 roku i w 2017 roku nowoemitowanych akcji Spółki w taki

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE ZA ROK 2015
GRUPY KAPITAŁOWEJ COMARCH

Dane prezentowane są w tys. zł, chyba że wskazano inaczej

sposób, aby za każdym razem wartość Opcji stanowiła iloczyn różnicy pomiędzy średnim giełdowym kursem zamknięcia akcji Spółki z każdego kolejnego roku realizacji Programu począwszy od 2014 roku, a ceną emisyjną akcji oferowanych Członkowi Zarządu Spółki i ilości akcji oferowanych Członkowi Zarządu Spółki. Po zmianach wprowadzonych uchwałą nr 25 WZA z dnia 26 czerwca 2014 r. okres trwania programu został ograniczony do 2014 roku.

Działając w wykonaniu Uchwały Nr 36 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy Comarch S.A. z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie uchwalenia programu opcji menedżerskich dla członków Zarządu Comarch S.A. zarządzających Spółką oraz Grupą Kapitałową, dnia 16 lutego 2015 r. Rada Nadzorcza podjęła uchwałę nr 01/02/2015 w sprawie realizacji programu opcyjnego za 2014 rok w drodze emisji 7 759 akcji zwykłych na okaziciela serii L1 o wartości nominalnej 1 zł każda, po cenie emisyjnej 1 zł z wyłączeniem prawa poboru dotychczasowych akcjonariuszy Spółki. Akcje zostały przyznane osobom uprawnionym zgodnie z założeniami programu opcji menedżerskich dla członków Zarządu Comarch S.A. zarządzających Spółką oraz Grupą Kapitałową uchwalonego Uchwałą Nr 36 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy Comarch S.A. z dnia 26 czerwca 2013 r. (RB-6-2015 z dnia 16 lutego 2015 r.).

Zarząd Comarch S.A., działając na podstawie art. 430-433, 444, 446 i 447 k.s.h. oraz art. 9 ust. 3-7 Statutu Spółki, w wykonaniu Uchwały Nr 36 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Spółki z dnia 26 czerwca 2013 r. podjął uchwałę nr 1 z dnia 16 marca 2015 r. w sprawie podwyższenia kapitału zakładowego w drodze emisji 7 759 akcji zwykłych na okaziciela serii L1 o wartości nominalnej 1 zł każda, po cenie emisyjnej 1 zł z wyłączeniem prawa poboru dotychczasowych akcjonariuszy Spółki oraz w sprawie zmiany Statutu Spółki w tym zakresie. O szczegółach spółka informowała w raporcie bieżącym nr RB-8-2015 z dnia 16 marca 2015 r.

W dniu 14 maja 2015 roku Sąd Rejonowy dla Krakowa - Śródmieścia w Krakowie, XI Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego zarejestrował podwyższenie kapitału zakładowego Spółki Comarch S.A. do wysokości 8 133 349,00 zł. Po podwyższeniu kapitału zakładowego Spółki dzieli się na 8 133 349 akcji. Akcjom tym odpowiada 15 126 949 głosów na WZA Spółki (raport bieżący nr RB-13-2015 z dnia 21 maja 2015 r.).

W związku z powyższym podwyższeniem kapitału, w dniu 14 maja 2015 roku Sąd Rejonowy dla Krakowa - Śródmieścia w Krakowie, XI Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego zarejestrował zmiany w statucie Spółki (raport bieżący nr RB-14-2015 z dnia 21 maja 2015 r.).

W dniu 23 czerwca 2015 roku Zarząd Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych S.A. podjął Uchwałę nr 400/15 dotyczącą warunkowej rejestracji 7 759 sztuk akcji zwykłych na okaziciela serii L1 o wartości nominalnej 1 zł każda. Warunkiem rejestracji akcji serii L1 w KDPW było podjęcie decyzji o wprowadzeniu tych akcji do obrotu na tym samym rynku regulowanym, na który zostały wprowadzone inne akcje Comarch S.A. oznaczone kodem PLCOMAR00012, przez spółkę prowadzącą ten rynek regulowany (raport bieżący nr RB-19-2015 z dnia 23 czerwca 2015 r.).

W dniu 21 lipca 2015 roku Zarząd Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A., Uchwałą Nr 700/2015, postanowił dopuścić do obrotu giełdowego na rynku podstawowym 7 759 akcji zwykłych na okaziciela serii L1 spółki Comarch S.A. o wartości nominalnej 1 zł każda (raport bieżący nr RB-29-2015 z dnia 21 lipca 2015 r.).

W dniu 22 lipca 2015 r. Zarząd Comarch S.A. otrzymał komunikat Działu Operacyjnego Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych w Warszawie S.A., w którym poinformowano, iż na podstawie Uchwały Zarządu KDPW S.A. nr 400/15 z dnia 23 czerwca 2015 r., w dniu 23 lipca 2015 r. w Krajowym Depozycie nastąpi rejestracja 7 759 akcji Comarch S.A. o kodzie ISIN „PLCOMAR00012”. Łączna liczba papierów wartościowych po rejestracji to 6 384 949 (raport bieżący nr RB-30-2015 z dnia 22 lipca 2015 r.).

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE ZA ROK 2015

GRUPY KAPITAŁOWEJ COMARCH

Dane prezentowane są w tys. zł, chyba że wskazano inaczej

Akcje zostały przyznane członkom zarządu Comarch S.A. w następujący sposób:

Imię i nazwisko	Liczba akcji	Wartość akcji wg stanu na dzień 16 marca 2015 r.
Janusz Filipiak	5 173	641 193,35 zł
Piotr Piątosza	431	53 422,45 zł
Paweł Prokop	431	53 422,45 zł
Piotr Reichert	431	53 422,45 zł
Zbigniew Rymarczyk	431	53 422,45 zł
Konrad Tarański	431	53 422,45 zł
Marcin Warwas	431	53 422,45 zł
Razem	7 759	961 728,05 zł

W poprzednich okresach sprawozdawczych występowały następujące płatności realizowane w formie akcji własnych:

Serie opcji		Liczba	Data przyznania	Data wygaśnięcia	Cena wykonania w PLN	Wartość godziwa na dzień przyznania w tys. PLN
(1) Wyemitowane 31 grudnia 2009 r.	Zależna od sytuacji rynkowej, odpowiadająca 3,0% wzrostu kapitalizacji Comarch S.A.		31/12/2009	31/12/2010	1,00	2 980
(2) Wyemitowane 31 grudnia 2010 r.	Zależna od sytuacji rynkowej, odpowiadająca 3,6% wzrostu kapitalizacji Comarch S.A.		31/12/2010	31/12/2011	1,00	2 643
(3) Wyemitowane 31 grudnia 2011 r.	Zależna od sytuacji rynkowej, odpowiadająca 3,6% wzrostu kapitalizacji Comarch S.A.		31/12/2011	31/12/2012	1,00	1 566
(4) Wyemitowane 31 grudnia 2012 r.	Zależna od sytuacji rynkowej, odpowiadająca 3,6% wzrostu kapitalizacji Comarch S.A.		31/12/2012	31/12/2013	1,00	2 873
(5) Wyemitowane 31 grudnia 2013 r.	Zależna od sytuacji rynkowej, odpowiadająca 3,6% wzrostu kapitalizacji Comarch S.A.		31/12/2013	31/12/2014	1,00	3 021

3.15.4. Zmiany w stanie kapitału zakładowego po dacie bilansu

Nie wystąpiły.

3.16 Pozostałe kapitały**3.16.1. Kapitał akcjonariuszy Spółki dominującej**

	Kapitał z wyceny opcji menedżerskiej	Kapitał inwestycyjny i na pokrycie zobowiązań wobec budżetu	Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej	OGÓŁEM
Stan na 31 grudnia 2014 r.	25 140	745	122 341	148 226
Stan na 1 stycznia 2015 r.	25 140	745	122 341	148 226
Wycena opcji menedżerskiej	-	-	-	-
Stan na 31 grudnia 2015 r.	25 140	745	122 341	148 226

W dniu 24 czerwca 2015 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie Spółki dominującej podjęło Uchwałę nr 9 w sprawie podziału zysku netto za rok obrotowy od 1 stycznia 2014 do 31 grudnia 2014. Walne Zgromadzenie postanowiło, że wypracowany w roku obrotowym od 1 stycznia 2014 do 31 grudnia 2014 zysk netto w kwocie 41 048 275,65 zł zostaje w całości przekazany na kapitał zapasowy. W 2015 roku nie dokonano wypłat dywidend za rok 2014 do podmiotów spoza Grupy.

3.16.2. Kapitały przypadające udziałom niedającym kontroli

Kapitał udziałowców mniejszościowych

Stan na 31 grudnia 2013 r.	11 368
Stan na 1 stycznia 2014 r.	11 368
Dywidenda wypłacona	(1 083)
Wynik jednostek zależnych przeznaczony dla komplementariuszy spoza Grupy	1 083
Udział w wyniku MKS Cracovia SSA	719
Udział w wyniku Comarch SuB i CAMS AG	283
Różnice kursowe z wyceny	15
Stan na 31 grudnia 2014 r.	12 385
Stan na 1 stycznia 2015 r.	12 385
Dywidenda wypłacona	-
Wynik jednostek zależnych przeznaczony dla komplementariuszy spoza Grupy	-
Udział w wyniku MKS Cracovia SSA	105
Udział w wyniku Comarch SuB i CAMS AG	514
Różnice kursowe z wyceny	18
Stan na 31 grudnia 2015 r.	13 022

Prezentujemy dane jednostki zależnej MKS Cracovia SSA. W pozostałych jednostkach zależnych udziały niekontrolujące są nieistotne.

Nazwa Spółki: MKS Cracovia SSA,

Główne miejsce prowadzenia działalności i kraj rejestracji jednostki: Polska

Proporcja udziałów własnościowych posiadanych przez udziały niekontrolujące: 33,89%,

Proporcja praw głosu posiadanych przez udziały niekontrolujące, jeżeli różni się od proporcji posiadanych udziałów własnościowych: 33,89%,

Wynik finansowy przypisany udziałom niekontrolującym jednostki zależnej w trakcie okresu sprawozdawczego: 105 tys. zł

Łączne udziały niekontrolujące jednostki zależnej na koniec okresu sprawozdawczego: 13 022 tys. zł

Skrócone informacje finansowe na temat jednostki zależnej Cracovia SSA

Poniżej przedstawiono podsumowanie danych finansowych istotnej jednostki zależnej, która **posiada udziały niekontrolujące**. Wykazane kwoty poniżej stanowią kwoty ze sprawozdań finansowych jednostek sporządzonych zgodnie z MSSF (dostosowane przez Grupę):

Cracovia SSA	31 grudnia 2015 r.	31 grudnia 2014 r.
Aktywa obrotowe	5 541	7 588
Aktywa trwałe	43 952	40 304
Zobowiązania krótkoterminowe	(8 724)	(7 232)
Zobowiązania długoterminowe	(5 943)	(6 145)
	Okres zakończony 31 grudnia 2015 r.	Okres zakończony 31 grudnia 2014 r.
Przychody	28 461	25 980
Zysk (strata) z działalności kontynuowanej	310	2 121
Zysk (strata) z działalności zaniechanej (po opodatkowaniu)	-	-
Zysk (strata) za rok obrotowy	310	2 121
Pozostałe całkowite dochody za rok obrotowy	-	-
Całkowite dochody razem za rok obrotowy	310	2 121

3.17 Zobowiązania handlowe oraz pozostałe zobowiązania

	31 grudnia 2015 r.	31 grudnia 2014 r.
Zobowiązania handlowe	64 665	61 988
Zaliczki otrzymane na poczet usług	6 467	993
Zobowiązania wobec podmiotów powiązanych	2 073	1 273
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń społecznych i innych obciążeń podatkowych	46 771	46 885
Zobowiązania inwestycyjne	3 832	6 025
Przychody przyszłych okresów	20 527	18 291
Pozostałe zobowiązania	4 959	3 449
Fundusze specjalne (ZFŚS i Zakładowy Fundusz Mieszkaniowy)	1 604	1 313
Razem	150 898	140 217

Wartość godziwa zobowiązań handlowych oraz pozostałych zobowiązań jest zbliżona do ich wartości bilansowej przedstawionej powyżej.

3.18 Kontrakty długoterminowe

	12 miesięcy 2015	12 miesięcy 2014
a) przychody z zakończonych kontraktów ujęte w okresie sprawozdawczym	115 210	28 068
b) przychody z nie zakończonych kontraktów ujęte w okresie sprawozdawczym	138 602	135 372
c) efekt rozliczenia zgodnie z MSR 11 nie zakończonych kontraktów ujętych w okresie sprawozdawczym	1 666	5 750
Przychody z tytułu kontraktów długoterminowych ujęte w okresie sprawozdawczym	255 478	169 190

Z uwagi, iż Grupa stosuje zasadę ustalania stopnia zaawansowania prac proporcjonalnie do udziału poniesionych kosztów w całości kosztów kontraktu, suma poniesionych kosztów oraz ujętych wyników odpowiada przychodom. Dokonano na koniec okresu sprawozdawczego wyceny kontraktów długoterminowych zgodnie ze stopniem zaawansowania prac. Zmiana stanu rozliczeń z tytułu kontraktów długoterminowych ujętych w aktywach i pasywach między 31 grudnia 2014 a 31 grudnia 2015 prezentowana jest poniżej:

Stan rozliczeń z tytułu kontraktów długoterminowych	Stan na 31 grudnia 2015 r.	Stan na 31 grudnia 2014 r.	
Przychody z tytułu kontraktów długoterminowych ujęte do dnia bilansowego - wg stopnia zaawansowania prac	564 120	337 429	
Wystawione faktury	(557 856)	(332 831)	
	6 264	4 598	
	Należne przychody z tytułu kontraktów długoterminowych	Zobowiązania z tytułu kontraktów długoterminowych	Efekt rozliczenia netto
Przychody z tytułu kontraktów długoterminowych ujęte w okresie sprawozdawczym			
Wartość na 1 stycznia 2014	32 264	(33 416)	(1 152)
Zmiana	20 841	(15 091)	5 750
Wartość na 31 grudnia 2014	53 105	(48 507)	4 598
Zmiana	(20 665)	22 331	1 666
Wartość na 31 grudnia 2015	32 440	(26 176)	6 264

3.19 Kredyty, pożyczki

	31 grudnia 2015 r.	31 grudnia 2014 r.
Długoterminowe		
Kredyty bankowe	113 540	121 593
Pożyczki	-	-
	113 540	121 593
Krótkoterminowe		
Kredyt w rachunku bieżącym	-	-
Pożyczki	-	122
Kredyty bankowe	24 152	20 400
	24 152	20 522
Kredyty, pożyczki ogółem	137 692	142 115

3.19.1. Kredyty inwestycyjne

W Grupie Comarch podmiot dominujący Comarch S.A. korzysta z następujących długoterminowych kredytów bankowych:

- kredyt inwestycyjny w BGŻ BNP Paribas Bank Polska S.A. z siedzibą w Warszawie w wysokości 20 000 tys. zł zaciągnięty w 2004 roku na sfinansowanie I etapu budowy budynków produkcyjno - biurowych w Specjalnej Strefie Ekonomicznej w Krakowie. Okres kredytowania wynosił 10 lat, tj. do 2015 roku. W dniu 5 stycznia 2009 r. spółka dokonała przewalutowania pozostałej do spłaty kwoty kredytu na walutę euro. Zabezpieczeniem kredytu są hipoteka na wybudowanej nieruchomości, cesja polisy ubezpieczeniowej budynku oraz weksel in blanco. Kredyt oprocentowany był stopą zmienną EURIBOR1M+marża. W dniu 31 marca 2015 roku kredyt został w całości spłacony.
- kredyt inwestycyjny w BGŻ BNP Paribas Bank Polska S.A. z siedzibą w Warszawie na sfinansowanie III etapu budowy budynków produkcyjno - biurowych w Specjalnej Strefie Ekonomicznej w Krakowie. Wysokość kredytu wynosiła 44 000 tys. zł. Okres kredytowania wynosi 16 lat, tj. do 2024 roku. Wykorzystanie kredytu nastąpiło do dnia 30 września 2008 r. Zabezpieczeniem kredytu są hipoteka na wybudowanej nieruchomości, cesja polisy ubezpieczeniowej budynku oraz weksel in blanco. W dniu 5 października 2011 r. spółka dokonała przewalutowania pozostałej do spłaty kwoty kredytu na walutę euro. Kredyt oprocentowany jest stopą zmienną EURIBOR1M+marża. Na dzień 31 grudnia 2015 r. wartość kapitału pozostającego do spłaty wynosiła 5 422 tys. EUR, tj. 23 104 tys. zł (wobec 6 042 tys. EUR, tj. 25 750 tys. zł na dzień 31 grudnia 2014 r.). W celu zabezpieczenia ryzyka stopy procentowej od tego kredytu spółka Comarch SA zawarła transakcję IRS z terminem obowiązywania do dnia 29 lipca 2024
- kredyt inwestycyjny w banku Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski S.A. z siedzibą w Warszawie na refinansowanie kredytu inwestycyjnego zaciągniętego w banku DNB Bank Polska S.A. w dniu 28 kwietnia 2010 r., na finansowanie IV etapu budowy budynków produkcyjno-biurowych w Specjalnej Strefie Ekonomicznej w Krakowie. Wysokość kredytu wynosi 4 126 tys. EUR. Okres kredytowania wynosi 8 lat, oprocentowanie kredytu oparte jest na stopie zmiennej EURIBOR1M+marża. Zabezpieczeniem kredytu są hipoteka w kwocie 6 189 tys. EUR ustanowiona na nieruchomości będącej przedmiotem refinansowania oraz cesja praw z polisy ubezpieczeniowej ww. nieruchomości. Całkowite wykorzystanie kredytu nastąpiło w dniu 1 października 2013 r. Na dzień 31 grudnia 2015 r. wartość kapitału pozostającego do spłaty wynosiła 2 966 tys. EUR, tj. 12 638 tys. zł (wobec 3 482 tys. EUR, tj. 14 838 tys. zł na dzień 31 grudnia 2014 r.). W celu zabezpieczenia ryzyka stopy procentowej od tego kredytu spółka Comarch SA zawarła transakcję IRS z terminem obowiązywania do dnia 31 października 2018.

- d) kredyt inwestycyjny w BGŻ BNP Paribas Bank Polska S.A. z siedzibą w Warszawie na sfinansowanie zakupu sprzętu oraz oprogramowania dla realizacji projektu outsourcingu usług data center dla jednego z klientów. Kredyt został udzielony w wysokości 2 400 tys. EUR, z okresem kredytowania do 2016 roku. Uruchomienie środków nastąpiło w dniu 7 sierpnia 2012 r. Oprocentowanie oparte jest na stopie zmiennej EURIBOR3M+marża. Zabezpieczeniem kredytu są przelew wierzytelności z kontraktu oraz zastaw rejestrowy na środkach trwałych będących przedmiotem finansowania. Na dzień 31 grudnia 2015 r. wartość kapitału pozostającego do spłaty wynosiła 218 tys. EUR, tj. 930 tys. zł (wobec 873 tys. EUR, tj. 3 720 tys. zł na dzień 31 grudnia 2014 r.).
- e) nieodnawialny kredyt obrotowy w BZ WBK Bank S.A. (dawniej Kredyt Bank S.A.) z siedzibą we Wrocławiu zaciągnięty w pierwszym kwartale 2013 roku na finansowanie bieżącej działalności gospodarczej Spółki. Kredyt został udzielony w wysokości 7 400 tys. EUR. Okres kredytowania wynosi 8 lat, dzień ostatecznej spłaty przypada na 31 grudnia 2020 r. Oprocentowanie kredytu oparte jest na stopie zmiennej EURIBOR1M+marża. Zabezpieczeniem kredytu są hipoteka na jednej z nieruchomości Comarch S.A. zlokalizowanej w Specjalnej Strefie Ekonomicznej w Krakowie oraz cesja polisy ubezpieczeniowej budynku. Na dzień 31 grudnia 2015 r. wartość kapitału pozostającego do spłaty wynosiła 4 774 tys. EUR, tj. 20 345 tys. zł (wobec 5 729 tys. EUR, tj. 24 419 tys. zł na dzień 31 grudnia 2014 r.). W celu zabezpieczenia ryzyka stopy procentowej od tego kredytu spółka Comarch SA zawarła transakcję IRS z terminem obowiązywania do dnia 28 czerwca 2019.
- f) kredyt inwestycyjny w Banku Pekao S.A. z siedzibą w Warszawie na finansowanie oraz refinansowanie nie więcej niż 90% kosztów netto inwestycji polegającej na budowie budynku biurowego SSE6 i data center na terenie Specjalnej Strefy Ekonomicznej w Krakowie. Kredyt został udzielony w EUR do kwoty 56 mln PLN, co na dzień podpisania umowy stanowiło równowartość kwoty 13 323 182,34 EUR. Okres kredytowania wynosi 10 lat, dzień ostatecznej spłaty przypada 4 grudnia 2023 r., oprocentowanie kredytu oparte jest na stopie zmiennej EURIBOR3M+marża. Zabezpieczeniem kredytu są: pełnomocnictwo do dysponowania rachunkami bieżącymi Comarch S.A. prowadzonymi przez Bank Pekao S.A., oświadczenie Comarch S.A. o poddaniu się egzekucji, hipoteka umowna do kwoty 84 mln PLN na nieruchomości, na której jest realizowana inwestycja, cesja praw z umowy ubezpieczenia nieruchomości, cesja praw z gwarancji należytego wykonania oraz z gwarancji rękojmi. Kredyt został w całości wykorzystany do dnia 30 września 2015 r. Spłata kredytu rozpoczęła się w grudniu 2015. Na dzień 31 grudnia 2015 r. wartość kapitału pozostającego do spłaty wynosiła 13 184 tys. EUR, tj. 56 185 tys. zł. W celu zabezpieczenia ryzyka stopy procentowej od tego kredytu spółka Comarch SA zawarła transakcję IRS z terminem obowiązywania do dnia 30 listopada 2023.

Spółka Comarch Healthcare S.A. (dawniej iMed24 S.A.) zaciągnęła w trzecim kwartale 2011 roku kredyt inwestycyjny w Banku Pekao S.A. z siedzibą w Warszawie na sfinansowanie zakupu sprzętu medycznego i wyposażenia gabinetów medycznych w związku z realizacją projektu NZOZ Centrum Medyczne iMed24 w Krakowie. Wysokość dostępnego kredytu wynosiła 15 889 tys. zł, kredyt został wykorzystany w całości do 31 grudnia 2011 r. Okres kredytowania wynosi 7 lat, tj. do 2018 roku, oprocentowanie kredytu oparte jest na stopie zmiennej WIBOR1M+marża. Zabezpieczeniem kredytu są zastaw rejestrowy na środkach trwałych będących przedmiotem finansowania, cesja praw z polisy ubezpieczeniowej środków trwałych oraz poręczenie podmiotu dominującego, tj. Comarch S.A. Na dzień 31 grudnia 2015 r. wartość kapitału pozostającego do spłaty wynosiła 6 809 tys. zł wobec 9 079 tys. zł na dzień 31 grudnia 2014 r.

Spółka Comarch AG zaciągnęła w drugim kwartale 2013 roku kredyt inwestycyjny w Banku BNP Paribas Bank Polska S.A. z siedzibą w Warszawie na refinansowanie budowy budynku produkcyjno-biurowego oraz serwerowni data center w Dreźnie. Kredyt został udzielony w wysokości 6 000 tys. EUR, z okresem kredytowania do 2018 roku. Uruchomienie środków nastąpiło w dniu 25 lipca 2013 r., oprocentowanie oparte jest na stopie zmiennej EURIBOR3M+marża. Zabezpieczeniem kredytu są: poręczenie Comarch S.A., dług gruntowy na przedmiocie finansowania oraz przelew praw z polisy ubezpieczeniowej nieruchomości. Na dzień 31 grudnia 2015 r. wartość kapitału pozostającego do spłaty wynosiła 3 103 tys. EUR, tj. 13 225 tys. zł (wobec 4 345 tys. EUR, tj. 18 519 tys. zł na dzień 31 grudnia 2014 r.).

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE ZA ROK 2015
GRUPY KAPITAŁOWEJ COMARCH
Dane prezentowane są w tys. zł, chyba że wskazano inaczej

Spółka Bonus Development Sp. z o.o. SKA zaciągnęła w drugim kwartale 2015 roku kredyt inwestycyjny w Banku Pekao S.A. z siedzibą w Warszawie na finansowanie i refinansowanie nie więcej niż 90% kosztów netto inwestycji związanych z przebudową budynku pofabrycznego oraz budową przyległego budynku biurowego w Łodzi. Kredyt został udzielony w euro do kwoty 38,8 mln PLN, co na dzień podpisania umowy stanowiło równowartość kwoty 9 261 690,50 EUR. Okres kredytowania wynosi 15 lat, dzień ostatecznej spłaty przypada w dniu 28 czerwca 2030 r., oprocentowanie kredytu oparte jest na stopie zmiennej EURIBOR1M+marża. Zabezpieczeniem kredytu są: hipoteka umowna do kwoty 58,2 mln PLN na nieruchomości, na której jest realizowana inwestycja, pełnomocnictwo do dysponowania rachunkami bieżącymi Bonus Development Sp. z o.o. SKA prowadzonymi przez Bank Pekao S.A., oświadczenie Bonus Development Sp. z o.o. SKA o poddaniu się egzekucji, cesja praw z umowy ubezpieczenia nieruchomości, cesja praw z gwarancji należytego wykonania oraz z gwarancji rękojmi, cesja praw z umowy dzierżawy finansowanej nieruchomości zawartej ze spółką Comarch S.A., poręczenie spółki Comarch S.A. wraz z pełnomocnictwem do dysponowania rachunkami Comarch S.A. prowadzonymi przez Bank Pekao S.A. oraz oświadczeniem o poddaniu się egzekucji. Okres uruchomienia kredytu upływa w dniu 28 czerwca 2017 r. Na dzień 31 grudnia 2015 r. wartość uruchomionego kredytu wynosiła 1 161 tys. EUR, tj. 4 946 tys. zł.

Wartość zobowiązań z tytułu kredytów została ujęta w wysokości zamortyzowanego kosztu ustalonego przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej. Wartość godziwa zobowiązań z tytułu kredytów i pożyczek nie jest istotnie różna od wartości bilansowej. W okresie sprawozdawczym nie wystąpiły przypadki nieterminowej spłaty kapitału lub wypłaty odsetek od zaciągniętych kredytów i pożyczek, ani nie zostały naruszone inne warunki umów kredytów i pożyczek, uprawniające kredytodawcę do żądania wcześniejszej spłaty kredytu lub pożyczki.

Obciążenie kredytów Grupy ryzykiem stopy procentowej dotyczy kredytów oprocentowanych w oparciu o zmienną stopę procentową. Grupa prowadzi optymalizację kosztów odsetkowych poprzez stały monitoring struktury stóp procentowych i odpowiednie dopasowanie bazowej stopy procentowej kredytu.

Obciążenie kredytów Grupy ryzykiem stopy procentowej

Stan na 31 grudnia 2014 r.	do 6 miesięcy	6-12 miesięcy	1-5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Kredyty i pożyczki	10 755	10 160	79 101	42 492	142 508
odsetki	(393)	-	-	-	(393)
	10 362	10 160	79 101	42 492	142 115
Stan na 31 grudnia 2015 r.	do 6 miesięcy	6-12 miesięcy	1-5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Kredyty i pożyczki	12 712	11 782	77 825	35 865	138 184
odsetki	(342)	-	(150)	-	(492)
	12 370	11 782	77 675	35 865	137 692

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE ZA ROK 2015
GRUPY KAPITAŁOWEJ COMARCH

Dane prezentowane są w tys. zł, chyba że wskazano inaczej

Struktura zapadalności kredytów, pożyczek i zobowiązań finansowych długoterminowych

	31 grudnia 2015 r.	31 grudnia 2014 r.
Od 1 do 2 lat	23 755	23 025
Od 2 do 5 lat	53 920	56 076
Powyżej 5 lat	35 865	42 492
	113 540	121 593

Struktura walutowa wartości bilansowej kredytów, pożyczek i zobowiązań finansowych

	31 grudnia 2015 r.	31 grudnia 2014 r.
w walucie polskiej	6 785	8 807
w EUR (równowartość w zł)	130 907	133 308
	137 692	142 115

Efektywne stopy procentowe na dzień bilansowy:

	31 grudnia 2015 r.	31 grudnia 2014 r.
Kredyty bankowe	1,73%	1,74%
Pożyczki	-	5,81%

3.19.2. Pożyczki

Spółka Comarch S.A. w dniu 27 grudnia 2012 r. zawarła z IBM Polska sp. z o.o. umowę pożyczki na kwotę 343 tys. zł na sfinansowanie dostawy sprzętu IBM w związku z realizowanym przez Grupę Comarch projektem informatycznym. Pożyczka została uruchomiona w pierwszym kwartale 2013 roku. Ostateczny termin spłaty pożyczki przypadał na grudzień 2015 roku, oprocentowanie jest stałe (stopa procentowa ok. 5,63%). Pożyczka nie była zabezpieczona i została całkowicie spłacona w dniu 1 grudnia 2015 roku.

Spółka Comarch S.A. w dniu 28 grudnia 2015 r. zawarła z IBM Polska sp. z o.o. umowę pożyczki na kwotę 6 265 681,96 zł na sfinansowanie dostawy sprzętu IT w związku z realizowanym przez Grupę Comarch projektem informatycznym. Pożyczka została uruchomiona w pierwszym kwartale 2016 roku. Ostateczny termin spłaty pożyczki przypada na wrzesień 2016 roku. Oprocentowanie pożyczki jest stałe. Pożyczka nie jest zabezpieczona.

3.19.3. Linie kredytowe w rachunku bieżącym (o zmiennym oprocentowaniu)

W Grupie Comarch podmiot dominujący Comarch S.A. posiada przyznane następujące limity kredytowe w rachunku bieżącym:

- limit kredytowy w rachunku bieżącym w banku Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski S.A. (PKO BP S.A.) z siedzibą w Warszawie w wysokości 10 000 tys. zł, którego okres udostępnienia upływa w dniu 13 grudnia 2016 roku. Zabezpieczeniem kredytu są pełnomocnictwo do rachunków Comarch S.A. w banku PKO BP S.A. oraz weksel in blanco. Na dzień 31 grudnia 2015 roku kredyt nie był wykorzystany, podobnie jak na dzień 31 grudnia 2014 roku.
- limit kredytowy w rachunku bieżącym w banku BPH S.A. z siedzibą w Krakowie w wysokości 10 000 tys. zł, którego okres udostępnienia upływa w dniu 31 października 2016 roku. Zabezpieczeniem kredytu są weksel in blanco oraz oświadczenie o poddaniu się egzekucji. Na dzień 31 grudnia 2015 roku kredyt nie był wykorzystany, podobnie jak na dzień 31 grudnia 2014 roku.
- limit kredytowy w rachunku bieżącym w banku Pekao S.A. z siedzibą w Warszawie w wysokości 24 033 tys. zł, którego okres udostępnienia upływa w dniu 31 maja 2016 roku. Zabezpieczeniem kredytu są pełnomocnictwo do rachunków Comarch S.A. w Banku Pekao S.A., weksel in blanco oraz oświadczenie o poddaniu się egzekucji. Na dzień 31 grudnia 2015 roku kredyt nie był wykorzystany, podobnie jak na dzień 31 grudnia 2014 roku.

	31 grudnia 2015 r.	31 grudnia 2014 r.
Linie kredytowe w rachunku bieżącym przyznane, wygasające w ciągu jednego roku, w tym:	44 033	49 262
– wykorzystane na dzień bilansowy	-	-
– dostępne na dzień bilansowy	44 033	49 262

3.20 Zobowiązania warunkowe

Na dzień 31 grudnia 2015 r. wartość gwarancji i akredytyw wystawionych przez banki na zlecenie Comarch S.A. w związku z realizowanymi umowami oraz uczestnictwem w przetargach wynosiła 48 740 tys. zł, podczas gdy na dzień 31 grudnia 2014 roku ich wartość wynosiła 60 327 tys. zł.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2015 r. wartość gwarancji wystawionych przez banki na zlecenie Comarch Polska S.A. w związku z realizowanymi umowami oraz uczestnictwem w przetargach wynosiła 19 tys. zł, podczas gdy na dzień 31 grudnia 2014 roku ich wartość wynosiła 19 tys. zł.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2015 r. wartość gwarancji wystawionych przez banki na zlecenie Grupy Comarch Software und Beratung wynosiła 815 tys. EUR (tj. 3 474 tys. zł), na dzień 31 grudnia 2014 roku ich wartość wynosiła 470 tys. EUR (tj. 2 003 tys. zł).

Według stanu na dzień 31 grudnia 2015 r. wartość gwarancji wystawionych przez banki na zlecenie Comarch AG wynosiła 16 tys. EUR (tj. 63 tys. zł), na dzień 31 grudnia 2014 roku ich wartość wynosiła 16 tys. EUR (tj. 68 tys. zł).

Comarch S.A. udzieliła oświadczeń o możliwości udzielenia wsparcia finansowego („letter of comfort”) dla spółek zależnych MKS Cracovia SSA (oświadczenie ważne do 30 czerwca 2017 roku) oraz Comarch Healthcare S.A. (oświadczenie ważne do 30 czerwca 2017 r.).

Grupa Comarch jest stroną pozywaną w postępowaniach sądowych, w których potencjalna, łączna kwota roszczeń stron trzecich wynosi 69 739 tys. zł, z czego kwota 10 698 tys. zł jest objęta rezerwami ujętymi w bilansie na 31 grudnia 2015 r. (w tym kwota utworzonych w roku 2015 rezerw na roszczenia objęte postępowaniami sądowymi wynosi 1 470 tys. zł). Grupa Comarch pozostaje w sprawach spornych, nie objętych postępowaniami sądowymi, w których potencjalna, łączna kwota roszczeń stron trzecich wynosi 14 089 tys. zł. Roszczenia stron trzecich w związku ze sprawami spornymi nie zostały objęte rezerwami. Według Zarządów spółek Grupy Comarch, w oparciu o opinie doradców prawnych, nie istnieją okoliczności wskazujące na konieczność utworzenia rezerw na pozostałe roszczenia objęte aktualnie postępowaniami sądowymi oraz sprawami spornymi - nie objętymi postępowaniami sądowymi.

W związku z prowadzonymi postępowaniami sądowymi w 2015 roku Grupa Comarch utworzyła odpisy aktualizujące wartość należności na kwotę 393 tys. zł. Grupa nie utworzyła odpisów aktualizujących wartość należności w związku ze sprawami spornymi w 2015 roku.

Przyznane linie kredytowe na finansowanie działalności bieżącej (gwarancje, akredytywy)

	31 grudnia 2015 r.	31 grudnia 2014 r.
Linie kredytowe*	159 876	179 503
	159 876	179 503

(*) zawierają linie kredytowe w rachunku bieżącym opisane w pkt 3.19.3.

3.21 Zobowiązania z tytułu leasingu operacyjnego

	Do roku	Do 5 lat	Ogółem
Zobowiązania z tytułu najmu powierzchni użytkowej	19 165	41 804	60 969
Zobowiązania z tytułu dzierżawy sprzętu elektronicznego i środków transportu	1 038	568	1 606
Razem	20 203	42 372	62 575

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE ZA ROK 2015
GRUPY KAPITAŁOWEJ COMARCH

Dane prezentowane są w tys. zł, chyba że wskazano inaczej

Prezentowane w nocie zobowiązania z tytułu umów najmu powierzchni użytkowej obejmują zobowiązania Grupy z tytułu umów najmu pomieszczeń biurowych i mieszkań służbowych. Umowy z określonym terminem ważności zostały zaliczone w sposób bezpośredni odpowiednio do okresu do roku i do 5 lat. Większość umów została zawarta jednak na czas nieokreślony, dlatego kwoty zobowiązań ustalono drogą przemnożenia miesięcznych kwot czynszu przez 12 miesięcy (kolumna „Do roku”) i 60 miesięcy (kolumna „Do 5 lat”).

Grupa Comarch na dzień 31 grudnia 2015 r. posiadała umowne zobowiązania do opłat z tytułu leasingu operacyjnego środków transportu oraz sprzętu elektronicznego w kwocie 1 606 tys. zł (wobec 2 238 tys. zł na dzień 31 grudnia 2014 roku).

3.22 Odroczony podatek dochodowy

	31 grudnia 2015 r.	31 grudnia 2014 r.
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	32 134	28 985
Stan na początek okresu:		
- <i>odniesione na wynik finansowy</i>	<i>32 134</i>	<i>28 985</i>
Zmiany aktywa z tytułu podatku odroczonego odniesione na wynik finansowy		
- utworzenie aktywa w związku ze stratą podatkową w Comarch SuB	1 170	355
- rozwiązanie aktywa w związku ze stratą podatkową w Comarch SuB	-	(78)
- rozwiązanie aktywa w związku ze stratą podatkową z lat ubiegłych w CA Consulting S.A.	(230)	-
- rozwiązanie aktywa w związku ze stratą podatkową w OOO Comarch	-	(11)
- utworzenie aktywa w związku ze stratą podatkową w Comarch Technologies sp. z o.o.	60	-
- rozwiązanie aktywa w związku ze stratą podatkową w Comarch Polska S.A.	-	(232)
- utworzenie aktywa w związku ze stratą podatkową w ESAProjekt sp. z o.o.	-	246
- rozwiązanie aktywa w związku ze stratą podatkową w ESAProjekt sp. z o.o.	-	(246)
- utworzenie aktywa w związku ze stratą podatkową w Comarch Pointshub S.A.	-	-
- rozwiązanie aktywa w związku ze stratą podatkową w Comarch Pointshub S.A.	(10)	(107)
- utworzenie aktywa w związku z ulgą podatkową jednostki dominującej z tytułu działalności w SSE	10 441	9 916
- rozwiązanie aktywa w związku z ulgą podatkową jednostki dominującej z tytułu działalności w SSE	(9 916)	(8 795)
- utworzenie aktywa z tytułu różnic przejściowych dotyczących kosztów (amortyzacja, koszty prac badawczych)	4 990	7 033
- rozwiązanie aktywa z tytułu różnic przejściowych dotyczących kosztów (amortyzacja, koszty prac badawczych)	(5 207)	(4 932)
Stan na koniec okresu	33 432	32 134
- <i>odniesione na wynik finansowy</i>	<i>33 432</i>	<i>32 134</i>

Aktywa z tytułu podatku odroczonego

	Aktywo z tytułu straty podatkowej	Rezerwy na koszty, odpisy aktualizacyjne	Aktywo z tytułu ulgi podatkowej w podatku dochodowym (SSE)	Razem
Stan na 1 stycznia 2014 r.	5 903	14 287	8 795	28 985
-odniesionych na wynik	5 830	16 388	9 916	32 134
(Obciążenie) / uznanie wyniku za rok 2014	(73)	2 101	1 121	3 149
Stan na 31 grudnia 2014 r.	5 830	16 388	9 916	32 134
(Obciążenie) / uznanie wyniku za rok 2015	990	(217)	525	1 298
Stan na 31 grudnia 2015 r.	6 820	16 171	10 441	33 432
-odniesionych na wynik	6 820	16 171	10 441	33 432

Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego**Stan na początek okresu:**

	38 298	40 545
- odniesione na kapitał	5 430	5 430
- odniesione na wynik finansowy	31 709	33 449
- rezerwa z tytułu nabycia Comarch SuB	-	-
- rezerwa z tytułu nabycia A-MEA Informatik AG i ESAProjekt sp. z o.o.	1 159	1 666

Zmiany rezerw z tytułu podatku odroczonego odniesione na wynik finansowy

- rozwiązanie rezerwy z tytułu amortyzacji od wyceny wartości godziwej Comarch SuB	-	-
- rozwiązanie rezerwy z tytułu wyceny składników lokat CCF FIZ	(674)	(3 023)
- rozwiązanie rezerwy z tytułu wyceny wartości godziwej ESAProjekt sp. z o.o.	(704)	(402)
- rozwiązanie rezerwy z tytułu wyceny wartości godziwej A-MEA Informatik AG	(105)	(105)
- utworzenie rezerwy z tytułu przejściowych różnic dotyczących kosztów amortyzacji, różnic kursowych i odsetek	5 484	3 298
- rozwiązanie rezerwy z tytułu przejściowych różnic dotyczących kosztów amortyzacji, różnic kursowych i odsetek	(4 680)	(2 015)
Stan na koniec okresu	37 619	38 298
- odniesione na kapitał	5 430	5 430
- odniesione na wynik finansowy	31 839	31 709
- rezerwa z tytułu nabycia A-MEA Informatik AG i ESAProjekt sp. z o.o.	350	1 159

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE ZA ROK 2015
GRUPY KAPITAŁOWEJ COMARCH

Dane prezentowane są w tys. zł, chyba że wskazano inaczej

Rezerwa z tytułu podatku odroczonego

	Rezerwa z tytułu wyceny w wartości składników majątku CCF FIZ	Rezerwa z tytułu wyceny w wartości godziwej Comarch SuB	Amortyzacja	Rezerwy (różnice kursowe, odsetki)	Rezerwa z tytułu wyceny w wartości godziwej majątku MKS Cracovia SSA	Rezerwa z tytułu wyceny w wartości godziwej A-MEA Informatik AG i ESAProjekt sp. z o.o.	Razem
Stan na 1 stycznia 2014 r.	27 871	-	1 130	4 448	5 430	1 666	40 545
Obciążenie/ (uznanie) wyniku za rok 2014	(3 023)	-	(1)	1 284	-	(507)	(2 247)
Stan na 31 grudnia 2014 r.	24 848	-	1 129	5 732	5 430	1 159	38 298
-odniesionych na wynik	24 848	-	1 129	5 732	-	-	31 709
-odniesionych na kapitał	-	-	-	-	5 430	1 159	6 589
Obciążenie/ (uznanie) wyniku za rok 2015	(674)	-	-	804	-	(809)	(679)
Stan na 31 grudnia 2015 r.	24 174	-	1 129	6 536	5 430	350	37 619
-odniesionych na wynik	24 174	-	1 129	6 536	-	-	31 839
-odniesione na kapitał	-	-	-	-	5 430	350	5 780

Comarch S.A. posiada pięć zezwoleń na prowadzenie działalności w Specjalnej Strefie Ekonomicznej w Krakowie:

- uzyskane w roku 1999, z okresem ważności do 31 grudnia 2017 r.
- uzyskane w roku 2007, z okresem ważności do 31 grudnia 2017 r.
- uzyskane w roku 2013, w zezwoleniu tym nie został określony termin jego obowiązywania. Jednocześnie Spółka zwraca uwagę, że w dniu 23 lipca 2013 r. Rada Ministrów przyjęła rozporządzenia wydłużające do 2026 r. termin funkcjonowania specjalnych stref ekonomicznych na terenie Polski.
- uzyskane w lutym 2016 roku, w zezwoleniu tym nie został określony termin jego obowiązywania.
- uzyskane w marcu 2016 roku, w zezwoleniu tym nie został określony termin jego obowiązywania.

Jednocześnie Spółka zwraca uwagę, że w dniu 23 lipca 2013 r. Rada Ministrów przyjęła rozporządzenia wydłużające do 2026 r. termin funkcjonowania specjalnych stref ekonomicznych na terenie Polski.

Zgodnie z MSR 12 niewykorzystana ulga podatkowa na dzień 31 grudnia 2015 r. stanowi aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego. Limit niewykorzystanej ulgi inwestycyjnej z tytułu zezwolenia uzyskanego w roku 1999 roku wynosił na dzień 31 grudnia 2015 r. 245 tys. zł (po zdyskontowaniu na dzień przyznania zezwolenia). Limit niewykorzystanej ulgi inwestycyjnej z tytułu zezwolenia uzyskanego w roku 2007 roku wynosił na dzień 31 grudnia 2015 r. ok. 23 787 tys. zł (po zdyskontowaniu na dzień przyznania zezwolenia). Wartość ulgi inwestycyjnej z tytułu zezwolenia uzyskanego w roku 2013 roku wynosiła na dzień 31 grudnia 2015 r. ok. 29 987 tys. zł (po zdyskontowaniu na dzień przyznania zezwolenia).

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego ustala się w wysokości kwoty przewidzianej w przyszłości do odliczenia od podatku dochodowego, w związku z ujemnymi różnicami przejściowymi oraz z tytułu ulgi w podatku dochodowym w związku z prowadzeniem działalności w SSE, które spowodują w przyszłości zmniejszenie podstawy obliczenia podatku

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE ZA ROK 2015
GRUPY KAPITAŁOWEJ COMARCH

Dane prezentowane są w tys. zł, chyba że wskazano inaczej

dochodowego oraz straty podatkowej możliwej do odliczenia, ustalonej przy uwzględnieniu zasady ostrożności. Ze względu na powyższą zasadę aktywa z tytułu działalności w SSE ustala się jedynie w rocznym horyzoncie czasowym, przyjmując za bazę do jego ustalenia przeciętny dochód uzyskany z działalności strefowej z okresu 4 lat (łącznie z rokiem, za który jest sporządzane sprawozdanie).

W trakcie roku 2015 r. dokonano rozwiązania utworzonego na dzień 31 grudnia 2014 r. aktywa z tytułu działalności strefowej w kwocie 9 916 tys. zł (operacja ta powoduje spadek wyniku finansowego). Jednocześnie dokonano utworzenia aktywa w kwocie 10 441 tys. zł, które to aktywo będzie realizować się sukcesywnie (w postaci odpisów pomniejszających zysk netto Grupy), w proporcji do generowania przez Comarch S.A. dochodu podatkowego osiągniętego z działalności zwolnionej na przestrzeni roku 2016. Równocześnie, zgodnie z MSR 12, Spółka będzie regularnie dokonywać weryfikacji wyceny rozpoznanego Aktywa pod kątem możliwości jego realizacji oraz dalszego rozpoznania na kolejne okresy. Zwracamy uwagę, iż rozpoznanie Aktywa nie wpływa na przepływy pieniężne w jednostce dominującej ani w Grupie (zarówno rozpoznanie Aktywa, jak również jego realizacja). Operacja ta ma więc charakter wyłącznie memoriałowy i wynika z zastosowania przez Grupę Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej do sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Comarch.

W roku 2015 roku Grupa dokonała częściowego rozliczenia aktywa utworzonego na 31 grudnia 2014 roku z tytułu podatku odroczonego dotyczącego różnic przejściowych w kwocie 5 207 tys. zł oraz dokonano utworzenia aktywa z tytułu różnic przejściowych w kwocie 4 990 tys. zł a także rozwiązania aktywa z tytułu straty podatkowej w kwocie 240 tys. zł oraz utworzenia w kwocie 1 230 tys. zł. Łączny wpływ wszystkich powyżej opisanych operacji na wynik netto roku 2015 wyniósł +1 298 tys. zł.

Zgodnie z obowiązującymi w Niemczech uregulowaniami w zakresie przepisów podatkowych nie istnieje czasowe ograniczenie możliwości rozliczenia straty podatkowej.

W CSuB AG poniesiona w latach poprzednich strata podatkowa wynosi ok. 9,7 mln EUR a zatem odpowiadające jej aktywo to 3,3 mln EUR.

W sprawozdaniu finansowym CSuB AG na 31 grudnia 2015 r. zostało ujęte z powyższego tytułu aktywo w wysokości ok. 1,6 mln EUR, gdyż zostało ono ustalone dla okresu, w odniesieniu do którego można dokonać wiarygodnych szacunków w zakresie możliwości osiągnięcia dochodu podatkowego.

W związku z wyceną wartości aktywów netto CCF FIZ dokonano w 2015 roku częściowego rozwiązania utworzonej w latach poprzednich rezerwy w kwocie 674 tys. zł. Równocześnie dokonano utworzenia rezerwy na podatek odroczony z tytułu różnic przejściowych w kwocie 5 484 tys. zł i rozwiązania z tego samego tytułu w kwocie 4 680 tys. zł. W roku 2015 dokonano rozwiązania rezerw z tytułu nabycia spółek A-MEA Informatik AG i ESAProjekt sp. z o.o. w kwocie 809 tys. zł. Łączny wpływ powyższych operacji na wynik netto za 2015 rok wyniósł +679 tys. zł. Ogółem zmiany w podatku odroczonym spowodowały wzrost wyniku o 1 977 tys. zł.

W odniesieniu do spółek MKS Cracovia SSA i Comarch Healthcare S.A. mimo występowania straty podatkowej nie tworzone z tego tytułu aktywa na podatek odroczony ze względu na brak możliwości dokonania wiarygodnych szacunków co do możliwości osiągnięcia w najbliższych latach dochodu podatkowego.

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE ZA ROK 2015
GRUPY KAPITAŁOWEJ COMARCH

Dane prezentowane są w tys. zł, chyba że wskazano inaczej

3.23 Rezerwy na pozostałe zobowiązania i obciążenia

Długoterminowe	Rezerwy na kary umowne	Rezerwy na koszty spraw sądowych	Rezerwy na podatki	Rezerwy na koszty pozostałe	Ogółem
Stan na 1 stycznia 2015 r.	-	-	-	-	-
Ujęte w skonsolidowanym rachunku zysków i strat:	-	-	-	-	-
– utworzenie dodatkowych rezerw	-	-	-	-	-
- rezerwy wykorzystane w trakcie roku i przeniesione do krótkoterminowych	-	-	-	-	-
Stan na 31 grudnia 2015 r.	-	-	-	-	-

Krótkoterminowe	Koszty dotyczące okresu bieżącego, które zostaną poniesione w przyszłości	Rezerwy na koszty kontraktów	Rezerwy na kary umowne	Rezerwy na urlopy	Rezerwy na nagrody pieniężne	Ogółem
Stan na 1 stycznia 2015 r.	5 689	19 034	14 947	20 621	72 348	132 639
Ujęte w skonsolidowanym rachunku zysków i strat:	(1 059)	2 658	1 267	1 757	10 485	15 108
– utworzenie dodatkowych rezerw	13 405	24 901	8 301	17 723	100 935	165 265
- rezerwy wykorzystane w trakcie roku	(14 464)	(22 243)	(7 034)	(15 966)	(90 450)	(150 157)
Stan na 31 grudnia 2015 r.	4 630	21 692	16 214	22 378	82 833	147 747

Wszystkie rezerwy zostały obliczone w oparciu o wiarygodny szacunek dokonany na dzień bilansowy. Koszty okresu bieżącego dotyczą głównie rezerw utworzonych na koszty niezbędne do poniesienia w związku z działalnością bieżącą, z tytułu badania sprawozdań finansowych, kosztów archiwizacji i innych administracyjnych oraz rozliczeń z tytułu kart kredytowych. Rezerwy na koszty kontraktów dotyczą rozpoznania przewidywanych strat na kontraktach.

Struktura łącznej kwoty rezerw:

	31 grudnia 2015 r.	31 grudnia 2014 r.
Długoterminowe	-	-
Krótkoterminowe	147 747	132 639

3.24 Przychody ze sprzedaży

	12 miesięcy 2015	12 miesięcy 2014
Przychody ze sprzedaży produktów i usług		
Przychody ze sprzedaży usług informatycznych	755 851	689 185
Przychody ze sprzedaży licencji i oprogramowania własnego	181 779	132 413
Wyroby gotowe	14 204	41 576
Przychody ze sprzedaży usług medycznych	1 160	2 469
Przychody z pozostałej sprzedaży	31 826	27 123

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE ZA ROK 2015
GRUPY KAPITAŁOWEJ COMARCH

Dane prezentowane są w tys. zł, chyba że wskazano inaczej

Razem	984 820	892 766
Przychody ze sprzedaży towarów i materiałów		
Przychody ze sprzedaży sprzętu komputerowego	36 742	45 080
Przychody ze sprzedaży licencji i oprogramowania obcego	65 055	51 979
Przychody z pozostałej sprzedaży (usługi obce, inne)	44 963	48 526
Razem	146 760	145 585
Ogółem przychody ze sprzedaży	1 131 580	1 038 351

3.25 Koszty sprzedanych produktów, usług, towarów i materiałów

I/1 Koszty wg rodzaju	12 miesięcy 2015	12 miesięcy 2014
Amortyzacja środków trwałych i wartości niematerialnych	53 483	54 380
Koszty świadczeń pracowniczych	585 620	490 632
Zmiana stanu produktów i produkcji w toku	(9 231)	83 973
Zużycie surowców i materiałów pomocniczych	22 703	21 289
Usługi obce	160 276	84 220
Podatki i opłaty	8 967	8 848
Pozostałe koszty	48 141	35 685
Koszty sprzedanych produktów, usług, marketingu i dystrybucji oraz koszty ogólnego zarządu, w tym:	869 959	779 027
- koszt wytworzenia	644 334	589 302
- koszty sprzedaży	129 520	111 385
- koszty ogólne	93 246	75 519
- różnice kursowe od zobowiązań	2 859	2 821
I/2 Koszt sprzedanych towarów i materiałów	132 693	127 359
I/3 Koszty realizacji prac w ramach projektów unijnych	11 556	11 494
I/4 Łączne koszty sprzedanych produktów, usług, marketingu, ogólnego zarządu, towarów i materiałów oraz realizacji prac w ramach projektów unijnych	1 014 208	917 880
II. Koszty świadczeń pracowniczych	12 miesięcy 2015	12 miesięcy 2014
Koszty wynagrodzeń	497 524	415 881
Koszty ubezpieczeń społecznych	76 081	67 850
Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	2 081	1 530
Szkolenia	2 173	1 634
Koszty BHP	906	885
Pozostałe	6 855	2 852
Razem	585 620	490 632

3.26 Pozostałe przychody operacyjne

Pozostałe przychody operacyjne i zyski	12 miesięcy 2015	12 miesięcy 2014
Otrzymane odszkodowania komunikacyjne	148	33
Przedawnione zobowiązania	56	493
Rozwiązanie odpisów aktualizujących należności	13 367	3 834
Otrzymane kary umowne	64	134
Zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych	499	639
Zwrot podatku VAT	-	-
Dotacje	594	356
Inne	6 121	3 285
Otrzymane odszkodowania komunikacyjne	20 849	8 774

3.27 Pozostałe koszty operacyjne

Pozostałe koszty operacyjne i straty	12 miesięcy 2015	12 miesięcy 2014
Odpis aktualizujący wartość aktywów (utrata wartości)	7 168	6 240
Składki członkowskie	422	273
Darowizny	72	37
Strata ze zbycia i likwidacji aktywów trwałych	364	34
Odpis aktualizujący wartość należności	13 855	19 626
Odszkodowania	43	50
Inne	3 269	4 456
Razem	25 193	30 716

3.28 Koszty finansowe – netto

	12 miesięcy 2015	12 miesięcy 2014
Koszty odsetek, w tym:	(1 639)	(2 297)
- <i>odsetki od pożyczek i kredytów</i>	(1 567)	(2 255)
- <i>inne</i>	(72)	(42)
Zyski z odsetek od lokat	1 522	2 180
Zyski ze zbycia papierów wartościowych	-	-
Zyski/(straty) ze zbycia aktywów finansowych	(2 599)	353
Zyski/(straty) kursowe netto (nota 3.29)	418	(1 118)
Wycena wartości godziwej instrumentów finansowych i inwestycji	412	(4 625)
Inne, w tym:	236	548
- <i>odszkodowania i kary finansowe</i>	-	-
- <i>pozostałe</i>	236	548
Razem	(1 650)	(4 959)

3.29 Podatek dochodowy

	12 miesięcy 2015	12 miesięcy 2014
Podatek bieżący	29 361	29 077
Podatek odroczony	(1 502)	(5 396)
Razem	27 859	23 681

Podatek dochodowy od zysku brutto Grupy przed opodatkowaniem, różni się w następujący sposób od teoretycznej kwoty, którą uzyskano by stosując średnią ważoną stawkę podatku mającą zastosowanie do zysków konsolidowanych spółek:

	12 miesięcy 2015	12 miesięcy 2014
Zysk brutto skonsolidowany przed opodatkowaniem	108 129	92 576
Różnice pomiędzy zyskiem brutto a podstawą opodatkowania:		
- korekty konsolidacyjne	(25 201)	(41 255)
- wyłączenia strat spółek konsolidowanych	60 600	59 456
Suma zysków brutto jednostek konsolidowanych (nominalna podstawa opodatkowania podatkiem dochodowym przy założeniu zgodności zysku bilansowego z podstawą opodatkowania)	143 528	110 777
<i>Podatek wyliczony stawką nominalną od zysku brutto</i>	<i>35 949</i>	<i>23 625</i>
Wielkość nominalnej stawki podatkowej	25,05%	21,33%
Trwałe i przejściowe różnice pomiędzy zyskiem brutto a rzeczywistą podstawą opodatkowania, w tym:	(18 131)	21 090

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE ZA ROK 2015
GRUPY KAPITAŁOWEJ COMARCH

Dane prezentowane są w tys. zł, chyba że wskazano inaczej

- wykorzystanie uprzednio rozpoznanych strat podatkowych	(11 628)	(7 209)
- różnice pomiędzy podstawą opodatkowania podatkiem a zyskiem brutto	63 483	92 776
- dochód zwolniony z tytułu prowadzenia działalności w SSE	(68 976)	(64 477)
- dochód nie podlegający opodatkowaniu (płatnikami podatku są udziałowcy)	-	-
- inne - dochody zwolnione	(1 010)	-
Podstawa opodatkowania podatkiem dochodowym	125 397	131 867
<i>Podatek wyliczony według stawki podatkowej w Grupie</i>	<i>29 361</i>	<i>29 077</i>
Wielkość efektywnej stawki podatkowej	20,46%	26,25%

Władze podatkowe kraju jednostki dominującej mogą przeprowadzić kontrolę ksiąg rachunkowych i rozliczeń podatkowych w ciągu 5 lat od zakończenia roku, w którym złożono deklaracje podatkowe i obciążyć Grupę dodatkowym wymiarem podatku wraz z karami i odsetkami. W opinii Zarządu jednostki dominującej nie istnieją okoliczności wskazujące na możliwość powstania istotnych zobowiązań z tego tytułu.

3.30 Zyski (straty) kursowe – netto

Różnice kursowe powiększające (koszty)/przychody w rachunku zysków i strat uwzględnione zostały w następujących pozycjach:

	12 miesięcy 2015	12 miesięcy 2014
Przychody ze sprzedaży	4 449	4 730
Koszty sprzedanych produktów, towarów i materiałów	(2 859)	(2 821)
Koszty finansowe netto	418	(1 118)
Razem	2 008	791

3.31 Zysk na akcję

	12 miesięcy 2015	12 miesięcy 2014
Zysk netto za okres przypadający na akcjonariuszy Spółki	79 651	67 894
Średnia ważona liczba akcji zwykłych (w tys. szt.)	8 131	8 108
Zysk na akcję zwykłą (w zł)	9,80	8,37
Rozwodniona średnia ważona liczba akcji zwykłych (w tys. szt.)	8 131	8 115
Rozwodniony zysk na akcję zwykłą (w zł)	9,80	8,37

Podstawowy zysk netto na 1 akcję w kolumnie "12 miesięcy 2015" został obliczony jako iloraz skonsolidowanego zysku netto przypadającego na akcjonariuszy Comarch S.A. osiągniętego w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2015 roku oraz średniej ważonej ilości akcji w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2015 roku, gdzie wagą jest ilość dni. Podstawowy zysk netto na 1 akcję w kolumnie "12 miesięcy 2014" został obliczony jako iloraz skonsolidowanego zysku netto przypadającego na akcjonariuszy Comarch S.A. osiągniętego w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2014 roku oraz średniej ważonej ilości akcji w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2014 roku, gdzie wagą jest ilość dni.

Rozwodniony zysk netto na 1 akcję w kolumnie "12 miesięcy 2015" został obliczony jako iloraz skonsolidowanego zysku netto przypadającego na akcjonariuszy Comarch S.A. osiągniętego w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2015 roku oraz sumy średniej ważonej ilości akcji w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2015 roku, gdzie wagą jest ilość dni. Rozwodniony zysk netto na 1 akcję w kolumnie "12 miesięcy 2014" został obliczony jako iloraz skonsolidowanego zysku netto przypadającego na akcjonariuszy Comarch S.A. osiągniętego w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2014 roku oraz sumy średniej ważonej ilości akcji w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2014 roku, gdzie wagą jest ilość dni oraz obliczonej zgodnie z MSR 33 rozwodnionej ilości akcji wynikających z wykonania opcji menedżerskiej przyznanych za rok 2014.

3.32 Transakcje z podmiotami powiązanymi**3.32.1. Przychody ze sprzedaży towarów i usług**

	12 miesięcy 2015	12 miesięcy 2014
Przychody ze sprzedaży towarów:		
SolInteractive S.A.	-	26
Thanks Again LLC	-	-
	-	26
Przychody ze sprzedaży usług:		
SolInteractive S.A.	269	127
Thanks Again LLC	5 903	-
	6 172	127
	6 172	153

Cenę usług ustala się w zależności od rodzaju transakcji według jednej z trzech metod:

- 1) porównywalnej ceny rynkowej,
- 2) metody koszt plus (marża przy towarach 2-3%, przy usługach 5%)
- 3) marży od sprzedaży usług (marża w wysokości 10-40%)

3.32.2. Zakupy towarów i usług

	12 miesięcy 2015	12 miesięcy 2014
Zakupy towarów:		
SolInteractive S.A.	1 050	1 258
Thanks Again LLC	-	-
	1 050	1 258
Zakupy usług:		
SolInteractive S.A.		
<i>ujęte w kosztach wytworzenia</i>	4 398	2 325
<i>ujęte w pozostałych kosztach</i>	2 792	3 995
	7 190	6 320
Thanks Again LLC		
<i>ujęte w kosztach wytworzenia</i>	-	-
<i>ujęte w pozostałych kosztach</i>	-	-
	-	-
Razem	8 240	7 578

Cenę usług i towarów negocjuje się zwykle z podmiotami powiązanymi stosując jedną z wymienionych powyżej metod. W okresie objętym sprawozdaniem nie było żadnych istotnych transakcji z innymi niż wymienione powyżej podmiotami powiązanymi.

3.32.3. Salda rozrachunków na dzień bilansowy powstałe w wyniku sprzedaży/zakupu towarów/usług

	12 miesięcy 2015	12 miesięcy 2014
Należności handlowe od podmiotów powiązanych:		
SolInteractive S.A.	233	116
Thanks Again LLC	1 120	-
	1 353	116

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE ZA ROK 2015
GRUPY KAPITAŁOWEJ COMARCH

Dane prezentowane są w tys. zł, chyba że wskazano inaczej

Zobowiązania wobec podmiotów powiązanych:

SolInteractive S.A.	2 073	1 273
Thanks Again LLC	-	-
	2 073	1 273

3.32.4. Transakcje z podmiotami stowarzyszonymi i z podmiotami powiązanymi osobowo

w tys. PLN	12 miesięcy 2015	12 miesięcy 2014
Zakupy od podmiotów powiązanych osobowo	2 133	825
Sprzedaż do podmiotów powiązanych osobowo	114	90
Pożyczki i odsetki od pożyczek spłacone przez podmioty powiązane osobowo	14 594	15 611
Pożyczki i odsetki od pożyczek udzielone podmiotom powiązanym osobowo	15 130*	11 053
Zakupy od podmiotów stowarzyszonych	8 240	7 578
Sprzedaż do podmiotów stowarzyszonych	6 172	153
Pożyczki i odsetki od pożyczek spłacone przez podmioty stowarzyszone	330	142
Pożyczki i odsetki od pożyczek udzielone podmiotom stowarzyszonym	737	4

*Pozycja zawiera pożyczki w wysokości 3 700 tys. zł udzielone Przewodniczącej Rady Nadzorczej Comarch S.A. przez spółkę Bonus Management sp. z o.o. SK-A. Do dnia bilansowego pożyczki te zostały w całości spłacone.

3.33 Wynagrodzenia osób zarządzających i nadzorujących w 2015 i w 2014 roku

W 2015 roku wynagrodzenia członków zarządu Comarch S.A. wyniosły 27 184 270,31 zł. Jednostki zależne i stowarzyszone wypłaciły w 2015 roku członkom Zarządu Comarch S.A. wynagrodzenia w wysokości 7 219 487,88 zł. W 2014 roku wynagrodzenia członków zarządu Comarch S.A. wyniosły 14 956 543,95 zł. Jednostki zależne i stowarzyszone wypłaciły w 2014 roku członkom Zarządu Comarch S.A. wynagrodzenia w wysokości 2 010 815,46 zł.

Wynagrodzenia podane w niniejszej notce obejmują wynagrodzenia rzeczywiście wypłacone w 2014 roku oraz w 2015 roku (w tym wynagrodzenia premiiowe za okresy wcześniejsze, objęte rezerwami odpowiednio na dzień 31.12.2013 r. oraz na dzień 31.12.2014 r.). Wynagrodzenia nie obejmują niewypłaconych premii za rok 2015 (objętych rezerwami na dzień 31.12.2015 r.) oraz nie obejmują akcji przyznanych w ramach programu opcyjnego.

ROK 2014 (w zł)

I.p.	Zarząd Comarch S.A.	Wypłacone przez Comarch S.A.	Wypłacone przez jednostki zależne i stowarzyszone	Razem
1	Janusz Filipiak	6 995 696,15	1 138 872,36	8 134 568,51
2	Piotr Piątosza	693 754,95	232 412,20	926 167,15
3	Paweł Prokop	1 264 359,27	7 707,00	1 272 066,27
4	Piotr Reichert	407 907,92	226 418,90	634 326,82
5	Zbigniew Rymarczyk	1 287 984,04	104 259,80	1 392 243,84
6	Konrad Tarański	723 068,19	237 630,60	960 698,79
7	Marcin Warwas	1 572 957,97	63 514,60	1 636 472,57
	Razem	12 945 728,49	2 010 815,46	14 956 543,95

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE ZA ROK 2015
GRUPY KAPITAŁOWEJ COMARCH

Dane prezentowane są w tys. zł, chyba że wskazano inaczej

I.p.	Rada Nadzorcza Comarch S.A.	Wyplacone przez Comarch S.A.	Wyplacone przez jednostki zależne i stowarzyszone	Razem
1	Elżbieta Filipiak	170 000,00	1 007 085,97	1 177 085,97
2	Maciej Brzeziński	42 500,00	0,00	42 500,00
3	Robert Bednarski*	30 000,00	0,00	30 000,00
4	Danuta Drobnik	42 500,00	0,00	42 500,00
5	Wojciech Kucharzyk	42 500,00	0,00	42 500,00
6	Anna Ławrynowicz	42 500,00	0,00	42 500,00
7	Anna Pruska	42 500,00	682 727,47	725 227,47
	Razem	412 500,00	1 689 813,44	2 102 313,44

*) Na Zwyczajnym Walnym Zgromadzeniu, które odbyło się dnia 26 czerwca 2014 r., Pan Robert Bednarski został powołany na członka Rady Nadzorczej.

I.p.		Wyplacone z zysku netto Comarch S.A. w formie dywidendy
1	Janusz Filipiak	4 003 973
2	Piotr Piątosa	31 430
3	Paweł Prokop	55 662
4	Piotr Reichert	15 266
5	Zbigniew Rymarczyk	48 654
6	Konrad Tarański	15 266
7	Marcin Warwas	15 266
8	Elżbieta Filipiak	1 269 000

W pkt 3.15.3 b) niniejszego sprawozdania opisano program opcji menedżerskich i przedstawiono szczegóły dotyczące przyznania akcji w 2014 roku w ramach jego realizacji.

ROK 2015 (w zł)

I.p.	Zarząd Comarch S.A.	Wyplacone przez Comarch S.A.	Wyplacone przez jednostki zależne i stowarzyszone	Razem
1	Janusz Filipiak	9 910 702,41	5 521 565,17	15 432 267,58
2	Piotr Piątosa*	973 798,07	411 161,16	1 384 959,23
3	Marcin Dąbrowski**	1 792 871,86	202 421,40	1 995 293,26
4	Paweł Prokop	917 040,04	158 902,41	1 075 942,45
5	Andrzej Przewięźlikowski**	1 115 051,45	101 081,45	1 216 132,90
6	Zbigniew Rymarczyk	1 622 015,60	204 363,41	1 826 379,01
7	Konrad Tarański	719 078,45	324 516,97	1 043 595,42
8	Marcin Warwas	2 438 829,31	163 650,56	2 602 479,87
9	Piotr Reichert*	475 395,24	131 825,35	607 220,59
	Razem	19 964 782,43	7 219 487,88	27 184 270,31

*) W dniu 9 kwietnia 2015 r. Panowie Piotr Piątosa i Piotr Reichert złożyli rezygnacje z pełnienia funkcji Wiceprezesów Zarządu Comarch S.A. ze skutkiem na dzień 30 kwietnia 2015 r.

**) Na Zwyczajnym Walnym Zgromadzeniu Comarch S.A., które odbyło się dnia 24 czerwca 2015 r., Panowie Marcin Dąbrowski i Andrzej Przewięźlikowski zostali powołani na stanowiska Wiceprezesów Zarządu Comarch S.A.

I.p.	Rada Nadzorcza Comarch S.A.	Wyplacone przez Comarch S.A.	Wyplacone przez jednostki zależne i stowarzyszone	Razem
1	Elżbieta Filipiak	240 000,00	1 366 001,17	1 606 001,17
2	Maciej Brzeziński	60 000,00	0,00	60 000,00

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE ZA ROK 2015
GRUPY KAPITAŁOWEJ COMARCH

Dane prezentowane są w tys. zł, chyba że wskazano inaczej

3	Robert Bednarski	60 000,00	0,00	60 000,00
4	Danuta Drobniak	60 000,00	0,00	60 000,00
5	Wojciech Kucharzyk	60 000,00	0,00	60 000,00
6	Anna Ławrynowicz	60 000,00	0,00	60 000,00
7	Anna Pruska	60 000,00	357 418,49	417 418,49
	Razem	600 000,00	1 723 419,66	2 323 419,66

W pkt 3.15.3 niniejszego sprawozdania opisano program opcji menedżerskich i przedstawiono szczegóły dotyczące przyznania akcji w 2015 roku w ramach jego realizacji.

3.34 Informacje o akcjonariuszach oraz akcjach posiadanych przez osoby zarządzające i nadzorujące

3.34.1. Akcjonariusze posiadający bezpośrednio lub pośrednio poprzez podmioty zależne co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu Comarch S.A., na dzień sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego

- Janusz Filipiak posiada 2 674 488 akcji Comarch S.A. (32,88% w kapitale zakładowym Spółki), które uprawniały do 6 246 488 głosów na WZA Spółki (41,30%);
- Elżbieta Filipiak posiada 846 000 akcji Comarch S.A. (10,40% w kapitale zakładowym Spółki), które uprawniały do 4 230 000 głosów na WZA Spółki (27,96%).

3.34.2. Zmiany w stanie posiadania akcji Comarch S.A. przez osoby zarządzające i nadzorujące Comarch S.A. w okresie od 29 lutego 2016 r. do 28 kwietnia 2016 r.

W poniższej tabeli przedstawiono stan posiadania akcji Comarch S.A. przez osoby zarządzające i nadzorujące na dzień opublikowania raportu kwartalnego za cztery kwartały 2015 roku, tj. 29 lutego 2016 r. oraz w dniu 28 kwietnia 2016 roku, zgodnie z posiadanymi przez Spółkę informacjami.

Osoby zarządzające i nadzorujące	Funkcja	Stan na 28 kwietnia 2016 r.		Stan na 29 lutego 2016 r.	
		Akcje (szt.)	Udział w głosach na WZA (%)	Akcje (szt.)	Udział w głosach na WZA (%)
Janusz Filipiak	Prezes Zarządu	2 674 488	41,30	2 674 488	41,30
Elżbieta Filipiak	Przewodnicząca Rady Nadzorczej	846 000	27,96	846 000	27,96
Marcin Dąbrowski	Wiceprezes Zarządu	0	0,00	0	0,00
Paweł Prokop	Wiceprezes Zarządu	37 539	0,50	37 539	0,50
Andrzej Przewięźlikowski	Wiceprezes Zarządu	0	0,00	0	0,00
Zbigniew Rymarczyk	Wiceprezes Zarządu	32 867	0,22	32 867	0,22
Konrad Tarański	Wiceprezes Zarządu	10 608	0,07	10 608	0,07
Marcin Warwas	Wiceprezes Zarządu	10 608	0,07	10 608	0,07
Ilość wyemitowanych akcji		8 133 349	100,00	8 133 349	100,00

3.35 Czynniki i zdarzenia o nietypowym charakterze, mające znaczący wpływ na osiągnięte wyniki finansowe

3.35.1. Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego

W okresie 2015 roku dokonano rozwiązania utworzonego na dzień 31 grudnia 2014 r. aktywa z tytułu działalności strefowej w kwocie 9 916 tys. zł, oraz dokonano utworzenia na 31 grudnia 2015 r. aktywa z powyższego tytułu w kwocie 10 441 tys. zł. Aktywo to będzie sukcesywnie rozwiązywane na przestrzeni roku 2016 w proporcji do osiąganego w tym okresie dochodu strefowego.

W roku 2015 Grupa dokonała częściowego rozliczenia aktywa utworzonego na 31 grudnia 2014

r. z tytułu podatku odroczonego dotyczącego różnic przejściowych w kwocie 5 207 tys. zł oraz dokonano utworzenia aktywa z tytułu różnic przejściowych w kwocie 4 990 tys. zł, a także rozwiązania aktywa z tytułu straty podatkowej w kwocie 240 tys. zł. oraz utworzenia w kwocie 1 230 tys. zł. Łączny wpływ wszystkich powyżej opisanych operacji na wynik netto roku 2015 wyniósł +1 298 tys. zł.

3.35.2. Wycena różnic kursowych

Wpływ zmian kursów walut na przychody i wyniki Grupy Comarch w 2015 roku był umiarkowany. Różnice kursowe zrealizowane oraz wycena bilansowa różnic kursowych od należności i zobowiązań na dzień 31 grudnia 2015 r. zwiększyły przychody i wynik operacyjny Grupy Comarch o 1 590 tys. zł (podczas gdy w 2014 roku zwiększyły o 1 950 tys. zł), natomiast różnice kursowe z pozostałych tytułów zwiększyły wynik Grupy Comarch o 418 tys. zł (podczas gdy za 2014 rok zmniejszyły o 851 tys. zł). Łączny wpływ różnic kursowych na wynik netto Grupy Comarch w 2015 roku wyniósł +2 008 tys. zł (+791 tys. zł w 2014 roku).

3.35.3. Odpis z tytułu utraty wartości należności

Na dzień 31 grudnia 2015 roku Grupa ujęła odpis z tytułu utraty wartości należności handlowych w wysokości 13 855 tys. zł oraz rozwiązała utworzone wcześniej odpisy w wysokości 13 367 tys. zł w związku z uregulowaniem należności (głównie przez jednego z klientów z rynku rosyjskiego). Operacje te ujęto odpowiednio w pozostałych kosztach i przychodach operacyjnych w rachunku zysków i strat.

3.35.4. Wpływ Thanks Again LLC na wyniki Grupy Comarch

Uwzględnienie spółki stowarzyszonej Thanks Again LLC w wynikach finansowych 2015 roku metodą praw własności spowodowało zmniejszenie wyniku netto Grupy Comarch o 9 060 tys. zł. Z tego kwota 3 476 tys. zł związana jest z bieżącą działalnością spółki Thanks Again LLC, a kwota 5 584 tys. zł z aktualizacją wyceny wartości nabytych udziałów.

3.36 Zdarzenia po dacie bilansu

3.36.1. Daty przekazywania raportów okresowych w 2016 roku

W dniu 18 stycznia 2016 r. raportem bieżącym nr RB-1-2016 Zarząd Comarch S.A. określił następujące stałe daty przekazywania raportów okresowych w 2016 roku:

- 1) QSr 4 2015 w dniu 29.02.2016 r.
- 2) QSr 1 2016 w dniu 16.05.2016 r.
- 3) II kwartał 2016 - Zgodnie z zasadami § 101 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim, Comarch S.A. nie będzie publikować raportu kwartalnego i skonsolidowanego raportu kwartalnego za II kwartał 2016 r.
- 4) QSr 3 2016 w dniu 14.11.2016 r.
- 5) Raport roczny za 2015 rok w dniu 29.04.2016 r.
- 6) Skonsolidowany raport roczny za 2015 rok w dniu 29.04.2016 r.
- 7) Skonsolidowany raport półroczny zawierający skrócone skonsolidowane sprawozdanie finansowe oraz skrócone jednostkowe sprawozdanie finansowe za I półrocze 2016 roku w dniu 31.08.2016 r.

3.36.2. Podpisanie umów z firmą Budimex S.A. na realizację VI etapu inwestycji w Specjalnej Strefie Ekonomicznej w Krakowie (SSE7) oraz przebudowę budynku SSE6

W dniu 18 marca 2016 roku zostały zawarte dwie umowy pomiędzy Comarch S.A., a firmą Budimex S.A.:

- 1) Na realizację VI etapu inwestycji w Specjalnej Strefie Ekonomicznej w Krakowie (budynek SSE7). Przedmiotem umowy jest wybudowanie budynku biurowego wraz z infrastrukturą drogową i techniczną oraz dostawą niezbędnych materiałów i urządzeń. Powierzchnia całkowita budynku będzie wynosić 27 736 m². Wartość umowy wynosi 69 704 tys. PLN netto. Planowany termin zakończenia inwestycji to trzeci kwartał 2017 r.
- 2) Na przebudowę budynku SSE6 (Studio 1) w Specjalnej Strefie Ekonomicznej w Krakowie. Przedmiotem umowy jest przebudowa budynku z funkcji magazynowej na produkcyjną wraz z

infrastrukturą drogową i techniczną oraz dostawą niezbędnych materiałów i urządzeń. Wartość umowy wynosi 4 350 tys. PLN netto. Planowany termin zakończenia inwestycji to trzeci kwartał 2016 r.

Łączna wartość umów podpisanych z Budimex S.A. wynosi 74 054 tys. PLN netto. O szczegółach powyższych umów Spółka poinformowała w raporcie bieżącym nr RB-3-2016 z dnia 18 marca 2016 r.

3.36.3. Umowa kredytu inwestycyjnego

W dniu 18 marca 2016 roku przez Comarch S.A.S., spółkę zależną Comarch S.A. oraz Comarch S.A. (jako współkredytobiorca), umowy kredytu inwestycyjnego z bankiem BGŻ BNP Paribas S.A. z siedzibą w Warszawie na finansowanie i refinansowanie 100% kosztów netto budowy Data Center zlokalizowanego w Lille we Francji, ale nie więcej niż 83,5% łącznych kosztów netto realizacji całej inwestycji, o której spółka informowała raportem bieżącym nr RB-2-2016 z dnia 15 marca 2016 roku. Wysokość kredytu wynosi 8 000 tys. EUR, tj. 34 164 tys. PLN wg kursu euro z dnia zawarcia umowy. Okres kredytowania trwa do 18 września 2023 r., oprocentowanie kredytu oparte jest na stopie zmiennej. Uruchomienie kredytu powinno nastąpić do dnia 18 września 2017 roku. O szczegółach Spółka poinformowała w raporcie bieżącym nr RB-4-2016 z dnia 18 marca 2016 r.

3.36.4. Spełnienie kryterium umowy znaczącej

W związku z zawarciem przez Comarch S.A.S., spółkę zależną Comarch S.A. oraz Comarch S.A. (jako współkredytobiorca) w dniu 18 marca 2016 roku umowy kredytowej z bankiem BGŻ BNP Paribas S.A. (o czym Comarch S.A. poinformował w raporcie bieżącym RB-4-2016 z dnia 18 marca 2016 r.), wartość umów zawartych w okresie ostatnich 12 miesięcy pomiędzy podmiotami Grupy Comarch, a podmiotami Grupy BNP Paribas przekroczyły 10% kapitału własnego Comarch S.A. na dzień 31 grudnia 2015 r., spełniając tym samym kryterium umowy znaczącej. Umową o największej wartości spośród umów zawartych z podmiotami Grupy BNP Paribas jest Zmiana nr 6 z dnia 28 maja 2015 r. do Umowy wielocelowej linii kredytowej (dalej; „Umowa”). Wartość Umowy wynosi 35 000 tys. PLN. Umowa została zawarta na czas określony do dnia 30 maja 2016 r. Łączna wartość umów zawartych przez podmioty Grupy Comarch z podmiotami Grupy BNP Paribas w okresie ostatnich 12 miesięcy wynosi 95 004 tys. PLN. O szczegółach Spółka poinformowała w raporcie bieżącym nr RB-5-2016 z dnia 18 marca 2016 r.

3.36.5. Zawarte po dacie bilansu kontrakty forward

Grupa Comarch zawarła w okresie od 1 stycznia 2016 roku do dnia 28 kwietnia 2016 r. kontrakty terminowe na sprzedaż 13 475 tys. EUR, 6 700 tys. USD oraz 2 500 tys. GBP. Wartość netto kontraktów terminowych nierozliczonych na dzień 28 kwietnia 2016 r. wynosiła 27 775 tys. EUR, 12 100 tys. USD, 3 400 tys. GBP oraz 500 tys. CAD. Na dzień 28 kwietnia 2016 r. wycena otwartych kontraktów terminowych wyniosła 1 697 tys. zł. Kontrakty zapadają w terminie do 27 miesięcy od dnia bilansowego. Wszystkie kontrakty terminowe zostały zawarte w celu ograniczenia wpływu zmian kursów walut na wynik finansowy związany z realizowanymi przez spółki Grupy Comarch kontraktami handlowymi, w których wynagrodzenie ustalone jest w walutach obcych, a także w celu zabezpieczenia przepływów z tytułu uruchamianego w złotych polskich kredytu inwestycyjnego udzielonego w euro.

3.37 Istotne postępowania toczące się przed sądem, organem właściwym dla postępowań arbitrażowych lub organem administracji publicznej

Grupa Comarch jest stroną pozywaną w postępowaniach sądowych, w których potencjalna, łączna kwota roszczeń stron trzecich wynosi 69 739 tys. zł, z czego kwota 10 698 tys. zł jest objęta rezerwami ujętymi w bilansie na 31 grudnia 2015 r. (w tym kwota utworzonych w roku 2015 rezerw na roszczenia objęte postępowaniami sądowymi wynosi 1 470 tys. zł). Grupa Comarch pozostaje w sprawach spornych, nie objętych postępowaniami sądowymi, w których potencjalna, łączna kwota roszczeń stron trzecich wynosi 14 089 tys. zł. Roszczenia stron trzecich w związku ze sprawami spornymi nie zostały objęte rezerwami. Według Zarządów spółek Grupy Comarch, w oparciu o opinie doradców prawnych, nie istnieją okoliczności wskazujące na konieczność utworzenia rezerw na pozostałe roszczenia objęte aktualnie postępowaniami sądowymi oraz sprawami spornymi - nie objętymi postępowaniami sądowymi.

3.38 Zarządzanie kapitałem

Głównym celem zarządzania kapitałem Grupy jest utrzymanie bezpiecznej struktury zadłużenia Grupy oraz dotrzymanie wskaźników zadłużenia wynikających z umów kredytowych zawartych przez Grupę. Grupa posiada możliwość zarządzania strukturą kapitałową w zależności od zmian warunków ekonomicznych poprzez np. zaciągnięcie lub spłatę kredytów, emisję nowych akcji, wypłatę dywidendy dla akcjonariuszy. W 2015 roku Grupa nie dokonywała zmian w celach i polityce zarządzania kapitałem.

Grupa dokonuje kwartalnego monitoringu stanu kapitałów analizując głównie wskaźnik wypłacalności, który jest obliczany jako iloraz wartości kapitału własnego i wartości aktywów ogółem.

31 grudnia 2015 r. 31 grudnia 2014 r.

Kapitał własny	780 581	700 693
Aktywa ogółem	1 304 828	1 216 555
Wskaźnik wypłacalności	59,82%	57,60%

W trakcie roku 2015 wskaźnik wypłacalności uległ nieznacznemu zwiększeniu, głównie w wyniku wzrostu kapitału własnego. Utrzymywany jest on na bardzo bezpiecznym poziomie, zapewniającym Grupie potencjalną możliwość znacznego zwiększenia zadłużenia (pozyskania finansowania zewnętrznego) w przypadku wystąpienia takiej potrzeby.

W trakcie roku 2015 zostały dotrzymane wszystkie kowenanty wynikające z umów kredytowych zawartych przez spółki Grupy. Zarząd Spółki dominującej nie widzi ryzyka ich niedotrzymania w przyszłości.

28.04.2016 r.

PODPISY CZŁONKÓW ZARZĄDU

IMIĘ I NAZWISKO	STANOWISKO/FUNKCJA	PODPIS
Janusz Filipiak	Prezes Zarządu	
Marcin Dąbrowski	Wiceprezes Zarządu	
Paweł Prokop	Wiceprezes Zarządu	
Andrzej Przewięźlikowski	Wiceprezes Zarządu	
Zbigniew Rymarczyk	Wiceprezes Zarządu	
Konrad Tarański	Wiceprezes Zarządu	
Marcin Warwas	Wiceprezes Zarządu	

PODPIS OSOBY, KTÓREJ POWIERZONO PROWADZENIE KSIĄG RACHUNKOWYCH

IMIĘ I NAZWISKO	STANOWISKO/FUNKCJA	PODPIS
Maria Smolińska	Główny Księgowy	